

2015. ősz

II. évfolyam, 3. szám Ára: 595 Ft

PRÉMIUM

Vas megyei magazin

**A legjobb
rejtőzködés,
ha elmondunk
mindent**

Jónás Tamás
megírt élete

**Rablótámadás
a könyvtárban**

Értékes
térképmetszetek
tűntek el

**Frakkban
már védtelen
célpont**

Foki Dániel szereti,
ha kezében az irányítás

**Akinek két
anyja van**

Milyen a jó
nevelőszülő

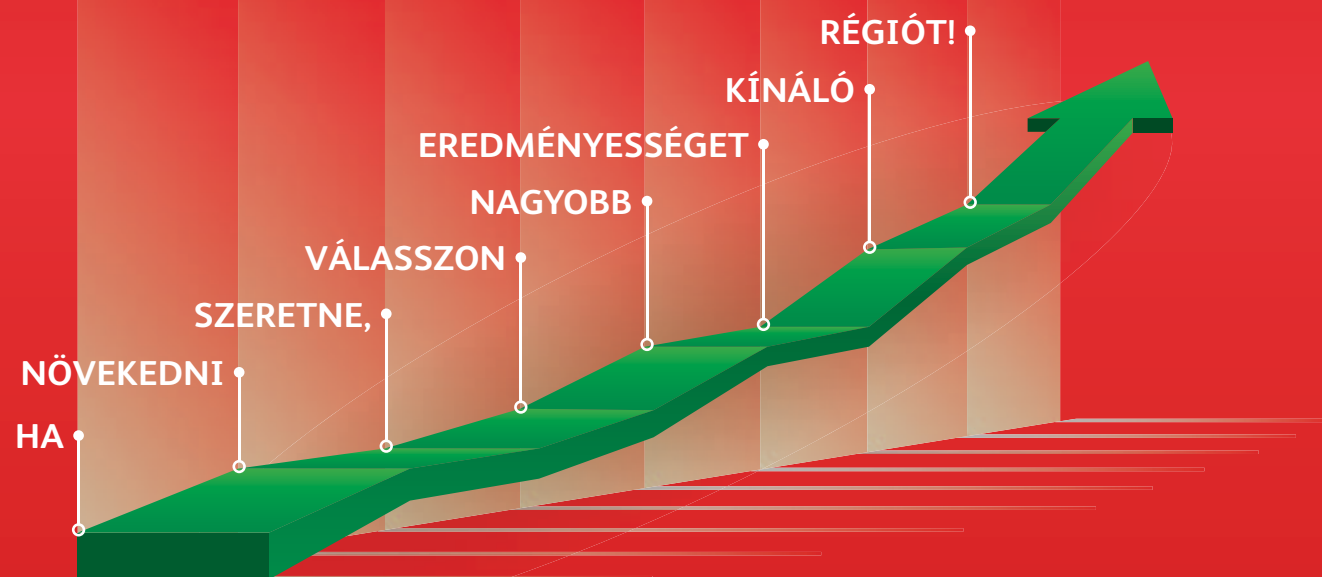

TÉNY:

A PLT napilapokat
átlagosan minden
második ember
olvassa a régióban.

Forrás: NOK 2014. 1-4.

A marketing, befektetés. Ha investálunk, cserébe eredményeket várunk.

A költséghatékony növekedéshez elengedhetetlen, hogy megtaláljuk
azokat a régiókat, ahol – a magas vásárlóerőnek köszönhetően –
nagyobb sikerre számíthatunk.

A Pannon Lapok Társasága négy jól tervezhető megyéhez – Vas, Zala, Fejér
és Veszprém – kínál hatékony elérést. A négy megye öt napilapja része az ott élők
életének, az olvasók szinte együtt ébrednek a lapokkal. A PLT internetes felületei
pedig hatékony, jól célozható elérést kínálnak, kiemelt lehetőségekkel, tematikus
rovatokkal, folyamatosan növekvő olvasottsággal.

HIRDESSZEN OTT, AHOL A SZÁMOK INDOKOLJÁK!

Számon tartott
eredmények.

ZALAI HÍRLAP | VAS NÉPE | NAPLÓ
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP | DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

PRÉMIUM

Vas megyei magazin

Lapigazgató főszerkesztő: Halmágyi Miklós

Szerkesztő: Kovács Ágnes

Tervezőszerkesztő: Krucli Gábor

Terjesztési vezető: Major Tamás

Hirdetési vezető: Bogdán György

Szerkesztés: Vas Népe szerkesztősége,
9700 Szombathely, Széll Kálmán u. 40.
Telefon: 94/522-560

E-mail: premium.vasmegye@plt.hu

<https://www.facebook.com/PremiumMagazin>

A korábbi lapszámok elérhetőek

a www.vasdigital.hu portálon.

Hirdetésfelvétel:

Vas megyei hirdetés

9700 Szombathely, Széll Kálmán u. 40.

Telefon: 94/522-598

Terjesztés: címlista alapján

Telefon: 94/999-120

Központi lapigazgató: Barták Péter

Kiadja a Pannon Lapok Társasága

8200 Veszprém, Házgyári út 12.

Telefon: 88/541-600

A magazin kapható:

Belvárosi Lira Könyvtárház

Szombathely, Kossuth L. u. 8/3.

Savaria Szimfonikus Zenekar Jegyirodája

Szombathely, Rákóczi u. 3.

Szombathelyi - TOURINFORM Iroda

Szombathely, Király u. 1/A.

Weöres Sándor Színház Jegyiroda

Szombathely, Király u. 11.

Vas Népe Ügyfélszolgálati Irodák:

Szombathely, Széchenyi u. 1.

Cellődmölk, Kossuth u. 15.

Körmend, Szabadság tér 5.

Szentgotthárd, Hunyadi u. 3.

Sárvár, Árpád u. 7-9.

A kiadásért felel:

Kázmér Judit, Kinde Kálmán

Szabó Miklós ügyvezető igazgató

Nyomda: Gyomai Kner Nyomda Zrt.

ISSN 2064-6941

Címlapfotó: Timár Gergely

Címlapunkon Foki Dániel operaénekes

Egy szép történet

Szerkesztőm szerint valami szép
előszó kellene a Prémium maga-
zin mostani számának élére. Hát
legyen.

A szép, mint olyan, esztétikai és
filozófiai kategória. A szépség
fogalma koroktól és kultúráktól
függ. Most jöhetnének az afo-
rizmák, definíciók és a kony-
hai bölcsességek,
a „szép az, ami
érdek nélkül tet-
szik”-tól az „az a
szép, az a szép,
akinek a szeme
kék”-ig. Pedig
mindez teljes té-
vedés. A SZÉP
a Szakosított
Építőtábor rövi-
dítése. Igaz ezt
leginkább azok
tudhatják, akik
az előző évszázad
hetvenes éveinek

kel foglalkoztak, s akiket köz-
ben dolgoztattak is persze, azok
voltak a középiskolások. Két
nyáron át erre áldoztam drága
szabadidőmet debreceni évfo-
lyamtársaimmal, barátaimmal.
Az igazsághoz azonban hozzá-
tartozik, hogy ezek lánytáborok
voltak, tizenhat, tizenhét éves
ifjú hölgyekkel,
amiből azért az
következik, hogy
a szocializmus-
nak is megvoltak
a maga szépségei.
Egyik nyáron pél-
dául húszéves fej-
jel Halásztelekről
Budapestre kel-
lett kommandí-
roznom szóra-
koztatás céljából
nyolc vihogó, de
nagyon is beleva-
ló tizenhat évest.

végén, nyolcvanas éveinek elején
gimnazisták vagy egyetemisták
voltak. A szakosított építőtábor
annyiban különbözött a szocia-
lizmusban fogant építőtábortól,
hogy a serdült ifjúság nemcsak
a magyar mezőgazdaságot erősít-
ette terménybetakarítás formá-
jában, hanem elméjét is palléroz-
ta közben. Szép gondolat, nem
igaz? Nem napi nyolc órát töltöt-
tek a szabolcsi alma szedésével,
hanem csak négyet, a fennma-
radó négy órában pedig drámai
helyzetgyakorlattal, népdal ének-
léssel, kortárs magyar irodalom-
mal, filmesztétikával foglalkoz-
hattak. Ez mind nagyon szép,
de a legszebb az volt az egész-
ben, hogy egyetemisták vezették

Vár, Belváros, Városliget, ilyes-
mi. Mai szóhasználatnál finom-
man hipszter külsőmhöz társult
egy mindannyiunk által kötele-
zően viselt egyenpóló, amelynek
mellrészén hatalmas SZÉP fel-
irat virított. Mindezt végig a mai
Andrássy úton. 1979-ben.

Egyébként a szakosított építő-
tábor parancsnokát úgy hívták,
hogy Jánosi György, helyettesét
pedig úgy, hogy Csengey Dénes.
Mindketten szekszárdiak, testi-
lelki jó barátok gyerekkoruk óta,
egyfőrmán cselekedtek és gon-
dolkodtak. Igen, egyikük később
az MSZP oktatáspolitikusa,
másikuk az MDF alapítója, a
rendszer váltás emblematikus
alakja lett.

Ugye milyen szép történet?
Halmágyi Miklós

Fókusz
Lékai Ottó: Szívem vágya, hogy meglegyen az ellenszer
 Prof. dr. Kásler Miklós szerint a korszerű gyógyászat az evidenciákon alapul.5

Címlapon
Szekér Dóra: Frakkban már védtelen célpont
 Foki Dániel operaénekes, a Virtuózok döntőse szereti, ha nála az irányítás.8

Közeli
Kovács Ágnes: Mi így, heten vagyunk egy egész – család történet és tanúságtétel
 Rákos Péter és Rákos-Stercz Mónika öt gyermeket nevel nagy szeretetben14

Elekes Kornél: Családban felnőni, ez volna a cél!
 A szeretet és a gondoskodás mindenkinek jár, vallja Pados Zsolt a Vas Megyei Gyermekvédelmi Központ intézményvezetője20

Karrier
Járai Attila: Szélesvásznú szerelem
 Egy egész estés mozi – Hamarosan bemutatják Illés László filmjét24

Nagy Sándor: Egyformán is különböznek
 Osztroits Eszter és Osztroits Éva keresztül-kasul a földtekén42

Sztori
Kis-Karsai Márta: Egy szenvedélyes grafomán
 Székely Klára szerint az okos zsarunak nincs párja.29

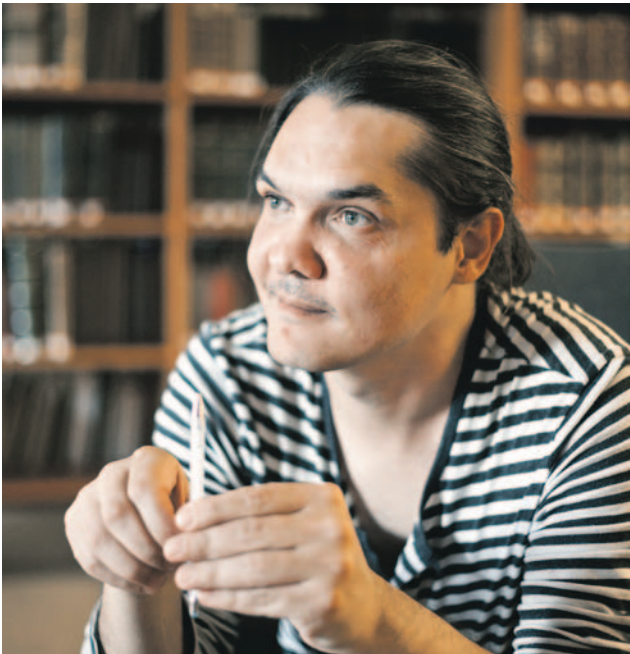
Zarándok Endre: Kapj el, ha tudsz!
 Visszaeső rablót fogtak el az Egyházmegyei Könyvtárban34

Vízjel
Szekér Dóra: Reggeli ködök idején40

Szekér Dóra: Rongyai a nyárnak55

Szépírás
Járai Attila: Sorok között47

Kovács Ágnes: A legjobb rejtőzködés, ha elmondunk mindent
 Jónás Tamás költő szerint, aki teljesen meztelen, abból nem látunk semmit.50

Hangár
Elekes Kornél: Szeretek időt hagyni a dolgokra
 Kondor Tamás új lemezen dolgozik.56

Kézműves
Kis-Karsai Márta: Rézszalagból a nap sugarát
 Bukits Anna ötvösműhelye akár egy ékszerdoboz.60

Széplak
Lékai Ottó: A titkos alagút és egy szent ember nyomában
 A körmendi Batthyány-kastély történetei63

A Prémium Vas megyei magazin következő számából ajánljuk:

- **Bemutatjuk a Fonogram-díjas Zaporozsec zenekart** - ők lettek az év felfedezettje
- **Örökbe fogadom** - a nevemre veszem
- **Egy apáca története** - még színdarabokat is rendez a nővér a gyerekeknek
- **Az igazságügyi orvosszakértő laborjában jártunk**
- **Máglyán égették meg, aki boszorkány** - sötét perek nyomában
- **Hogyan készítsünk mandalát?**

Prof. dr. Kásler Miklós szerint az új évezred kezdetét az onkológia robbanásszerű fejlődése jellemzi

• **Lékai Ottó**

A professzor sárvári születésű. A várossal ma is aktív kapcsolatot ápol, a település díszpolgáraként számos közéleti, kulturális rendezvényen vesz részt vendégként, előadóként. Találkozásunkkor Mindszenty József halálának negyvenedik évfordulójára emlékeztek szülővárosában. Kásler Miklós, a rábasömjéni ünnepségen, a bíboros szobránál tartott emlékező beszédet. Rengeteg ismerős várta a Szent Márk templom előtt. Szeretettel ölelték át, szorították meg kezét. Türeelmesen vártuk a professzort, majd amikor mindenkiel sikerült szót váltania, azt javasolta, beszélgessünk kicsit az óriás gesztenyefák árnyékában.

A korszerű gyógyászat az evidenciákon alapul

Szívem vágya, hogy meglegyen az ellenszer

Fotó: Zergi Borbála

„A medicina a második legrosszabbul fizetett szakma negyed évszázada Magyarországon. Egy osztályvezető főorvos egy világhírű intézetben annyit keres, mint egy bankban a portás! El kell fogadni, hogy nem mindenki emelkedett lelkületű annyira, vagy mondjuk úgy, nem mindenki erős annyira a hazaszeretet, hogy ilyen körülmények között itthon maradjon.”

- Nem akarok szabadkozni, amiért megvárhoztattam önöket, de tudják, három éves koromtól nagykorúságomig itt éltem, ez azt jelenti, hogy rokonaim, sok ismerősöm és barátom van Sárovaron. Szinte mindennapos velük a kapcsolattartás, különösen, ha arról van szó, hogy betegeknek kell segítenem innen a régióból, szűkebb hazámból.

Megtudom, a professzor örömmel fogadja azokat a felkéréseket, amelyek nagyformátumú, emberségében kiemelkedő jelentőségű személyiségek kultuszát, emlékéit építik. Megtiszteltetés számára, hogy ilyen sok ember előtt beszélhetett a bíboros nagyságáról. Meg is jegyzem, milyen felkészült és tájékozott volt Mintszeny József életéről, tevékenységéről,

laudációjából egyértelműen kitűnt, hogy nem megoldandó feladatként tekintett a felkérésre.

- Mindszenty rendkívüli ember volt, és sajnálatos, hogy a magyarság és különösen az ifjúság nem ismeri az életét és tevékenységének jelentőségét, emiatt is örültem a meghívásnak, meg persze azért is, mert újra hazajöhettem.

PROF. DR. KÁSLER MIKLÓS

sebész szakorvos, klinikai onkológus, az orvostudomány kandidátusa, egyetemi tanár, az Országos Onkológiai Intézet főigazgató főorvosa. Az egyetemet Szegeden végezte. Diploma után hét éven át a SZOTE II. számú Sebészeti Klinikáján praktizált. 1981-től az Onkológiai Intézetben fej-nyaki műtéteket végzett. Sebészként már pályája kezdeti szakaszában is a nagy kihívást jelentő eljárásokat használt az orvoslásban. Ezek közül egyik, az úgynevezett rekonstrukciós műtét, amely során a mellkasról, a hátról saját vérellátással rendelkező lebenyeket lehetett felhasználni a csonkolt szerv területén. Később - már a budapesti központban -, mások mellett olyan műtéteket is végzett, amely során el kellett távolítani a nyaki verőér egy szakaszát, majd helyre kellett állítani azt. 1992 óta az Országos Onkológiai Intézet főigazgatója. Több szakkönyv, számos könyvrészlet, több száz tudományos közlemény, tanulmány szerzője, közel háromszáz hazai és nemzetközi konferencián tartott előadást. Egyebek mellett a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje, és a Prima díj tulajdonosa.

- Ön egy különleges intézményt igazgat, az ország legjelentősebb intézetét, amely élen jár az onkológiai kutatásokban, a rákbetegek kezelésében, azok gyógyításában. Szakmai vélemények szerint, az utóbbi időben rengeteget változott a betegség megítélése, és kezelése. Manapság gyakran halljuk, hogy a rákot túl lehet élni. A gyógyulási esélyek is javultak. Mi okozta ezt a változást?

- Az utóbbi évtizedekben minden megváltozott. Ha azt veszem alapul, hogy mit tanultam e témában az egyetemen, abból bizony már egy szó nem igaz. Hogyha pedig az utolsó másfél évtizedre gondolok, azt lehet mondani, hogy a daganatos betegek esélye a végleges gyógyulásra majdnem a duplájára nőtt. A hosszú éveket, évtizedeket jelentő emberhez méltó túlélési ráta is jelentősen növekedett. Az onkológiában sok diagnosztika és terápiás teendő van, ennek mindegyike rendkívüli fejlődésen ment keresztül, és ezek kombinációi is. Tessék arra gondolni, hogy az utolsó két évtizedben jelent meg a CT, az MR, a PET-CT. 2000-ben pedig bejelentették, hogy leírták az emberi genomot, az ember genetikai kódját. Ez a tudás a diagnosztika és a terápia előtt rendkívül széles lehetőségeket nyitott meg. Folytathatnám minden egyes részterületen bekövetkezett fejlődéssel, így a gyógyszerek, az új terápiás formák, és ezek kombinációinak területén jelentkező előrelépéssel. Tényleg azt lehet mondani, hogy ezt az évezredet, és ennek az évezrednek az első éveit, évtizedeit az onkológia robbanásszerű fejlődése jellemezte talán leginkább.

- Mennyire engedi ideje, hogy tájékozódjon a régió kutatási eredményeiről? Legutóbbi lapszámunkban interjút közöltünk prof. dr. Kálmán Bernadette neurológussal, aki állította, hogy az onkológiai kutatásokban és a gyógyítás tekintetében a szombathelyi kórház kifejezetten élen jár. Az a közvélekedés, hogy a térségben élők ennek ellenére nagyobb biztonságban érzik magukat, ha rögtön a budapesti intézetbe utalják be őket.

- A WHO felkérésére és Surján László, miniszter úr megbízásából 1993-ban írtuk meg a Magyar Nemzeti Rákkontroll Programot. Ez az anyag lett a WHO irányelveinek az egyik forrásmunkája. Ott leírtuk, hogy az onkológiát koncentrálni kell, mivel a kutatáshoz és a gyógyításhoz is sok diszciplína együttműködésére van szükség. A beteget oda kell küldeni és ott kell ellátni, ahol a diagnosztika és a terápia eszközei műszerei, módszerei és a szakképzett emberek

rendelkezésre állnak. Hosszú csatározásba került, amíg sikerült a magyar onkológiai struktúrát a határozott politikai döntéssig eljuttatni. Eszerint a szakterület központja változatlanul a budapesti Országos Onkológiai Intézet, továbbá működik négy regionális centrum Debrecenben, Szegeden, Pécsen és Szombathelyen. Szombathelynél első sorban a geográfiai szempontok játszottak szerepet, hiszen hozzátartozik Zala megye és Győr-Sopron megye is. Az nem várható, hogy mondjuk Sopronból, Zalaegerszegrre menjen el valaki egy kivizsgálásra. Személyesen én is elég tevékenyen részt vállaltam ennek a struktúrának a kidolgozásában.

- Mit gondol az orvoshiányról? A kutatás, a fejlesztés tekintetében jó irányban haladnak a változások, de egyértelmű és sürgető probléma az egészségügyi dolgozók bérének rendezése, az orvosi szakma presztízsének visszaállítása. A fiatalok zöme valóban külföldön folytatja.

- Sajnálatos körülmény, hogy a fizetések tízszer olyan magasak Nyugat-Európában, mint itthon. Persze az élet is drágább, de a szakma megbecsülése is más. Bár azt kell mondanom, hogy a tömegmédiák huszonöt éves tudatos támadása demoralizálta a szakma megítélését. Nem mondom, hogy lenullázta, de a régi társadalmi tekintélyét erősen megkérdőjelezte. Tényleg azt lehet mondani, hogy az egészségügyben dolgozók szó szerint éhbéért teljesítenek szolgálatot, ilyen felelős munkakörökben. Mondjuk ki, hogy időt, energiát nem kímélve, az életkor előrehaladtával is ugyanolyan odaadással dolgoznak a többiek egészségéért. A medicina a második legrosszabbul fizetett szakma negyed évszázada Magyarországon. Egy osztályvezető főorvos egy világhírű intézetben annyit keres, mint egy bankban a portás! El kell fogadni, hogy nem mindenki emelkedett lelkületű annyira, vagy mondjuk úgy, nem mindenki erős annyira a hazaszeretet, hogy ilyen körülmények között itthon maradjon. Teljesen érthető, hogy ha valaki az itthoni fizetéséből nem tudja eltartani családját, külföldön próbál szerencsét. Csak reménykedünk, hogy ők mind visszatérnek, ha huszonöt évre előre biztosítani tudják a megélhetésüket.

- Olvastam, alig várja, hogy a kutatók megtalálják végre a rák ellenszerét. Ez azonban sokkal bonyolultabb kérdés, mint ahogyan mi azt elképzeljük. Jól tudom, hogy ennek ellenére gyakran jelentkeznek

Önnél olyanok, akik állítják, hogy megvan a csodaszer?

- A korszerű gyógyászat az evidenciákon alapul. Ez azt jelenti, hogy egészen biztosan tudjuk, hogy valamely kémiai anyagnak mi a hatása és mit várhatunk tőle. Hogy erről megbizonyosodhassunk, hosszú vizsgálati soron kell a szert végigvinni ahhoz, hogy abból gyógyszer legyen! Ennek a folyamatnak az utolsó része csupán, amikor megállapíthatjuk, hogy a szer teljesen veszélytelen, amikor már bebizonyítottuk, hogy szövettenszöveteken, állatokon hatásos. Rendkívül szigorú körülmények között következhetnek a vizsgálatok, amelyek az emberi szervezetre tett hatást kutatják. A vizsgált betegek mindig az addigi legkorszerűbb terápiát kapják, ezt fontos tudni. Ők kapják tehát ezt az új szert, a másik betegcsoport pedig a hagyományosan legjobb terápiát. A gyógyszerrel kiegészített legjobb terápia eredményesebbnek bizonyul természetesen, ez evidencia. Ezek egyébként mindig előre tervezett, és véletlenül kiválasztott nagyszámú betegen végzett vizsgálatokat jelentenek. A feltalálóknak mindig felkínálom tehát a lehetőséget - hiszen ez is az intézet feladatai közé tartozik -, és higgye el, szívem leghőbb vágya, hogy legyen egy rákellenes eljárás, vagy gyógyszer. De amikor elmondom a jelentkezőknek, hogy a vizsgálat végén az eredményeket közöljük akkor is, ha eredménytelen a szer, akkor mindenki megfutamodik! Egyetlenegy ember volt, aki vállalta ezeket a vizsgálatokat, de a reklámtilalom miatt nem árulhatom el a szer nevét. A vizsgálatok ezzel a készítménnyel jelenleg is zajlanak.

- Mit gondol, előre láthatólag mire zárul eredménnyel egy ilyen vizsgálati folyamat? Vagy kérdezhetem úgy is, mikor lesz meg végre a rák ellenszere?

- Nagyon sok időbe telik még. Tudja, ha csak szövettani szempontból tekintek a kérdésre, el kell mondanom, hogy legalább kétszázötven féle rákbetegség létezik. Minél többet tudunk a rákról, annál inkább az látszik, hogy még egyetlen szerven belül sincs két hasonló tumor. Mindenkinek más a daganata. Az várható, hogy nagyon sok irányba, új eredmény beépítésével lehet az onkológiát előmozdítani, de hogy minden rákos betegséget mikor gyógyítunk, azt senki nem tudja megmondani. Erre a kérdésre azt válaszolom, hogy évtizedeket, sőt lehet, hogy egy évszázadot kell várni, mire minden betegséget meggyógyíthatunk.

Foki Dániel
operaénekes,
a Virtuózok
döntőse szereti,
ha nála az
irányítás

Frakkban már védtelen célpont

• Szekér Dóra

Néztem a tévét és szurkoltam. Akartam, hogy nyerjen. Emlékeztem rá régről. Tudtam, jól énekel, s ezt meggyőző érvnek gondoltam. Láthatóan tetszett a zsűrinek is, amit csinált. Miklósa Erika elragadtatással beszélt sármos előadásáról, mások a színészi képességeit dicsérték, a legemlékezetesebb mégis az volt, amikor Batta András zenetörténész Belcore áriája után kiscsibéből lett sasmadárnak nevezte.

- A zene mindig ott volt a családban. A szüleim mindketten az Erkel kórusban énekeltek, amióta élek ott voltam a próbákon – kezdi a történetet az elején Foki Dániel, operaénekes. - Munka után együtt mentek próbálni, úgyhogy kénytelenek voltak engem is magukkal vinni. Én meg az asztal alatt szépen elvoltam, amíg szólt az ének, így hát is folyton énekeltem. Bármit csináltam, játszottam otthon, zene szólt a háttérben.

Hivatásszerűen soha nem gondolt erre, egész más tervei voltak. Sokáig úgy volt, történész lesz, aztán meg színésznek készült. A nővére, Veronika tanácsára jelentkezett a Művészeti Szakközépiskolába. Testvére akkor már színházban játszott, zajos zalaegerszegi sikerek után nemrég szerződött a Madáchba. A suliban gyorsan kiderült, ez lesz az útja. Nagy példák voltak előtte, igazi sztárokért rajongott. Ők már réges-rég lerombolták azokat a sztereotípiákat, miszerint az opera egy ósdi műfaj, amelyben ha szerepe szerint valaki meghal, még hosszú percekig át hangosan énekel a színpadon.

Bryn Terfel és Cecilia Bartolli felvételei lenyűgözték a fiút. A hozzájuk hasonló nagy művészek előadása szerint mind azt sugallja, hogy az opera lehet könnyed és szórakoztató is.

- Az opera sokáig csak a művelt, idősebb generáció kiváltsága volt, szerencsére ma ez már nem így van. Hogyan is lehetne egy Don Giovanni unalmas? Jó, a húszas években teátrális volt, kosztü-

Dániel szombathelyi fellépésére eljöttek mesterei is. Balról Czeller Krisztina, jobbra Németh Zsuzsa, akik a szakközépiskolában tanították, hátul Őriné Kamarásy Henriett, az énekes zeneiskolai tanárnője.

Fotók Timár Gergely

mős, nehézkes. De akkor más volt a világ. Az opera az adott korszak kultúrájának, világnézetének megfelelően beszél az életről. Így tehát, az akkor nyilván korszerűnek számított. Ha valakit egyszer magával ragad az opera szépsége, egy életre elkötelezi magát a műfaj mellett, olyan erős érzelmeket képes kiváltani akár egyetlen ária is.

Dániel a tanuló évekről mesél. Fantasztikus tanárait sorolja. Kezdetben, a Bar-

tók Béla Zeneiskolában, Óriné Kamarásy Henriett vette szárnyai alá, az alapokat tehát nála sajátította el. Németh Zsuzsa pedig a középiskolai mestere volt. Emlékszik, már a felvételin is találkoztak. Aztán egy év múlva, amikor a tanárnő nyugdíjba ment, Czeller Krisztinával folytatta a munkát. A fiatal énekes szerint a legfontosabb, hogy az iskolákban megtanulja az ember hogyan kell a technikát fejleszteni. A tehetség kevés,

muszáj rendesen dolgozni. Egy operát végigénekelni nem kis kihívás. - Nekem szerencsém van a tanáraimmal. Mindig jól megértettük egymást. Tudod, mindegyikük a természetes éneklés irányába terelgetett, a saját színeimet engedték kibontakozni. Most, Bécsben a technikám fejlesztésén dolgozunk. Nem megfoghatatlan dolgokra kell gondolni. A hangképző szerveket, akár az izmokat, edzeni kell. Most a hangszalagok zárásának képességét fejlesztjük.

„Nekünk, baritonoknak nem kell betartani semmiféle előírást, arra csak egy tenornak van szüksége! Amikor mi még előadás után elmegyünk sörözni, a tenorok már rég ágyban vannak, forró vizet isznak, és relaxálnak, hogy túléljék a holnap estét.”

A legfontosabb, kívánni a jó szerepet

Az énekes az Universität für Musik und darstellende Kunst Wien hallgatója, mestere miatt döntött az intézmény mellett. Prof. Karlheinz Hansertől tanulja a szakma fortélyait. Úgy véli, az egyetemen szinte áldás, hogy külön épületben vannak az énekesek. Szerinte egyébként ez azért is jó, mert ők jócskán különböznek a hangszeres művészekről. Arról faggatom Dánielt, vajon be kell-e tartania különleges előírásokat. Tártózkodnia kell-e a csípős ételektől, hideg italoktól? Szükséges-e többet pihennie egy fellépés előtt? Tréfásan válaszol.

- Nekünk, baritonoknak nem kell betartani semmiféle előírást, arra csak egy tenornak van szüksége! (nevet) Van egy vicc, amit előszeretettel mondunk el úton-útfélen. Úgy szól, hogy amikor mi még előadás után elmegyünk sörözni, a tenorok már rég ágyban vannak, forró vizet isznak, és relaxálnak, hogy túléljék a holnap estét.

Dániel szerint, ha valakit egyszer magával ragad az opera szépsége, egy életre elkötelezi magát a műfaj mellett, olyan erős érzelmeket képes kiváltani akár egyetlen ária is. Ostobaság volna azt állítani, hogy a Don Giovanni unalmas. Ősztől rendezést tanul, hogy elképzeléseit megvalósíthassa

Az énekes vallja, azt a szerepet szabad csak elénekelni, amelyik az adott pillanatban pont megfelel a hang adottságának. Ilyenkor van szükség olyan mesterre, aki megmondja, vajon eljött-e már az ideje egy főszerepnek

Viccet félretéve, az egyébként fontos, hogy az ember ne vállalja túl magát. Olyan szerepet szabad csak elénekelni, ami az adott pillanatban pont megfelel a hang adottságoknak. Az embernek szüksége van olyan mesterre, aki ilyenkor megmondja, vajon eljött-e már az ideje mondjuk egy főszerepnek. Az én professzorom szól is, amikor nagy elánnal bemegyek hozzá, hogy próbaéneklést írtak ki erre vagy arra a szerepre és én bizony odamegyek. Ő meg azt mondja, lassítsak, mert arra a szerepre még vagy tíz évet kell várom.

Kíváncsivá tett, vajon ki lehet az a nehéz karakter, akire az ember egy évtizedet is képes várni. Dániel habozás nélkül sorolja a szerepeket. Ilyen a Gianni Schicchi-ből maga a főhős, meg persze még néhány jelentős figura énekelhető ebben a hangfekvésben, vagy Sir Falstaff és mondjuk Mr. Ford. Ez utóbbit a következő tanévben előadják az egyetemen és Ford szerepére Dánielt is megkérdezték. Ő viszont érezte, talán kicsit korai lenne, a mestere mondta is neki, ez a figura igazi hősi hangot igényel, érnie kell még hozzá. Don Giovanni viszont nagy szerepálma, Badenben,

áprilisban végre eljátszhatja a megátalkodott nőcsábászt. A modern operajátászárról kezdünk beszélgetni. Előadásokat említünk, különleges díszletben, modern környezetbe helyezett kortársi értelmezések jönnek szóba. A művész nem rajong az effajta szcenáért. Úgy véli, a rendezők gyakran a ló túloldalára esnek csak azért, hogy minél több embert megnyerjenek az operának. Az ő értékrendjében sokkal fontosabb a jó színészi játék és a pontos éneklés. Hivatásos kukkolónak tartja magát, mert a metrón, az utcán lehet megtalálni a legjobb figurákat. Bécsben szerinte a földalattin mindenki a cipője orrát fixálja, vagy a telefonját nyomkodja, senki nem társalog a másikkal. Ő viszont a legnagyobb nyugalommal leskelődik ilyenkor. Van egy pasas a császárvárosban, aki egész nap metrózik és minden szép nőhöz odamegy azzal a kérdéssel, vajon meghívhatja-e egy sörre. Ez a viseletes ember Dániel szerint olyan, mintha mondjuk az Üvegtigris című filmből lépett volna elő. A színészek, írók, rendezők biztosan ilyen fickókról mintáznak a legfurcsább szereplőket, fűzi mondanójához végül.

Az éneklés mellett rendezni is szeretne

A fiatal énekes nemrég felvételizett az egyetem operarendező szakára. Kíváncsi-an kérdezem, vajon azért akar-e rendezni, hogy az egész színházi előadást tartsa kézben. Azt mondja, gyerekkora óta érdekli a színház. Nővérével együtt többször játszott a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban, így korán megismerte a szakmai felkészülés mozzanatait. Mindig inspirálták az olyan szakemberek, akik jól vezették a színészeket. A felvételin erős mezőny volt, végül közel ötven pályázóból összesen két fiatalot vettek fel.

- A felvételin az volt a feladat, hogy rövid technikai utasításokkal állítsunk színpadra egy jelenetet, vagy például kaptunk egy helyzetet egy darabból, ehhez kellett koncepciót írni, majd két énekesrel színpadra állítani azt, de volt, hogy az ötleteinkről, egyes jelenetek színpadi megvalósításáról kellett beszélni. Jó volt egyébként.

Érdekelt, vajon mennyire változott meg Dániel élete azután, hogy a Virtuózok döntőseként megismerte egy orszá-

Olyan nagy sztárokkal lépett színpadra, mint José Cura, Rost Andrea, Miklósa Erika. Vágya, hogy az egész világon népszerűsíthesse a magyar kultúrát

operából csodált művészekhez, majd velük együtt kiáll énekelni több ezer ember elé. Dániel bevallja, kicsit tördelte is a kezét, hogy vajon mit is kellene ilyenkor mondani. Aztán José Cura azt mondta, szevasz, és már el is kezdődött a kommunikáció. Miklósa Erikával pedig a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon énekelte. Bár hozzáfűzte, a felkészülés nehezebb, amikor az ember a színpadon áll, az már a könnyebb része. Muszáj megkérdezni, hogyan képes egy operista fejből énekelni ennyi hangot. Egy főszerepben rengeteg feladat jut az énekesre. A zongoristáktól is mindig ez után érdeklődöm. Partitúrával a kézben viszont nem lehet játszani.

- *Azért nálunk a zongoraművészekhez képest sok könnyítés van. Ott van például a szöveg. Azt az ember könnyebben megjegyezi, mert akkor van értelme az egész dolognak. Tudod kötni a szöveghez a hangokat. A fejemben a próbák alatt összekapcsolódik, hogy most éppen ide megyek, azt csinálom. Ritkán fordul elő velem, hogy a színpadon nem jut eszembe ez vagy az.*

Itt a történelmi térben, az Iseumi Játékokon csodálatos volt énekelni – mondja Dániel. Nemcsak a környezet, de a hazai közönség is inspiráló. A tudat, hogy ott vannak a szerettei, az ismerősök, mindig jó érzéssel tölti el az embert. Hogy milyen tervei vannak a fiatal énekesnek, bizony nem meglepő, szeretne külföldön tanulni, a célszág: London.

- *Molnár Levente operaénekes ügynöksége által felajánlott különdíjként egy utat nyertem Londonba. Három napot töltünk ott, egyik nap előénekelek David Gowlanndnek, aki a Royal Opera House fiatal énekeseket foglalkoztató részlegét igazgatja, második nap Molnár Leventét nézzük meg a Szerelmi bájtalban. Fontos megmérettetés lesz, mert ha ők azt mondják, a hangommal tudnának mit kezdeni, és szívesen látnának a fiatal társulatban, akkor persze mindet hátrahagyok és megyek is!*

Dániel bátor és tetterre kész, akár egy opera hőse. Úgy ment felvételizni Bécsbe, hogy alig tudott németül. Azóta persze nagyon jól megtanult, képes hatalmas energiákat megmozgatni, ha el akarja érni a célját. Két nagy ideálja van, Melis György és Bryn Terfel. A velszi baritonhoz hasonlóan minden álma, hogy az egész világon népszerűvé tegye a magyar zenét.

színes sálját, nehogy meghűljön, csak addig húzta el az arcáról, míg a csinosabb rajongókat arcon csókolta. Érti, hogy ez magas labda és így válaszol:

- *Nézd, Pavarottira sem vártak akárhik, csak akik az operát szeretik. Én is vártam már Ferruccio Furlanettora meg Dmitrij Hvorosztovszkijra egy órát odakint hidegben, de nem tömegekkel, viszont – most hogy visszagondolok – úgy emlékszem meglehetősen sok idős hölgygel. (nevet)*

Ezt nyilván nem veszem magamra, inkább a sztárokról faggatom. Tudom José Cura és Rost Andrea partnereként is állt már színpadon. Elmondja, az ilyen nagy formátumú művészekben az a csodálatos, hogy nagyon egyszerűen viselkednek. Mégiscsak okoz kis lábremegést, amikor az ember odamegy a televízióból és az

Az időtlenség szabadsága

Johanna Basford: Titkos kert

– Színezőkönyv mesebe illő rajzokkal (Manó könyvek, 2015)

Katicát és pillangót gyakran színezzük a gyerekekkel. Újabban egyszemű minyonokat is. Ha átjönnek a lányok a szomszédból, nyomtatunk jégvarázsost, az unokabátyjának meg nyilván pókembert, dínóbotot, chima-úrhajót és cuki kis Yodát a Star Wars-ból. Őt legalább még én is felismerem. Inkább adok mindenkinek kívánsága szerint, hegyezem szorgosan a plejbászt, csak nekem ne kelljen csinálni, mondom mindig a lányomnak. Koncentrálni, görnyedni és dolgozni elég az irodában. Aztán nyugodtan dőlök hátra a fotelban, míg ők színeznek, hiszen csend van, csak a cerkák hegye ciripel kicsit a papíron. A nagyobb fintorog, a kicsinek még a nyelve is kilóg. Látom, ahogy elmélyülnek a munkában, összpontosítanak, csak akkor vihognak kicsit, ha egymáshoz ér a könyökök, hiába, kinőtték az asztalt. Itt a felnőtteknek szánt színező. A Titkos kert gyönyörű így, ahogy van. Képeit buján indázó növények szövik át. Hintázó bagoly, bogycsok, gyümölcsök, óriáspálmák, pókháló a sarokban, egérke az asztal alatt. Kis galaxis, saját törvényekkel, akár a kis herceg bolygója. Kikapcsol, ellazít, elűzi a depressziót, nyilván ezért olyan népszerű a könyv. Harmincöt országban, több millió ember

hódol az új passzióknak, és fedezi fel magának a manuális tevékenységben rejlő örömet. A skót illusztrátor rajzainak lesz folytatása is. Elkészült már a két új kötet az Elvarázsolt erdő és az Elveszett óceán. Javaslatok: színes, vagy akvarell ceruzával érdemes színezni. Mások kedvelik a tüflcet, a zselés és csillámtollat, de az ecsetíró is nagyon jó hozzá. Alkoholos filccel azonban ne próbálkozzunk, mert az átüt a papíron.

A MAM-Hungária Kft.
a régió egyik meghatározó munkáltatója.
A siker záloga a megbízhatóság, szakértelem és a jó minőség!

MAM-Hungária Kft., Vaskeresztes
A jövő generációjáért dolgozunk.
e-mail: borbala.volgyi@mambaby.com Internet: www.mambaby.com

Mi így, heten vagyunk egy egész

– családtörténet és tanúságtétel

Rákos Péter
és Rákos-
Stercz
Mónika öt
gyermeket
nevel nagy
szeretettel

képek: Timár Gergely

• Kovács Ágnes

A család állandó. A család változik. Lélegző szövetség, amelynek különleges energiája van. Bajban, betegségben, boldogságban, békességben, viharban és napsütésben is működik. Se ásó se kapa, de még a nagy harag sem választhatja szét. Mert működni kell. Ahogyan Lackfi János költő egy lapunknak adott korábbi interjúban mondta, a család olyan erős szövetség, hogy ha a manézsából zuhanásnak indulsz, biztos lehetsz benne, hogy legalább egy kéz elkap. A család nem mindig vérrel írt szerződés, de alapja a szeretet.

Nyolc éve kezdődött közös életük. Aztán időről időre újak érkeztek a családba. Igen, a családba, ahol azóta mindenkinek legalább két anyja és két apja van. Móni és Péter élete a szeretet tanúságtétele. Fiatalon megözvegyült szülők egymásra találásának története. Egy apa a lányával és egy anya a fiával kapaszkodott össze, hogy idővel boldog család lehessen. A veszteségek örök érvényűek, akik elmentek, fájó hiányt hagytak maguk után. Belőlük sarjadt ez az új élet. Az ő történetük tényleg valódi családregény, amit szó szerint az élet írt.

- Hogy ismerkedtetek meg? – kérdezem, és a falnak dőlve figyelem a kertben rohangáló kicsiket.

- Nem fogod elhinni, az interneten! – nevet fel hangosan Móni, miközben jól megtömi a kávéfőzőt.

- Gondoltál valaha arra, hogy ilyen nagy családot lehet egyszer, amikor Gellérttel egyik napról a másikra egyedül maradtál?

- Tudod, pont azt volt a legnehezebb felfogni, hogy akkor és ott egy pillanat alatt a családom veszett el. Csak reméltem, hogy vár rám egy új lehetőség.

A legkisebbek is megtanulnak várni

Az interjú miatt mindenki otthon volt. A nagyobbak a meggyet legelték a fáról, a kicsik a trambulint nyúzták, és a kiskamaszok meg hát persze, hogy indultak volna. El. Megtudtam, pecázni. Bozontos kutya

rohan a lábamnak, a gyerekek a teknőst is megmutatják, fogalmam sincs, épp kinek válaszoljak. A biztonság kedvéért gyorsan megszámolom őket. Móni természetesen veszi az akadályokat, nem sikolt fel, ha egy kicsi az asztalra mászik, és akkor sincs tragédia, ha egyikük hangosan felkiált, vagy sírásra húzza a száját. Itt mindenki tudja a dolgát, és bizony a legkisebbek is megtanultak várni. Anyának ugyanis csupán két keze van. El is mondja, hogy nem kíván a család mártírja lenni, mindenki megkapja, amire szüksége van, de csak szépen sorban, hiszen ottjártunkkor nyolc gyerek volt a házban és a kertben, a neveltek és az unokatesók, meg még egy nagy fiú a nevelőotthonból, aki épp az albérlete festésére várt. Peti lánya, a mindjárt tizenhárom éves Julcsi sokat segít, a tizennégy éves Gellért, Móni fia indulna a tóra, a kis Angit, a cse-resznyeszájú tüllszoknyást megvadítja a diktafon, mindenáron el akarja érni. Len-

csi a kertet fedezi fel cumival a szájában, Dominikot pedig épp a szükség hajtja, úgyhogy el is tűnik apával egy fa tövében büszkén mutatja milyen nagy már, nem kell neki pelenka. Az uncsitesók felröhögnek, és én érzem, ez hosszú beszélgetés lesz, később ülnek ma asztalhoz.

„Ez az időszak annyira szétzilálta a családot, hogy fél év kellett hozzá, hogy újra rendben legyünk!”

- Tudod, Peti egyetlen gyerekek akart egész életében, úgy gondolta, neki egy untig elég lesz. Aztán Julcsi mellé jött

ugye Gellért velem, és sorra a többiek. Nem fogant gyerek a szerelmünkből eddig még, de most hogy ennyien letünk, mindig mondom is neki, jól kiszúrok vele, és szülők neki hármas ikreket. Pedig azt szokta mondani, ha ide még egy gyerek jön, ő bizony elmegy! *(nevet)*

Elsőként Angi érkezett az akkor négytagú családba. A szülők ismertek olyanokat, akik gyermeket fogadtak magukhoz és úgy vélték, szeretnék ők is így segíteni azokat a nevelt kicsiket, akikről a szülők nem mondtak le - így nem adhatók örökbe -, de nem is nevelhetik őket, viszont ezért nevelőotthonokban kellene élniük. A barátságos bentlakásos otthonoknál a gyerekeknek mégiscsak jobb, ha családban nőnek. Móni és Péter elhatározása erős volt, tanfolyamot végeztek, elszántan szerettek volna segíteni. Meg is érkezett hozzájuk egy barna kislány. Angelika egy szerdai napon született a kórházban, pénteken foghatták először kezükbe és hétfőn már hozták is haza, az évek során szépen fejlődött, belenőtt a családba. Rendszeresen találkozik szüleivel, karácsonykor, születésnapján ajándékot is kap tőlük és kicsi kora ellenére tudja, ki az édesanyja. Nyilvánvalóan szereti nevelőszüleit és testvére-

it, az interjú közben is hevesen csim-paszkodik a nyakukba. A felkészítő tanfolyamon a nevelőszülők megtanulják, hogyan kell ezeket a helyzeteket kezelni. Megtanulják, hogy is zajlik egy találkozás a gyerekek szüleivel. A kapcsolattartás azért fontos, mert így a gyerekek visszagondozhatók a vér szerinti szüleikhez, akik bizonyos esetekben csak átmenetileg képtelenek a gyermekeik nevelését megoldani. Örökbe a nevelt gyerekek nem adhatók, csak abban az esetben, ha a szülő lemond a jogairól. Nevelőszülőből tehát nem válhat valaki automatikusan örökbefogadó szülővé. Mindenről értesíteni kell a gyermekek gyámját is, akivel eleven kapcsolatot ápol minden család. Nem utazhatnak el anélkül, hogy elmaradjon a tájékoztatás, óvodaválasztásnál, orvosi kezelés esetén is a gyám szava a döntő. Móniéknál egy ideje szerencsére mindenkinek ugyanaz a gyámja, a mindennapokban segíti az életüket még nevelési tanácsadó és a huszonnégy éves Korinna, aki hivatásos segítő, nyolctól délután egyik ott van a családnál.

A másik két pici is az Ernuszt Kelemen Gyermekvédelmi Központból - közismertebb nevén a gencsi gyermekotthonból - érkezett a Rákos-Stercz családba,

igaz kicsit nagyobbak voltak, mint Angi, amikor otthonra letek. Móni azt mondja, velük kicsit nehezebben ment a dolog. Nem volt minden olyan magától értetődő, mint a pici lánynál. Lencsiéket hetente háromszor látogatták Gencsen, a fokozatosság nagyon fontos az ismerkedésnél, egy gyerek sem jön el szívesen a biztonságos gyermekotthonból egy idegennel. Lencsit is rengeteg hatás érte, aztán amikor fél évesen elhozták, ahová letették ott maradt, de extrém eset nem volt jellemző nála. Akivel a korai kötődés nem alakul ki, ott dolgozni kell a szeretetkapcsolaton. Dominiknál - aki másfél éves volt, amikor Móniék megkapták -, sokkal nehezebben vészték át a kezdeti időszakot. Dominik, Lencsi vér szerinte testvére, ezért is örültek, hogy közjük érkezett. Megtudom, van egy úgynevezett mézes heteknek nevezett állapot, amely a családba kerülés utáni egy-két hetet jelenti. Akkor még rendben is volt minden. Azt persze tudták, hogy ezután előfordulhat, hogy a gyerek visszaesik és olyan regressziós fázisba kerülhet, ami valóságos mélyrepülést jelent. Az okokkal is tisztában voltak, de más elméletben tudni a várható problémák előfordulásáról, mint megélni azokat nap mint nap.

Lencsi elmélyülten hallgatja Julcsi játékát. Nővére zenei pályára készül, szaxofonját a kedvükért fújta meg. A kis Angi lelkesen dézsmálta a málnabokrot. A szürethez is hercegnőnek öltözött

- Dominik nem volt egyszerű eset. Sokat sírt, mindentől félt, nem fogadta el az új dolgokat, a játékokat, az érintést sem tűrte. Azt hiszem, neki mindig lesznek kötődési zavarai. Először kinyílt, aztán nagyon mélabús lett. Úgy szétzilálta a családjukat, majdnem fél év kellett, hogy újra összerakjuk!

Félve kérdezek rá, vajon gondoltak-e arra, vissza kellene vinni az otthonba. Móni nagy sóhajjal válaszolja, hogy ő egyáltalán nem gondolt erre, de Péter – aki közben a gyerekek mellől figyel a beszélgetésünket –, határozott igennel válaszol. Neki akkoriban megfordult a fejében, hogy talán jobb lenne mindenkinek, ha Dominik visszatér a megszokott környezetébe. Móninak ott volt az akkor másfél éves, egy egyéves, meg egy fél éves gyerek a két nagy mellé, a férje hat napot dolgozott hetente, nagyon fáradtan, de végigcsinálta a véssterhes időket. Dodó minden nap reggel héttől este nyolcig üvöltött. Móni szerint ennek egyetlen oka lehetett.

- Nyilván az volt a baj, hogy Dominiknek volt egy megszokott élete, amelyben

szocializálódott, amihez alkalmazkodnia kellett. Ehhez képest itt volt egy csomó idegen, új testvérek, más környezet. A gyermekotthonban megszokta, hogy nyolc óránként más gondozó jön, erre tessék, itt meg huszonnégy órában van valaki, akire, ha mérges sem cserélik le! Dodó akkoriban fel-alá járkált, nem tudott játszani, nem tudott beszélni, súlyos beszédképességi zavara is van egyébként, aminek idegrendszeri oka lehet, most két és fél éves, de még nem beszél, korai fejlesztésre hordják. Megérti és értelmezi a mondottakat, de a kimondással gondjai vannak.

Akinek két anyja van

Lefőtt a kávé, hát leülünk a teraszon. Péter végre feljön hozzánk, legalább így néhány közös fotót is készíthetünk. A kicsik a trambulinba másznak, Angi viszont kotor utánunk, nem akar kimaradni semmiből, hol a piros fülbevalóm után nyúl, máskor a telefont akarja levadászni, és a kávéból is szívesen szűröcsöl.

- Hogy mutatod be a gyerekeket, ha valahová elmentek? – kérdezem Mónitól, miközben egy, az asztal szélére sodort csésze után kapok.

- Hát úgy, hogy a kisfiam, a kislányom. Tudod, mi mindenhová ennyi gyerekkel megyünk. Azért mostanában előbb tájékozódunk, vajon ki leszünk-e tiltva, ha maszatosan eszünk, vagy kicsit hangosabbak vagyunk a kelleténél. Mit is kérdeztél? Ja, igen. Nehéz volt az elején. Megkérdezték, hogy testvérek-e, mondtam, azok. Aztán volt, hogy azt mondtam, igen, vagyis nem. Teljes volt a káosz. Kezdetben elmondtam boldog-boldogtalannak, hogy mi „csak” a gyerekek nevelőszülei vagyunk. Aztán rájöttem, hogy ez nem lesz jó így. Miért mondom, hogy nem testvérek, mikor úgy nőnek fel, hogy azok. Miközben Mónit hallgatom és Pétert figyelem, a lábamra fekszik Marci kutya. Pont úgy helyezkedik, hogy érzem a szíve dobogását. Péter hozzáfűzi, hogy az egyszerűség kedvéért, és mert ők egy család, azt mondják, igen, testvérek. Gellért és Julcsi is így mutatja be a kicsinyeket, itt mindenki testvérként beszél a másíkról.

- Hogyan mondjátok el egy kicsi gyereknek, hogy ti a nevelőszülei vagytok? Muszáj ezt? Nem szólíthatnak titeket anyának és apának.

- Nézd, ezt a kezdettől fogva tudniuk kell. Kötelező is másként nevezni a vér szerinti szülőket és a nevelőszülőket. Nálunk is van megkülönböztetés. Apuka és anyuka a szülők, mi apa és anya vagyunk. Angi párnaposan került hozzánk, velem nőtt, nem hívhat Mónikának.

Egy gyerek felnevelése is rengeteg pénzbe kerül, akkor is így van ez, ha nem mondjuk ki sohasem. A Rákos-Stercz családnál pedig sok éhes száját kell etetni. Ma már fizetés jár a nevelőszülőknek, ez az összeg a gyerekek számától is függ, természetesen. A bérezés mellett a kicsik kapnak közgyógyellátási kártyát, de egészséges esetben a családok nem a „nevelőszülőzésből” akarnak megélni. Móni elmeséli, novemberben az egész család megbetegedett, csak a gyógyszerekre és kezelésekre kifizettek százötvenezer forintot. Egyébként is fontos tudni, hogy a nevelőszülők nagy százaléka teljes állásban dolgozik, van bevétele, biztos anyagi forrása, rendes lakása, ez a kiválasztásnál is szerepet játszik.

Pétertől kérdezem, hogy bírja ő ezt a nagy virtsaftot, amikor kamaszként csupán egyetlen gyerekről álmodozott.

- Az mondtam Móninak, ha még egy gyereket idehoz, én elmegyek. *(nevet)* De viccet félretéve, a munka után ez nekem kikapcsolódás és nagyon szeretem őket. Fáradtan is szívesen foglalkozom velük. Igyekszünk a feleségemmel kettesben is elmenni ide-oda. Erre kevés lehetőségük adódik.

- Miért mondd ezt? – szól közbe Móni. Nyolc éven át nem voltunk moziban, az idén meg már három filmre is beültünk! Elmeséli nehéz, amikor találkoznak a vér szerinti szülőkkel. Különös érzés vesz ilyenkor erőt rajtuk, de tudják, mi a nevelőszülő hivatása és mindenek előtt a gyerek érdekeit nézik. Az nem fordulhat elő, hogy anyuka Móniéknál szeli fel Angi születési tortáját, de a szülői jogai megvannak. Ha Angit visszagondozná a családjába, el kellene fogadniuk. Ha bárki más fogadná örökre - a szívük szakadna meg -, de tudják és ismerik a kötelességeiket. Muszáj megkérdezni Mónitól, vajon máshogy érez-e Gellért iránt, akit a szíve alatt hordott kilenc hónapig. Különösen fontos lehet az is, hogy a fia, elvesztett férjétől született ajándék.

- Gellért különlegesebb nyilván bizonyos szempontból, mint a többi. De nekem öt gyereke van, és különböző módon szeretem mindegyiküket.

- Veszekedtek gyerek miatt? Az én gyerekeim és a te gyereked hangzott már el két ajtócsapkodás között?

- Szerinted? – kérdez vissza Péter. Hát persze, hogy veszekszünk! *(nevet)*

- A legtöbb vita abból adódik, hogy az apa nem mond a lányoknak nemet. Se a tizenkét évesnek sem a másfél évesnek. És persze ebből vannak konfliktusok. Igaz, Julcsi? – mondja Móni.

Karcsú, őzikeszemű nagylány cinkosan összevet Mónival, csak négyéves volt, amikor édesapja elvette Mónit. Szeretik egymást. Julcsi íróasztalán ott a mamája képe, telefonjának háttérképe is rá emlékezteti.

Nekem öt gyereke van, és mindegyiket egyformán, mégis másképp szeretem!

- Nálunk Gellért édesapja, Jimmy és Julcsi édesanyja is mindig itt van velünk. Elevenen őrizzük az emlékeket. Beszélünk az elvesztett családtagokról. Különös helyzet, hogy Móni anyósának házában neveljük a kicsiket. Vannak persze kérdések, amelyekre még nem tudunk válaszolni, ha feltennéd őket, mert az életünk még nem tart ott – meséli Péter.

- A legegyszerűbben így tudnám összefoglalni az életünket, nálunk minden gyereknek van két apja és két anyja – nevet fel Móni.

Móninak azt javaslom, írja meg ezt a történetet, sokaknak segítene. Azt válaszolja, pontosan erre gondolt. Ír kicsit egy kutyás honlapnak, talán rádiózna is, korábban televíziózott. Most azonban annyira elfoglalt még, talán később több ideje lesz. A gyerekek már türelmetlenek, Gellértet elengedjük horgászni. A srác színjátszó körbe jár, de kriminálpszichológusnak készül, most nyolcadikos, pszichológia szakra szeretne jelentkezni, imádja a detektívtörténeteket. Julcsi pedig csillogó szaxofonnal a nyakában érdekli vissza, Kerti Áron tanár úrnál tanul, a Művészeti Szakközépiskola szeretne jelentkezni. Édesanyja is zenei pályára készült, tőle örökölte muzikalitását.

A jöhetne-e még gyerek kérdésre Péter utoljára is nemmel felel, Móni viccesen

teszi hozzá, nincs is több hely az autóban. Öcsit, a nagykorú srácot azért fogadták be ideiglenesen, mert épp szépül az albérlete. Közben készülődni kell az ebédhez. Kérdezem hány kiló krumpelit pucol hétvégenként? Rengeteget, szól a válasz, palacsintából hatvan-hetven darabot süt a nagymama és virslit főzni sem állnak neki egy kiló alatt.

- Mi hiányzik nektek leginkább?

- Az együtt, kettesben töltött idő, kis intimitás, csend, de néha el tudunk kicsit szabadulni – így Péter.

Estéknként az apa altatja a kicsiket, azt mondja, éjjel aztán elindul a vándorlás, elsőként Angi érkezik, majd Dodó is. Ez nagy szó, mert ez már azt jelenti, kötődik a nevelőszüleihez. Lencsi még hálózsákban alszik, de ha elindul, kitűrká a szülőket az ágyból.

Családban felnőni,

A szeretet és a gondoskodás mindenkinek jár, vallja Pados Zsolt a Vas Megyei Gyermekvédelmi Központ intézményvezetője

képek: Timár Gergely

ez volna a cél!

• Elekes Kornél

Az örökbefogadás és a nevelőszülőknél elhelyezés között az az alapvető különbség, hogy a nevelőszülőknél lévő gyerekek a gyermekvédelmi szakellátásban vannak, így az állam gondoskodik róluk. Lakhatnak gyermekotthonban, és - tizenkét éves kor alatt -, elhelyezhetők nevelőszülőknél. A jogi szabályozás is támogatja ezt a törekvést.

Az örökbefogadás viszont teljesen más. Az a gyerek, akit örökbefogadnak, a család saját gyermeke lesz. Más nevet kap, olyan jogai lesznek, akár egy vér szerinti utódnak. Vas megyében hatvan olyan örökbefogadni szándékozó házaspár, vagy egyedülálló van, aki gyermeket szeretne. Ezzel szemben jelenleg mindössze huszonkilenc gyermek fogadható örökbe, akik közül a többség életkora, vagy fogyatékosága miatt nem sok esély van az örökbefogadásukra. A gyermekotthonokban élő kicsik közül nem vihető el mindenki. Az örökbefogadhatóvá nyilvánításukat a gyámhivatal végzi, ha

ennek a törvényi háttér teret enged. Az idősebb, betegségekkel küzdő gyermekeknél ezek a problémák megnehezíthetik az örökbeadás lehetőségét. Aki nevelőszülőként otthont ad egy gyermeknek, egyáltalán nem biztos, hogy később örökbe is fogadhatja őt, hiszen a legtöbb kicsi, aki nevelőszülőhöz adható, nem lesz örökbefogadható soha, mégpedig azért nem, mert olyan szülői kapcsolattartása van, ami miatt nem kerülhet sor örökbefogadhatóvá nyilvánításukra.

Szerencsére arra is sok példa van, hogy a gyerek hazagondozásra kerül, a cél, hogy ha lehet, ne maradjon az állam gondozásában. A hazagondozás azt jelenti, hogy a szülő megoldott egy problémát, képes felnevelni a gyermekét. Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a nevelőszülő ne legyen ellenérdekelte a gyerek hazagondozásában. Ha ő azt akarja, hogy hozzá kerüljön, miközben az egész rendszer azon dolgozik, hogy a kicsi a szüleihez térjen vissza, az rengeteg nehézséget okozhat. Ezért döntöttek úgy a hatóságok, hogy a gyámságot ez esetben nem a nevelőszülők gyakorolják, hanem a gyámok. Az új szabályozás értelmében a nevelőszülői tevékenység bejelentett állásként működik. A tapasztalat szerint

KI LEHET NEVELŐSZÜLŐ?

A nevelőszülői tevékenységet családban, vagy egyedülállóként is lehet végezni. Huszonnégy év az alsó korhatár. Felső korhatárként úgy nyilatkozik a törvény, hogy a gyerek és a szülő között nem lehet több ötven évnél. A pszichológus megvizsgálja a jelentkező személyiségét, motivációját. A nevelőszülőnél környezettanulmányt végeznek, és tanfolyamon kell részt vennie. Egy ideje bejelentett állásként működik a nevelőszülőség, illetménye a nevelt gyerekek számától, és azok állapotától függ. A nevelőszülők saját egzisztenciával rendelkeznek. A befogadott gyerek szüleivel kapcsolattartási kötelezettsége van, munkáját több szakember és szervezet is segíti. A gyermeket a gyermekvédelmi gyám felügyeli. Nagykorúsága után is van lehetőség a nevelőszülőnél, vagy az utógondozói otthonban maradni, akkor, ha a fiatal felnőtt erre rászorul.

GYERMEKOTTHON

A gyermekotthonban általában tizenkét éves kor feletti gyermekeket helyeznek el. Ezek a gyermekek, állapotuk, szükségleteik miatt nehezen illeszthetők be nevelőszülői családba, ezért kerülhetnek gyermekotthonba.

Sajnos vannak olyan gyermekek is, akik nevelőszülői helyhiány miatt maradnak itt. Ezeknél a gyermekeknél a személyre szabott figyelmet, mély kötődést biztosítani tudó nevelőszülői elhelyezés lenne a legmegfelelőbb.

megyénkben mégsem jellemző az úgynevezett „megélhetési nevelőszülőzés”. Pados Zsolt csodálatos családokról mesél, akik hitbéli, vagy egyéb motiváció alapján, a segíteni akarás okán visznek haza gyerekeket. Elhívott házaspárokról váltunk szót, sokgyerekesekről, egyedülállókról, akik története mind a jólelkűség példaként állnak előttünk. Az igazgató szerint nevelőszülőnek lenni hivatás, professzió. Ezért fontos, hogy a nevelőszülők felkészítő tanfolyamon vegyenek részt, ahol pszichológiai, nevelési, jogi segítséget kapnak munkájukhoz. A befogadott gyermekek nagy része elhanyagolás, veszélyeztetés miatti traumák okán különleges gondoskodást igényel. Az igazgató hangsúlyozza: fantasztikus családok élnek a megyében. Büszkén beszél érzékenységükről, felkészültségükről. A térségben jelenleg ötvenhat nevelőszülői család működik, de legalább nyolcvanra lenne szükség. Vannak, akik több gyermeket is vállalnak. Az igazgató szerint a szakellátott gyermekeknél tizenkét év alatt mindenképp jó lenne nevelőszülőknél elhelyezni.

Celldömölk

Ha szeptember és Ság hegy, akkor szüret. És persze Sághegyi Szüreti Napok. A hagyományos programokon kívül egyre több turisztikai terméket kínál a kemenesaljai kisváros a látogatóknak. A vonzó programon kívül nívós szállások, családbarát fürdő, színvonalas kulturális és szórakoztató programok, no és az elmaradhatatlan vendégszeretet. Most Fehér László polgármester hív minket Celldömölkre.

- Több évtizedes hagyománya van a Ság-hegyi Szüreti Napoknak, ami mára már kinőtte magát, hiszen városunk idegenforgalmának fellendülésével egyre több hazai és külföldi látogatója van a szeptember végi rendezvénynek, idén 25–26-án várunk minden érdeklődőt színes programokkal – kezdi a sort a városvezető. – Szokás a szüreti felvonulás, amelyet a Ság lábától, Alsóságról indítunk, a menetben tradicionálisan testvérvárosaink küldöttségei is részt vesznek. Öt testvérvárosa van már Celldömölknek, a korábbi osztrák (Neudau), két olasz (Pagnaco és Serramazzone) és erdélyi (Erdőszentgyörgy) településeken kívül legutóbb Munkáccsal kötöttek kontraktust. Ez utóbbinak nagy visszhangja is volt, hiszen ritka körülmények között köt-

tetett. Kiváló lehetőséget és kiváltságot tudhatott magáénak Celldömölk azzal, hogy két éve három hónapon keresztül Pákh Imre magánygyűjteményéből származó Munkácsy Mihály-festményeket láthatott a közönség a művelődési központban. Kisváros soha ilyen lehetőséget még nem kapott, de éltek is vele, hiszen 8500 látogatója volt a tárlatnak. A kiállítás ideje alatt, Munkácsy festményei között írták alá a két település vezetői a szerződést. De térjünk vissza a jelenbe!
- Az őszi szüret mellett a tavasznak is megvan a jellegzetes rendezvénye. Idén második alkalommal rendeztük meg a Tulipán Fesztivált. A művészeti, hagyományörző programsorozat nagy sikernek örvendett, és vele együtt városunk arculata is változott, hiszen igazi „tulipános”

város lettünk, mintegy 70 ezer tulipán-hagymát ültettünk el városszerte, a díszítésben aktívan részt vett a város lakossága is. Alsóságon Tavaszi Napokkal ünnepeljük az évszakváltást, a nyarat pedig a Dömölki Napokkal köszöntjük. A romtemplom környékén zajló szórakoztató és kulturális programok kínálata mellett a rendezvény létrehozásában az is cél volt, hogy ráirányítsuk a figyelmet az egykori városmagra, hiszen a celldömölki búcsújáróhely története szorosan kapcsolódik a dömölki apátság történetéhez. Az Árpádok korában Mária tiszteletére alapították a dömölki bencés apátságot, és az ősi templom búcsújáró helyé vált. A történelmi események, a törökidús nyomán Dömölköt elérte a végzete, de Koptik Odónak köszönhetően a máriazelli min-

tára épült Kisczell ismét neves búcsújáró-hellyé vált. De nem csak a szeptemberi Mária-búcsúkor, év közben is rengetegen zarándokolnak el a kegytemplomba, Celldömölkre. Örülünk annak is, hogy a Máriazelltől Csíksomlyóig tartó zarándoklat, a Mária Út egyik fontos állomása lehetünk – hangsúlyozza Fehér László. A szálláshelyek is egyre bővülnek, ami elsősorban a gyógy- és élményfürdő építésének, fejlesztésének köszönhető. - Nekünk, celldömölkieknek két fontos évszám volt eddig a 2005 és 2006, és most már 2014 is, hiszen a Vulkán Gyógy- és Élményfürdő két ütemben történt átadása után tavaly újabb bővítéssel vált vonzóvá a fürdő. A fürdőkomplexum 2,2 milliárd forintos beruházása után 700 millió forintos fejlesztés valósult meg. A leglátványosabb és funkciójában is legjelentősebb változás az új, 500 négyzetméter alapterületű szauna-világ kialakítása, valamint a kisebbek számára létrehozott gyerekvilág – óriáscsúszda, beltéri bébi-pancsoló, illetve különböző élményelemekkel felszerelt vízi játszótér. Az idén tízéves fürdő ezekkel a fejlesztésekkel vált igazán családbarattá, európai színvonalúvá. Kialakítottuk a nyári bejáratot is, amely az udvaron lévő öltözőkkel és zuhanyozókkal, büfékkel szolgálja ki a strandolókat. A fürdő fejlesztése az önkormányzat és az osztrák JUFA szállodalánc közös beruházásában valósult meg. A JUFA szálláshelyeket is fejlesztett: négycsillagos szállodát és négycsillagos kempinget létesítettek. Mint mondják, számukra is különleges ez a beruházás, hiszen nem csak, hogy ez az első magyarországi szállodájuk, de az első épített kempingjük is. A 150 férőhelyes szálloda és a 74 nagy lakókocsi-beállót, 102 sátras parcellát, négy ötszemélyes jurtát és grillteraszt is magába foglaló kemping létesítésével a fürdőn és környékén tíz év alatt mintegy ötmilliárd forintos fejlesztés valósult meg. Úgy gondolom, erre nem csak egy kisváros, de egy megyeszékhely is büszke lehetne. A szálloda mellett épült egy nagyméretű műfüves labdarúgópálya is – immár negyedik a városban –, ami a sportcsapatok edzőtáborozását is lehetővé teszi, hiszen a sportturizmus fejlesztése is kitűzött célunk. A szálloda és kemping építése munkahelyteremtést is jelent a városnak, több eddig külföldön dolgozó celldömölki talált itthon munkát. Emellett a vendégéjszakák számának növekedésével a város idegenforgalmi adó bevétele is több lesz. A Celldömölkre érkező vendégek a város-

ban működő éttermek, kávézók és más profilú vállalkozások szolgáltatásait is igénybe veszik, ami jó hatással van minden itt élőre. Az önkormányzat erősíti a partnerséget minden téren, így a turizmusban is. Kezdeményezésükre alakult meg a Ság hegy Térsége Turisztikai Egyesület, mely összefogja az idegenforgalomban érdekelt vállalkozásokat, cégeket és természetesen az érdeklődő települési önkormányzatokat is, hiszen sokan felismerik, hogy közös megjelenéssel, összehangolt tervekkel, tevékenységekkel nagyobb sikereket lehet elérni. - Nem kevésbé fontos létesítményünk a Kemenes Vulkánpark. A látogatóközpont az ország egyetlen vulkanológiai kiállítása. Építésének évében, 2013-ban az épület az Év Ökoturisztikai Létesítményei között díjazott lett, 2014-ben elnyerte az Építőipari Nívódíjat, míg 2015-ben a World Architecture Community nemzetközi építészeti közösség elismerésében részesült. Az interaktív kiállításon kívül több szolgáltatást is nyújt az intézmény: táborokat, múzeumpedagógiai órákat tartanak, botanikai, vulkán- és bányásztúrákat vezetnek a Ság hegyre, melyeken bemutatják a tanúhegyünk különleges növényvilágát, a bazaltvulkán földtani történetét, az egykor a Ság hegyen működött bazaltbánya megmaradt épületeit. A bányászat nyomait nemcsak az épületek őrzik, hanem a kibányászott vulkáni kúrtó is. A Ság krátere egyedi és lenyűgöző látvány, akusztikája is különleges. Korábban fúvószenekari hangversenyeket tartottak a hegy gyomrában, idén június-

ban négyezer ember előtt az Ataru Taiko japán dobszínház mutatta be koncertjét, mely valóban ütőssé vált. A kráter volt az egyik állomása az erős emberek kőhajító világbajnokságának is, ahol Izlandtól Kanadáig számos nemzet képviseltette magát. A krátert az imént a hegy gyomrának neveztük, de tavaly óta a Ság szívének is hívják. Az elmúlt évben teremtettek hagyományt az itt élők azzal, hogy a szív világnapján, szeptember utolsó vasárnapján – idén 27-én 16 órakor – a Ság kráterben piros lufikkal a kezükben egy nagy szívet alkotnak, mellyel nemcsak a szív egészségének megőrzésére hívják fel a figyelmet. A VulkánSág Szíve akció magában foglalja mindazt, amit az itteniek valának: szívvel kell szeretni, hinni és tenni mindenkinek a maga dolgát, hiszen a szívünk jelenti az életünket, mindenféle értelemben.

képek: Timár Gergely

• Járai Attila

Szarvas József, Fekete Dávid és Miller Zoltán is játszik abban a zenés filmben, amelynek rendezője a Szombathelyről származó Illés László. A Talent, a sikercsapat című romantikus mozi idén kezdik vetíteni. A film születéséről, a forgatás kulisszatitkairól az író-rendezőt kérdeztük.

Hasonló történetet álmódott filmre Illés László is, aki azt mondja, soha nem vágyott semmi másra, mint hogy filmes legyen. Miskolcon született, de egyévesen az ország nyugati felébe költözött a család. Már tizenkét évesen forgatott kisebb filmeket, a középiskolában Biczó Antalnak, rajztanárának mutatta meg az első munkáit. A tanár úr egy animációs szakkört vezetett a Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumban. Homokkal, gyurmával és bábokkal is kísérleteztek, ezekről forgattak filmet, később persze egyre komolyabb kihívások jöttek. László színésznek készült, de ahogy ő mondja, egy nyár alatt olyan nagyot nőtt, hogy frusztrált kamasz vált belőle. Azt meséli, bizonyos értelemben magányos lett, és akkoriban sok minden megváltozott az életében.

- Minden ember magányos szerintem, egész életében. Gondold csak végig, életünk során önmagunkkal vagyunk a legtöbbet. (nevet) Akkoriban kezdtem az élet nagy kérdéseivel foglalkozni, sokat figyeltem az embereket. Bedolgoztam a helyi médiumoknak, rádióknak, tévének, promóciós anyagokat készítettem, vágtam, kreatív feladatokat végeztem. A Színház- és Filmművészeti Egyetemre is felvételiztem, eljutottam a második rostáig, aztán kiestem. Megjegyzem, mindig addig jutok. Egyébként ott is az volt az első kérdés, amikor megláttak, vajon kosarazom-e. (nevet) A kudarc szellemiségében tele akarással és elhivatottsággal elkezdtem más utat keresni az álmaimhoz.

Olyan filmet akar forgatni, amire szívesen vált jegyet a néző

László úgy véli, a filmes szakma úton-útfélen azt hangoztatja, nincsen éles határ a szerzői film (művészfilm) és a közönségfilm között, aztán meg mégis az a tapasztalat, hogy a nagy öregek és az elismert fiatal szaktekintélyek kizárólag a művészfilm mellett teszik le voksukat. László nem fesztiválokra vágyik, meg hogy kritikusok, elemzők mondják meg, miről is szól, amit filmre álmódott. Számára sokkal fontosabb az egyenes kommunikáció a nézővel. Azt szeretné, hogy a nézőtérén azonnal értsék, ő mire gondol. Olyan klasszikusokon nőtt fel, mint a Star Wars, a Cápa, az ET, vagy a Harmadik típusú találkozások. Egytől egyig sok pénzt hoztak és hihetetlen sikeressé tették alkotóikat. A közönség pedig imádja ezeket mind a mai napig. Úgy véli hazánkban a filmezés központja kizárólag a főváros. Kíváncsi vagyok, hogyan kezdődik egy ilyen nagyszabású film elkészítése. László szerint mindekelőtt egy jó forgatókönyvre van szükség, ehhez elengedhetetlen egy izgalmas történet. Egyértelműen kell hozzá szerelmi szál, erős akaratú hős, bonyodalom és hatásos zene. Aztán persze meg kell nyerni a mozihoz a legjobb színészeket. A jó film receptje azonban mégsem létezik.

- Volt már gyakorlatom a filmezésben. Videoklipeket forgattam, tanítottam. A

Szélesvásznú szerelem

Egy egész estés mozi
– Hamarosan bemutatják Illés László filmjét

Ki ne figyelne - ha csak fél szemmel is - a tehetségkutatók varázslatos világát. Jön egy tapasztalatlan kamasz, négyjegyű sorszámmal a szíve fölött, kicsit fél-szeg, kicsit suta, kiáll a színpadra és úgy énekel, hogy megáll a levegő a stúdióban. Mindnyáján láttunk már ilyet. Hetek, hónapok telnek el, míg a szemünk előtt felnő egy tehetség, és a rút kiskacsból hattyú válik. A legizgalmasabb figurák gyakran valódi drámát hordoznak sorsukban. Személyiségüket egy ország szereti meg, végül nagy küzdelmek árán elérik az áhított célt. Sikerek lesznek, lemezszerződést kapnak és velük lesz tele a sajtó.

saját cégemben reklám- és rendezvényfilmeket forgattunk, hang utómunkákat végeztünk, működött egy casting ügynökségünk is. Jó megrendeléseket kaptunk. A stáb és a technika nagyon költséges műfaj. Ehhez mostanában inkább bérelni szokták a felszerelést, úgynevezett rentál cégektől. Szinte évente fejlődik a technika, mindig jön valami új, még profibb, még jobb, és muszáj ezekkel forgatni. Az ember nem tud annyit dolgozni, hogy felvásárolhassa a legjobb kamerákat, világítás-technikát és minden mást, ami egy ilyen film elkészítéséhez szükséges. De igazából nem is ez a fontos. A technika csupán egy plusz eszköz az önkifejezéshez.

Sokan úgy tartják, nehéz jó forgatókönyvet találni. A rendező ezzel nem teljesen ért egyet. Szerinte rengeteg jó könyv van, korunk hősei mappák mélyén várják, hogy életre keljenek. László az úgynevezett epikus történeteket kedveli. Szíve szerint olyan mozit csinálna, amiben úrhajók és hadseregek szerepelnek, szó szerint A – kategóriást, de itthon fordítva kell gondolkozni. Azon törte a fejét, vajon mi az, ami hazánkban érdekes sztori lehet. Így jött a kissé zárkózott, azonban rettentően tehetséges fiú sztorijának ötlete, családi bonyodalommal, sikerre éhes, szerelmes fiatalokkal, és sok zenével. Tudta, videoklipeket idéző pörgős mozi lesz a Talent, amely magán hordja zenés film sajátos jegyeit, akár a Mamma Mia, vagy a Nyomorultak. Először a sztori váza készült el, ez csupán egy-két oldalas szinopszis, aztán ebből született a treatment, ami tíz-tizenöt oldalnyi szöveg. Szépen el kell dolgozni a szálakat, dramaturgiailag is a helyére kell tenni a sztorit. Később elkészülnek a dialógusok, ennek megírásában egy író barátja is segít, aki dolgozik néhány szappanoperának is. Bár a sztori prózában is érdekes lenne, musical lett belőle. Fiatalokról szóló musical tizenhárom nótával. Ahogyan László fogalmaz, az énekes részeknél

2010-ben a 41. Filmszemlén a hat legjobb közé jutott Illés László forgatókönyve, amelynek címe: Keserves álmok. Egy háborús szerelmi történet

kicsit el is szakadunk a valóságtól. Megy a történet magától, aztán a szereplők álma klipekben is testet ölt. Egyfajta álmokképként illeszthetők a valódi sztorihoz. A filmbéli hős tűzön-vízen át megy az álmai után és harcol a lány szerelméért. Mindenki készül a versenyre, sok akadályt győznek le, míg eljutunk a történet végéig, de hogy miként végződik Alex és Tünde története, természetesen nem árulhatom el. A film leforgott és meg is vágták. Külön készültek hozzá aláfestő zenék, amelyek azért fontosak, mert ezek fokozzák a drámai hatást, kiemelhetők vele az érzelmek. Hiányzik még a „fényelés” és a hang utómunka. Mire olvasóink ezt az interjút olvassák, persze már ennél is előbbre lesznek a film gyártásával. Nagyon fontos, hogy elérjék vele a közönséget, és a forgalmazók lássanak benne fantáziát, lehetőséget. A kész filmet kell látniuk. A tökéletesen elkészített sikersztorit. Amikor arról faggatom, vajon hogyan nyert meg olyan elismert színészeket, mint Szarvas József, Cserna Antal vagy a musical énekes Miller Zoltán, azt mondja, szívesen jöttek, nem ütközött nehézségbe. A befektetőket a legnehezebb megtalálni. Egy ilyen film elkészítésénél a százmillió az alsó határ, átlagosan három négyszázmillióról beszélhetünk. Kíváncsi vagyok arra is, mit gondol a mozi helyzetéről. Tudjuk, hogy egyre kevesebben váltanak jegyet filmszínházak vetítésére, mindenki letölt és otthon néz filmet. László szerint ez egyáltalán nem igaz. Talán csak inkább magyar filmeket nem néznek, sajnos. A letöltéssel is csak az a baj, hogy egy csapat azért dolgozik hosszú éveken át, hogy a nézők a moziban éljék át az élményt. Ő legalábbis erre vágyik.

- Gondolj csak bele, régen százezrek nézték meg a Zimmer Ferit és a Csini-babát. Aztán volt, hogy két év is eltelt mire kijött egy magyar film. Az emberek igenis beülnek a Star Warsra, a Transformersre és az Avatarra, úgyhogy inkább ezen kell elgondolkodni. Bár, szerencsére mostanában van néhány üdítő kivétel. Természetesen nem arról van szó, hogy csak a blockbusterekre (kasszasiker) van szükség, hiszen kedvenc filmjeim sem a kimondottan hatásvadász mozgóképes termékekből származnak.

TALENT – A SIKERCSAPAT

Alex tehetséges gitáros és énekes: egy átlagos budapesti gimnáziumból kerül a Blaha Lujza Tehetséggondozó Középiskolába. Az élete nem könnyű, bár anyja támogatja ambícióit, munkanélküli apja nem helyesli, hogy fia zenésznek készül, sikerre vágyik. Alex helyzetét tovább bonyolítja, hogy szerelmes lesz osztálytársába, Tündébe, aki viszont a sulis rosszfíúja, Krisz barátjánője. Alex igyekszik rendezni kapcsolatát a lánnyal, de egy váratlan esemény miatt csapattársaknak kell lenniük. Alex apja nem talál állást a fővárosban, ezért úgy dönt, a család vidékre költözik, hogy ott pár év alatt rendezzék anyagi helyzetüket. A döntés megviseli a kamasz fiút, hiszen az álmai Budapesthez kötik. Egyetlen esélye, hogy megnyerje az iskolák közti tehetségkutató versenyt, amelynek fő díja pénzjutalommal jár. Egy tanáruk buzdítására végre összeáll a zenekar. Alex, Tünde, annak barátjánője Linda, a szép Theodóra, a stréber Ernő és a dobok ördöge, Norbi megalakítja a T.A.L.E.N.T zenekart.

Krisz nem nézi jó szemmel, hogy Tünde és Alex egymásba szeret, ezért ő és bandája elhatározza, bosszút áll a lányon és mindent megtesz azért, hogy a csapat törekvései kudarcba fulladjanak...

Szereplők: Eszes Szabolcs, Holcinger Szandra, Fekete Dávid, Miller Zoltán, Szarvas József, Major Melinda

Írta és rendezte: Illés László, **Forgatókönyv:** Illés László és Gera László Krisztián, **Operatőr:** Fazekas T. Dániel, **Zeneszerzők:** Fazekas T. Dániel, Bella Dániel, Grósz Artúr Valentin, **Vágó:** Zubonyai Csaba

Elmondom Lászlónak, gyerekként a két unokabátyámmal órákon át álltam sorban Star Wars-jegyekért. Kígyózott a tömeg a pénztárnál. Szerinte megint lesz ilyen látványban részünk újra, hiszen mindjárt jön az új rész decemberben! De magyar filmek esetében ez szerinte egyelőre teljesen kizárt.

A filmes mostanában a skandináv filmekért rajong, és persze folyamatosan dolgozik. Szinte egy évtizedre előre vannak tervei. Ahogy ő mondja, álmodozik és ír is természetesen. A filmes az elmúlt időszakban több időt töltött szombathelyi otthonában, mert épp egy film forgatókönyvét készíti elő, és itt nyugodtabb az élet, szívesen ír itthon.

Rendezvényfilmeket, videoklipeket és reklámfilmeket is készít, a vállalkozását építi lendületesen. A nyár során két videoklipet rendezett, Magyarország legnagyobb filmstúdiójának reklámfilmjéhez is ő írta a forgatókönyvet, jelenleg pedig Kamondi Zoltának, a Magyar Nemzeti Filmalap által

támogatott, legújabb nagyjátékfilmjében dolgozik három hónapon át rendezőasszisztensként. Az alkotásban vannak már olyan társai, akikkel régóta egy csapatot alkotnak. László szerint fontos a közvetlen kapcsolat. Szó szerint áldás, ha egy rendező a fontos posztokon, mint operatőr, zeneszerző, vágó megtalálja a lelki társát, mert a jó munka ezen is múlik, hogy miként gondolkodnak a szakmáról, az élet dolgairól. Az a jó, ha az ember el tudja engedni az elképzelését, ha a másik jobbat mond. A rendező mások véleményére is ad. Ha nem szakmabelitől érkezik kritika, az kifejezetten inspiráló lehet, pluszt ad, új nézőpontok felől vizsgálja meg az ember a feltett kérdést.

- Hogy egy klasszikust idézzek: „Kell egy csapat!” Bár, azt tudni kell, hogy a filmezés erőteljesen hierarchikus alapokon nyugszik.

- Az van, amit a rendező mond? – kérdezem .

- Nem. Az, amit a producer! (nevet)

Jónás Tamás
költő

- József Attila számomra egyértelműen példakép. Hasonlítani valakire, egyfajta felelősség. Kérdés, hogy az ember tudja, akarja-e folytatni a hagyományt, és ha igen, akkor azt miként teszi. Nem is értem, miért ilyen fontos a fiatal költőknél az eredetiségre törekvés.

Kásler Miklós
onkológus
professzor

- Szívem leghőbb vágya, hogy legyen egy rák-ellenes eljárás, vagy gyógyszer, de amikor elmondom a jelentkezőknek, hogy a vizsgálat végén az eredményeket akkor is közöljük, ha eredménytelen a szer, mindenki megfutamodik!

Rákos-Stercz Mónika

- Nekünk az a célunk, hogy érezzék a gyerekek, mit jelent az a szó: család. Nem akarom, hogy a hiányával fogalmazzák meg az apjukat. Volt már rá példa, hogy egy ideig úgy szólították Pétert: Apa nincs. Nyilván, mert a férjem annyit volt távol. Mi úgy akarunk élni, hogy időt szánjunk egymásra!

Kondor Tamás

- Ragaszkodom ahhoz, hogy legyen szabadidőm. Én döntöttem el, hogy az időmmel mit kezdek, ráadásul, ha zenéről van szó, azt eleve nevezhetjük szabadidőnek, hiszen úgy szokták mondani, ha szereted, amit csinálsz, soha életedben nem kell dolgoznod.

Bukits Anna

- Szerintem az olyan nagy géniuszoknál például, mint Michelangelo teljesen mindegy, hogy egy szobrot készre faragott, vagy egy márványtömbből csupán egy megmunkált kéz lóg ki, az az egyetlen kar, kézfej megragadja az egész testet, annak lényét, a lelkét. Ez a fantasztikus benne. A sors fintora, hogy van, aki meg évtizedeken át bíbelődik, sem szólal meg keze alatt a kő.

Egy szenvedélyes grafomán

Székely Klára

képek: Timár Gergely

• Kis-Karsai Márta

Székely Klára harmincöt éve oktat, politológus. Szenvvedélyesen szereti a hivatását, és csak kevesen tudják róla, hogy mióta megismerte a betűvetést, ír. Novellákat és újabban regényt is. Kikapcsolódásként, kedvtelésből, pihenésképpen, csak úgy, önmaga szórakozására. Álnéven publikált kötét, saját tervezésű borítóval két éve jelentette meg.

Ha az írás melletti elköteleződésről fagatják, általában azt feleli, írni számára természetes állapot. Megnyugvás, kilépés a napi rutinból, felejtés és kaland, szórakoztató pihenés. Ha az oka után kutakodnánk, egyetlen dolgot említ, saját kíváncsiságát. Ahogy ő mondja, az eltelt évtizedek alatt örömkatona volt az oktatásban, de az írással kiegészülve még teljesebb lett az élete. Ez első diplomáját az egykori szombathelyi Tanárképző Főiskolán szerezte történelem-könyvtár szakon, majd a politológia lett az útja. Tudományos kutatásait a politikai marketing területén folytatja, különösen érdekli a politika eladhatósága, de az Európai Unió történeti fejlődése is vizsgálódásai tárgyát képezi. A tanárnő szerint a politika

a politikus retorikájával adható el igazán. Fontos annak személyisége, a szavai, de gyakran a viselkedése és a külső megjelenése sem utolsó. Mielőtt a regényről kezdenénk beszélgetni, nem állom meg a kérdést, mi a véleménye a magyar politikusokról. Szerinte, húsz éve a nemzet atyja típust vették csak komolyan a választópolgárok, ma már egyre fontosabb a trendi stílus, a magabiztos fellépés és néha még a szemtelenség is jól hasznosul.

- A kutatások során mindig a választókat szondázzák. Azt tapasztalom, hogy általában van a politika világa. A közszereplők ugyanis jó ideje szakmaszerűen foglalkoznak a politikai tevékenységgel. Ez a professzionalizálódás meglátszik a szemé-

lyiség formálásában is. Egy karakter kialakítása tudatos munka és felkészülés eredménye. A pártoknak fontos, hogy hiteles személlyel adhassák el programjaikat.

Klára szerint, húsz évvel ezelőtt az idős, megfontolt politikusokban bíztak az emberek, ilyen volt Pozsgay Imre és Horn Gyula, aztán átrendeződtek az erőviszonyok. Megjelentek a politikában a fiatalok, a trendi nők és a világ parlamentjeiben a feketék is. A joviális, patriarchális politikai attitűd helyett kelendőbb lett a mindent megoldó, kisportolt, jó külsejű, határozott retorikájú vezető típus, aki jól bánik a közönséggel. A pártok pedig ilyen karaktereket állítanak hadrendbe, hogy érvényesíthessék a programjaikat. Beszélgeté-

A fotók a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtárban készültek

sünkör a legtöbbet tárgyalt politikai kérdés a migránsok helyzete. A tanárnő szerint ez olyan kényes és nehéz téma, amelyet nem lehet jól kommunikálni. Sorra vesszük a közszerelőket, néhányukról hosszabban beszélgetünk. Rogán Antal szerint erős karakter, bírja a kritikát. Gyurcsány Ferenc az őszi beszéd és táncos videója ellenére is rengeteg embert képes programok mellé állítani, a kormányfő pedig pajeszos, lángelkű szónokból lett a nemzet atyja karakter megtestesítője, és meglelték az erős akarátú nők. A világpolitika színpadáról Hillary Clintont és Angela Merkelt említjük, de megbeszéljük azt is, melyik amerikai elnöknek volt nagyobb sikere a női választók körében. Mert a választópolgárt nem lehet leváltani. Ő az, aki dönt a szavazófülkében.

A Lady zsarú című krimi pörgős, izgalmas és kifejezetten szórakoztató olvasmány. Főhőse Angie, egy életvidám, huncut nő, aki a nyomozás során rengeteg kalandba keveredik, és a rejtélyes

gyilkosság szálainak kibogozása közben saját problémáival is megküzd. Angie nyomozónő valódi angol arisztokrata. Egy úrilány, aki soha életében nem

I zsaruk itt nemcsak fánkot esznek, és dobozos kávét lögybölnek a kocsiban éjszakai járőrözéskor, de gondolkodnak is! Klára világ életében azokat a filmeket szerette, amelyekben a zsarunak esze is volt

kívánt megfelelni a szabályoknak. Kicsit nagyszájú, hatalmas szíve van és igen, vágyik a szerelemre. Nyomozónak is kalandvágyból áll. Társa Robert, akivel együtt dolgoznak egy ügyön, egy gyönyörű színésznő titokzatos meggyilkolásának esetén. A szöveg dinamikus, szinte élőbeszédszerű, a nő humora kedvünkre való. Sziporkázik minden területen. Okos, érzékeny és energikus egyszerre. Klára hősnője, imádott nagyapja kedvence, csavaros észjárású, szarkasztikus, hatalmas öniróniával bír, és igen,

kicsit beleszeret a gyilkosba, akiről persze a történet elején nem lehet tudni, hogy ő a tettes. Tudni csak annyit lehet, hogy észvesztően jóképű.

Székely Klára álneve – C. Blackbird - gyerekkori becenevéből, a feketegéből jött, a figurák pedig azért élnek Angliában, mert ő maga rajong a britekért, nem mellékesen anglomán. Szenvedélyesen vonzódik a nyelvhez és a szigetország városaihoz. Beszélgetésünk kezdetén összeolvasom a hősnőt a szerzővel. Örök hiba, hogy egy meséről azt gondoljuk, magának az írónak a hiteles története. Nem mintha Klára a rendőrségen dolgozott volna egy napot is, de mert karaktere szakasztott az Angieé. Ezen

eltűnődünk, majd nevetünk mindketten. Fontosabb mégis az, hogyan épül fel egy ilyen logikus struktúra. Egy krimit, gondolom csak az események sorrendjét követve lehet megírni. Aztán meg azt is gondolom, hogy előtanulmányokat kell folytatni hozzá. Klára nevetve magyarázza, hogy egyik sem igaz teljesen. Bár a lineáris történetvezetés nála tényleg követelmény. Volt honnan tanulnia, hiszen mióta az eszé tudja, imádja a bűnügyi történeteket, egy évtizede jött ki az első novellája Elvis él címmel, azóta ezt több szöveg követte, míg megíródott Angie története, amelynek már a második része is kész van.

Először mindig egy szituációt képzel el a szerző, aztán abból kibomlik egy történet, jönnek sorban a figurák, élettel töltődnek, karakterré válnak, s persze néha meg kell szabadulni tőlük. Először Angie figurája született meg, a szereplő önálló életet kezdett élni, szinte „szétrobbant tőle” a szöveg. A szerző és főhőse közti hasonlóságot nem forszírozzuk tovább, csak néhány szöveghelyet idézek Klárának, tényleg, mondja,

hasonlítunk. Aztán áttérünk a sztorira. Izgalmas és különleges világban játszódik, az áldozat végül is egy molesztár. MM kicsit megidézi bennem Marilyn Monroe rejtélyes életét, bár a meggyilkolt hősnő cseppet sem hasonlít a szexszimbólumra. Fekete sörényével, inkább démoni jelenség. A zsaruk itt nemcsak fánkot esznek, és dobozos kávét lögybölnek a kocsiban éjszakai járőrözéskor, de gondolkodnak is! Klára világ életében azokat a filmeket szerette, amelyekben a zsarunak esze is volt. Tudálatos és pimasz gyerekként vonzódott a verekedős akciókhoz. Ezeket a tapasztalatokat nyilván beépíti a szövegbe. Szereti Agatha Christie és Jeffrey Archer könyveit. Fülöp Jánostól egy sorozatot kedvel, amelyben Gordiusz mester nyomoz, meg Mattyasovszky Jenő könyveit. Klára szerint a megtörtént eseményeket feldolgozó történeteket izgalmasan írta meg a szerző. Azt mondja, soha nem készít vázlatot, nem folytat előtanulmányt, fontos, hogy kézzel ír. Szakmai szövegeket persze számítógépen fogalmaz meg, de a történeteit csak kézzel képes megírni. Keveset javít, zsigerből jönnek a mondatok, erősen használja a fantáziáját, és megfogalmazás közben szinte látja az eseményeket. Azt meséli, a történet szempontjából fontos döntéseket meg kell hoznia, ha úgy hozza a szükség, meg kell ölnie egy karaktert.

Egy nő nem krémezgeti magát a szerelmi légyotton

Ez nem okozhat problémát, hiszen fikció az egész! A jelzők válogatásával nem bíbelődik, néha maga is meglepődik, hiszen írás közben eszébe jut valami, amit korábban nem tervezett el, öröm számára, ha megváltoztathatja a döntéseit. Sokat gondolkodik a könyv a társadalmi nem kérdéséről. Angie nőiségében frusztrált, férfias közegben él, domináns karaktere miatt a családjából

is kilóg. Elmondom a szerzőnek ez az olvasat legalább annyira izgalmas, mint a bűnügyi történet maga. Meglep, amikor a zsarú azt mondja, felvesz egy könnyű blézert, nem gyűrődő anyagból, vagy fontos, hogy az eset felderítésénél Angie kiismeri magát a színésznő gardero-jában. Egy estélyi gyűrődése, a nyakék elhelyezése, egy fotel háttámlájára hajított kendő, mind fontos kellék a gyilkosság felderítésében. Nem mindegy szerinte, ki járhatott a nőnél a gyilkosság estéjén, mivel egy lefekvéshez készülődő nő, akáarki előtt nem krémezi be a testét. Rákérdezek hát a jelentéktelennek tűnő apró részletekre.

- Hát, ha belegondolsz, így van. Egy spontán szerelmi légyotton nem sminkel le egy sztár, pláne nem krémezgeti magát. Angie tudja, hogy a nő vagy olyan férfi előtt teszi ezt, akivel komoly lehet a kapcsolata, és ottmarad aludni is éjszakára, vagy csak egy nő ugrott be, hiszen egy másik nő előtt MM-nek sem kell feltétlenül vonzónak lennie. - **Miért nem szeret egymásba Angie és Bob? Miért megy el vacsorázni mással a lány, és hagyja ott a férfit? Ugye összejönnek a második részben?**

- Nem árulhatom el, de nekem a kettjük kapcsolatában ez a perzselő játék jobban tetszik. Mert tudod, ha valami megtörténik, azzal az be is fejeződik. Így izgalmasabb! *(nevet)* A második rész, amelyet már teljesen készre írtam, gyermekgyilkosságokról szól. - **Angie jól alszik. Amikor ilyen történeteket írsz, nem szenvedsz átmeneti álmatlanságban?**

- Nem, legalább olyan jól alszom, mint Angie! A könyvhöz jó lenne kiadót találni, szerintem izgalmas folytatása a Lady zsarú első részének, ez az új kötet háromszáztíz oldal lett. De már dolgozom egy harmadik krimin, amely meg Jézus korában játszódik. - **Csak nem egy újabb A Da Vinci-kód?**

- Nem. De Jézus családjának temetkezési helyszínére viszi az olvasókat. Jézus személyiségében az a fontos, amit tanít, de a sírokat valóban feltárták és ezek tudott tények.

- **Kíváncsian várom az új könyvedet is. Kérlek, áruld el, Bob és Angie legalább egymáséi lesznek? Ha nem, szomorú leszek!**

- Hú, de sajnállak! *(nevet)* - **Szóval nem? Kár.**

- A nagyapa viszont szerelembe esik, az említett nagynénivel, akit az első részből ismerhetnek meg az olvasók.

Tehetség és csapatmunka, ez a siker titka – Birkás Pálinka

Birkásné Méhes Éva ügyvezető-tulajdonos és Birkás Richárd marketingvezető a pálinkakészítést érintő új kihívásokról beszélt.

– A Birkás Pálinka nagy utat járt be az elmúlt években. Családi vállalkozásból valódi brandet épített. Össze lehet foglalni, mi a valódi siker titka?

– A kérdésben bent van a válasz. Családi vállalkozás, melyet férj és feleség alapított, de a mindennapi munkába már két fiúnk is besegít. A kollégáink is érzik ezt a családi hangulatot, van férj-feleség, és anya-fiú családi kapcsolatban álló dolgozónk is. A mindennapi munkavégzésben fontos a csapat, és elmondhatjuk, hogy olyan kitűnő kollégákkal dolgozhatunk, akik révén közösen tudjuk elérni sikereinket. Ha megszületik egy új gondolat egy új termék bevezetéséről, első körben a család négy tagja vitatja meg, majd a kollégák elé visszük, meghallgatjuk a többiek véleményét, és a közös munka gyümölcse lesz a legjobb. Az együtt teremtetett új terméket min-

denki sajátjának érzi. A valódi siker titka pedig munka iránti alázat, hogy szeressük, amivel foglalkozunk, és bármilyen nehézségünk is adódik, tudjuk egymást segíteni az akadályok leküzdésében. Huszonöt éve főzünk pálinkát, és tíz éve vagyunk kereskedelmi forgalomban. Először Vasi Hegyhát Pálinka néven palackoztuk termékeinket, majd jobbnak láttuk, ha a család nevét viseli a termékünk, így született meg a Birkás Pálinka. Folyamatosan fejlesztettünk, és most már egy korszerű üzemben dolgozhatunk. Ezzel elértük célunkat, hogy minőségi terméket tudjunk előállítani, amelynek a legjobb visszaigazolása, hogy számos versenyen kiemelkedő eredményeket érünk el.

– Milyen nehézségekkel kellett megküzdniük az évek során? A valódi sikertörténetek mögött kemény munka áll, van-e olyan történet, amelyről szívesen beszélnének?

Minden év egy újabb kihívás a mi szakmánkban, hiszen nem minden évben ugyanolyan jó a gyü-

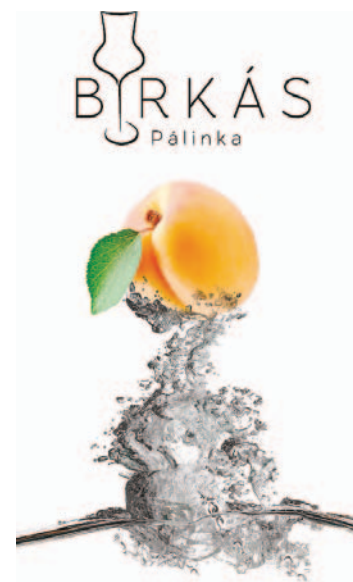
mölcstermés, de a fogyasztó elvárja az állandó minőséget. A hazai piaci szereplésünk során volt egy pont, ahol nem volt elég a megfelelő minőség, kitartó marketingtevékenységgel lehetett értékesíteni a pálinkát. Ezek a mindennapi kihívások erősítenek bennünket, hiszen csapatunk mindig a megoldásra törekszik.

– Figyelve a híradásokat, nemcsak rendezvények, bálók, de sportesemények állandó résztvevőjeként, szervezőként is jelen van a cégük, milyen megfontolásból érzik ennek szükségét?

– Köztudott, hogy a csapatsport jó összekovácsoló erő, ezért rendszeresen veszünk részt ilyen rendezvényeken, sőt már ötödik éve szervezünk saját Foci kupát, ahol a résztvevők között a pálinkások, és a társhatóságok csapatai vesznek részt. Mindezt azért tesszük, hogy maga a pálinka eladhatóbb legyen, de az úgy nem menne, hogy egymás ellen vagyunk, hanem a versenytársak közös összefogásával, és a hatóságok kelendő támogatásával sikerülhet. Ennek inkább hosszú távú célja van, hogy a magyar pálinkás társadalom által gyártott termékeket az egész világban megismerjék. Egy-egy gyártónak ez nem sikerülhet, együtt azonban igen.

– Leírható szavakkal, milyen az igazán jó pálinka? Milyen ismérveknek kell megfelelni a piacon?

– Kiváló minőségű, érett, válogatott gyümölcs az alapja. Egyedi értékeket hordoz, utal a gyümölcs és az alkotójának izvilágára, szakmaiságára. Tiszta, gyümölcsös, virágos és fűszeres illatok jellemzik. Harmónikus, karakteres, hosszan tartó ízek teszik kellemessé. Mértékletes fogyasztása élményt nyújt, a kulturált alkoholfogyasztás része.

– A marketingtevékenység fontosabb, vagy a folyamatos jelenlét a szakmai fórumokon?

– Mindkettő fontos, de a mérleg a marketingtevékenység felé billen. Nem a szakmának kell eladni, hanem a fogyasztóknak.

– Melyek a legkedveltebb fajták hazánkban, melyek külföldön?

– Hazánkban a pálinkafogyasztó társadalom ilyen téren két részre vált, vannak, akik maradnak a hagyományos ízeknél, mint például körte, szilva, barack, alma, és vannak, akik bátrabban ki merik próbálni a különlegesebb pálinkákat, mint például fekete ribiszkét és a bodzát. A világpiacon más a helyzet. A külföldiek nagy része még nem ismeri magát a pálinkát, ezért nem is tudja elképzelni, hogy gyümölcsből van, sőt nagyon sokan az adott gyümölcsöt sem ismerik, ezért fontos hogy mindenképpen olyan termék kerüljön a célzott ország piacára, amelynek gyümölcsét az ott élők ismerik.

– A pálinka hungarikum. Gondolom, ez sokat jelent a világpiacon? Ismerik, szeretik a magyar pálinkát, mi a tapasztalatuk?

– Sajnos nem. Nincs mögötte összefogott marketing, és nem ismerik a magyar pálinkát a világpiacon. Talán azért nem, mert nincs mögötte hatékony marketingmunka.

– Biztosan van a családnak is kedvence, melyek ezek?

Több generációs családjunkban mindenkinek megvan a kedvence. István a saját gyümölcsösünkben termesztett vilmoskörte és kajszibarack pálinkát szereti, én a kellemes meggypálinkát, Ágnes termékeket, Richárd a különlegesebb fajtákat, melyek az Irsai Olivér szőlő, fekete ribiszke, fekete cseresznye, a kisebbik fiúnk, István az alacsonyabb alkoholtartalmú mézes likőröket szereti.

Kapj el, ha tudsz!

Visszaeső rablót fogtak el a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtárban

• Zarándok Endre

A könyvtár a csend szigete. Közhely, de a legizgágább is megnyugszik, ha ide belép. Szinte akaratlanul lehalkítjuk a hangunkat, elrendezzük arcvonásaink és ügyelünk rá, hogy rendesen viselkedjünk. Tegyük a szívünkre a kezünket! Mindnyájan vihagtunk már könyvtárban hangosabban a kelleténél, váltottunk hosszabb pillantást egy könyvből felnézve, és kis csoportokba verődve vitáztunk záróráig, hogy bizonyítsuk saját igazunkat.

Mert a könyvtár nem szentély, bizony tele van élettel, akárcsak a könyvek. Olvasni márpedig csak így érdemes. Együtt, az élményt megosztva, vihogva, néha kicsit hangosabban a kelleténél. Ismerjük a könyvtár titokzatos világát, Borges és Eco írásai, vagy jó filmek hagynak nyomot emlékeztünkben. Szép, ahogy Los Angelesben Nicolas Cage ámulva hallgatja, mi szól az olvasók fejében. Seth, a halandóságra áhító angyal tudni akarja, milyen az ize egy közönséges körtének. Érezni akar, szerinte, ahogy Hemingway ír, az talán pontos lehet. Ez a kívánság hajt minden embert. Hogy megtudjon valamit. Valamit, amit addig nem tudott a világról. Mert ugyan csak az ember olvas, de ezt még egy angyal is irigyelheti tőle!

Izgalommalelve lépünk be az ajtón, nemcsak azért sóhajtunk fel, mert a nyári hőségben jeges bodzaszörppel és friss kávéval várnak minket, de mert pontosan érezzük azt a meghatódottságot, amiről feljebb beszéltem. A barokk terem, akár egy filmforgatás helyszíne, maga is múzeum, egy csoda. A helyiséget édeskés illat lengi be, súlyos a levegő, félhomály van még azután is, hogy az összes lámpát felkapcsoltuk. Szobrok és kötetek, meg kéziratok mindenütt, néhány réges-régi földgömb. El is mondom Simon Katalin gyűjteményvezetőnek, hogy a magam részéről ellennék itt az idők végezetéig! Hagyja, hogy ámuldozzunk, megcsodáljuk a freskóval díszített mennyezetet, pihentessük tekintetünket a polcon sorakozó ősrégi köteteken, révetegen figyeljük a szellőző berendezés neszezését.

- Látom, lenyűgözte önöket a látvány. A bűneset azonban nem itt történt, megmutatom a helyszínt. Higgyék el, az is gyönyörűség! A terem közepén nehéz asztal, rajta óriási vaskos könyv hever kinyitva. Katalin elmondja, most is pontosan oda tette le a kötetet, ahol a rabló ült azon a különleges téli reggelen. Szájtátva hallgatom, ahogyan mesélni kezd. Energikus személyisége, jó eladókészsége hozzájárul a csodálkozásunkhoz. Mindent a legeslegelejeéről kezd.

2009. február 19.
déli 12 óra

A történetünk 2009. február 19-én, csütörtökön kezdődött, amikor a szombathelyi Képtárban Szent Márton Konferenciát tartottak, az

igazgatónő elment a délelőtti megnyitóra. Nem időzött tovább, egy-másfél óránál. Távollétében, ezzel egy időben szólalt meg a könyvtár csengője a Szily János utcában. Az intézmény munkatársa ajtót nyitott, egy idős úr állt előtte, szürke pulóverben, szövetkabátban, ránézésre nagyjából hatvanévesnek tűnt. Az idős olvasó régi metszetek ügyében jött. Elővett egy spirálfüzetet, nagy gonddal összeállított listával, a kutatószolgálatos tájékoztatta, hogy épp nincs kutatónap, de szívesen átnézi a kért anyagot, és hétfőre előkészíti a könyveket.

A férfi elmondta, hogy a Berzsényi Dániel Könyvtárból küldték, mert náluk is dolgozott előzőleg, és mivel ott is régi térképmetszetek után érdeklődött, a könyvtárosok ide irányították további anyaggyűjtésre. Az intézmény munkatársa lelkesen átnézte a könyvek listáját, megakadt a szeme Abraham Ortelius Theatrum oder Schawplatz des erdbodems című térképgyűjteményén, amelyet Brüsszelben adtak ki 1572-ben. Elmondta a férfinak mindazt, amit tudott a kiadványról. A többi között, hogy a nagy értékű példányban látható az egyik legrégibb térkép Magyarországról, és hogy a könyv történetesen itt van náluk a nagyterem egyik tárlójában. Készséggel felajánlotta a neki, hogy meg is mutatja azt.

Elindultak, de miközben a könyvről beszélgettek, a férfi váratlanul megkérdezte a könyvtárost, vajon mindig egyedül dolgozik-e az épületben. Ez meglepte a nőt, biztosította a kutatót arról, hogy máskor többen végzik a munkát, most csak a konferencia miatt maradt itt egyedül. Amikor a terembe léptek a férfi a kötetre mutatva felmordult: „És maga ezt akarta eltitkolni előlem?” A férfi indulatossága megijesztette a könyvtárost, nagy nehezen kitessekelte őt az épületből.

**2009. február 19.
délután két óra**

Nem sokkal ezután érkezett vissza Katalin a házba, miután részletes tájékoztatást kapott a férfi látogatásáról, elhatározta, alaposan utánajár a dolognak. A kutató gyanús viselkedése és zavart kérdései, valamint a kutatandó anyag nagy értéke, felébresztette benne a kételyt. Azt gondolta, talán nem tisztességesek a férfi szándékai. Az ártatlanság vélelme ugyan mindenkit megillet, a gyűjteményvezető úgy érezte, biztosítania kell a nagy értékű kiadványokat. Eközben telefonhívás érkezett a Berzsényi Dániel Könyvtárból. Az intézmény igazgatója elpanaszolta Katalinnak, hogy néhány órája járt náluk egy férfi, aki térképmetszeteket kutatott. Az olva-

só neve egyébként azonos volt azével, aki nemrég az Egyházmegyei Könyvtárban járt. A munkatársai reggel felkérték a könyveket a raktárból, ezek mind teljesen épek voltak. Miután a kiadványok visszatértek a helyükre, a raktáros észrevette, hogy három könyvből is hiányoztak lapok, nevezetesen értékes térképmetszetek. Azt gondolták, vélhetően az idős úriember vehette ki a könyvből a szóban forgó oldalakat, de hiába rohantak az utcán utána, hogy megtudják, alapos-e a gyanújuk, az idős úr szinte egy pillanat alatt eltűnt.

**2009. február 20.
este hat óra**

Simon Katalin gyűjteményvezető azt gondolta, tennie kell valamit. Mindekelőtt tájékoztatta az esetről előljáróját, az intézmény fenntartóját. Dr. Veres András megyés püspökkel történt egyez-

tetés után, felvette a kapcsolatot egy nyomozóval. A rendőrségen nem akart bejelentést tenni, hiszen bűncselekmény nem történt, csupán annak gyanúja állt fenn. Nem sok ideje maradt, hiszen már csak két munkaszüneti nap állt rendelkezésére, hogy felkészüljön egy esetleges műkincsrablásra. Két magánnyomozó ígéretet tett arra, hétfőn reggel nyolc órakor ott lesz az intézmény irodájában.

**2009. február 21-22.
szombat-vasárnap**

Katalin egész hétvégén a kutatói szabályzat szigorításával foglalatzkodott, és persze gyötörte az az érzés, hogy előítéllettel viseltetik egy ember iránt, akinek senki nem bizonyította bűnösségét. Izgalommal és félelemmel telt szíve, korán kelt, nyolc órakor két civil ruhás nyomozó várta a kapuban.

**2009. február 23.
hétfő reggel
nyolc óra**

Katalin így emlékszik arra a téli reggelre: - Volt egy óránk, hogy megbeszéljük, mit is tegyünk. A kollégáimat mind leültettem az irodában. Megkértem őket, hogy ne mozduljanak el a helyükről. A két nyomozó az irodahelyiségben várakozott.

**2009. február 23.
hétfő reggel
kilenc óra**

- Pontban 9 órakor csöngettek. Minden a legnagyobb rendben zajlott. A férfi bejött, a csomagját, kabátját a ruhatárban hagyta. Leült, megkapta, amit kért. Csendesen lapozgatott. Mivel aznap

végre kitöltötte az űrlapot, a rendőrök telefonon azonnal lekérték az adatait. Alig telt el néhány perc, tudtuk, a férfi egy nemzetközileg körözött bűnöző, akit eddig bizonyíték hiányában nem tudtak leültetni.

Katalin visszatért a kutatószobába, és várt. A férfi lapozgatta a könyvet, de nem tett semmit. Háromnegyed óra múlva szólalt meg: Hiányzik egy metszet a könyvből! Az intézmény vezetője azt mondta, neki ilyen helyzetben értesítenie kell a rendőrséget. A férfi erre indulatos lett, dühösen távozott, a könyvtár munkatársai nem tartották vissza.

**2009. február 23.
hétfő délelőtt
tizenegy óra**

Két perc sem telt el, a nyomozók bilincsen hozták vissza a férfit! Katalin így emlékszik a történetekre:

A KÖNYVTÁR

2008-tól a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár fogja össze és felügyeli a püspökség központjában található három különgyűjteményt: a Herzan-könyvtárt, a Szent Márton Kölcsönkönyvtárt és a Mikes-könyvtárt. A székesegyház alapkövének elhelyezése (1791. augusztus 29.) után, Szily püspök érkezettnek látta az időt arra, hogy könyvtárát az épülőben lévő székesegyháznak adományozza. Egyidejűleg megbízta a századvég egyik legfoglalkoztatottabb festőjét, a bécsi származású Dorffmaister Istvánt (1729 k. –1797), hogy fesse ki a leendő könyvtár helyiségeit. A püspök révén ugyancsak sokat foglalkoztatott tirolai építőmester, Melchior Hefe (1716–1794) tervezte és készítette a könyvszekrényeket, az asztalt és a székeket.

A Székesegyházi-könyvtár alapító bullájának aláírására 1791. december 21-én került sor. Szily püspök a bibliotékát egyszerűen felállította és megnyitotta a használók előtt. A kezdeti, körülbelül 3000 kötetes könyvtári állomány már magában foglalta a legértékesebb kincseket: a 16 középkori kódexet és a 96 ősnymtatványt. Napjainkban is a Szily János és Herzan Ferenc főpapok gyűjteménye adja a könyvtár legnagyobb értékét. A Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár állománya a különgyűjtemények kötetivel együtt jelenleg 81146 könyv. Mindezeket felül kéziratok, fotók, kották, térképek, valamint aprónymtatványok gazdagítják az állományt, melyet teológiai, filozófiai, egyháztörténeti, művelődéstörténeti, valamint a kutatók igényeihez igazodva társadalomtudományi kötetekkel egészítenek ki. 2015-ben ünneplik a barokk teremkönyvtár fennállásának 130. évfordulóját. A jubileumra és az építető Hidasy püspök tiszteletére restauráltatták azt a súlyosan sérült festményt is, amely a néhai főpapot ábrázolja.

forrás: <http://konyvtar.martinus.hu/egyhazmegye/bemutakozas>

- Mindannyian döbbenet néztük, ahogy megbilincselve lenyomták erre az asztalra. Megmozdulni sem tudott, arccal lefelé hasalt a kutatóasztalon.

A gyanúsított táskájában nem volt semmi. Lopott metszetet sehol sem találtak. A férfi zakójának belső bélése finoman fel volt repesztve, vélhetően oda rejtette volna el a zsákmányt. Csupán egy pink színű műanyag érmét találtak nála. Éles volt, akár a frissen

köszörült penge. Néhányan ilyenekkel kaparják fel a sorsjegyet. Később kiderült, a tettes az ingujjában rejtve hordta ezt a különösen apró szerszámot, lapozás közben finoman kivágta a gyakran többszáz ezer forintot érő metszeteket a régi kötetekből. A kihallgatás során kiderült, több egyházi könyvtárból is lopott már.

A hatvanéves nyugdíjast átadták a veszpéremi rendőrségnek, mivel kiderült, mások mellett egy zirci lopást is elkövetett. Akkor nem ültették le, de nem sokkal később újra lebukott. Három évvel ezelőtt tetten érték, végül lecsukták. Azóta huszonnégy órás kamerás biztonsági megfigyelőrendszert szereltek a könyvtárba. Ahogyan Simon Katalin mondja, ide csak behozni lehet, kivinni semmit sem.

A jövő a környezetvédelemben van

A régióban egyedülálló biztonsági rendszert valósított meg az idén 25 éves cég. A jövőben a környezetvédelem és az újrahasznosítás kerül a fókuszba.

A ZOLL-SPED Kft. negyedévszázados múlttal rendelkező cég, amely egyre inkább szerteágazó tevékenységi kört tudhat magának. Az egykor egy ötven négyzetméteres konténerirodából induló, mára már 640 négyzetméteres irodakomplexummal rendelkező vállalkozás alaptevékenysége közismerten a vám közvetítői szolgáltatás. A jogszabályi változásoknak köszönhetően a tavalyi évhez képest ezen a területen növekedést könyvelhetett el a vállalkozás, köszönhetően annak, hogy a termékdíj-köteles termékek köre bővült. A vámügyintézői területen elért növekedés is hozzájárult ahhoz a biztos pénzügyi alaphoz, amely lehetővé tette a látványos fejlesztések megvalósulását.

Kuglicz J Attila ügyvezető elmondta, az utóbbi három évben három sikeres pályázatot is elnyertek, így több, mint 150 millió forintos támogatáshoz jutottak. Így lehetséges, hogy mostanra a tűz és robbanás veszélyes vegyi áruk kezelése, tárolása, alapanyag előkészítése teljes mértékben megfelel megbízók elvárásainak. Sőt, a minőségbiztosítás érdekében olyan biztonsági rendszert fejlesztettek, amely jelenleg páratlan a régióban. A tűz és robbanás veszélyes anyagok tárolására kialakított 700 négyzetméteres csarnokban elegyérzékelők vannak, amelyek jóval a veszélyes koncentráció elérése előtt riasztanak. A tűzjelző rendszer online kapcsolatban van a Katasztrófavédelem műveletirányítási központjával, továbbá minden egyes munkaterületen az előírtakon túl is biztonságtechnikai fejlesztéseket végeztek, így a füstérzékelőkön és kamerákon kívül,

lángérzékelőkkel, infravédelemmel is rendelkezik a telephely. Amennyiben, a legnagyobb gondosság ellenére a berendezések üzemszerű működésében bármilyen zavar áll be, automatikus telefonos értesítés érkezik az illetékes dolgozók felé. A vegyi anyagok lefejtése és kezelése, robbanás biztos területen, a legmagasabb tűzvédelmi előírásoknak megfelelően történik.

A biztonságra tehát nem lehet panasz a telephelyen. Talán ezért is bízzák meg külsős cégek a ZOLL-SPED Kft-t legfelméletesebb dokumentumaik tárolására, amelyet a vállalkozás kétszáz négyzetméteren páramentes, klimatizált helyiségben valósít meg, további kiszervezett feladatok ellátása mellett. A cég a közelmúltban hatmillió forintos beruhá-

zásból fejlesztette informatikai bázisát, sőt szerverhosztíng valamint kapcsolódó szolgáltatások biztosítására is a legkorszerűbb technológia áll rendelkezésre. A fejlesztéseknek azonban koránt sincs vége.

Az ügyvezetőtől megtudtuk, a jövőben a környezetvédelem területén szeretnék fejlesztéseket végrehajtani, és mindehhez tavalyi év végén, az infrastruktúrát is megteremtették már. Egy csaknem 115 millió forintos összköltségvetésű beruházás keretében egy 480 négyzetméter hasznos alapterületű, műanyag hulladék újrahasznosítására, majd abból például lépéskönyítőt gyártására szolgáló új, modern, high-tech színvonalú munkavégzést lehetővé tevő csarnoképület hozott létre. A lépéskönyítők jelentősen növelhetik a munkavállalók komfortérzetét, csökkentik a láb terhelését, ezáltal az egészségmegővésben is fontos szerepe van. A fejlesztéseknek köszönhetően Kuglicz J Attila szerint, a jelenlegi ár harmadáért is elkészíthető lesz a termék. A megvalósult fejlesztés alapját képezi a cégvezetés azon döntésének, mely szerint tevékenységét a jövőben a környezetvédelemre kíván fókuszálni. Mint megtudtuk, a fejlesztés egy konzorcium keretében fog megvalósulni.

A ZOLL-SPED Kft-t azonban nem csupán a biztonságtechnika és a környezetvédelem terén ért el jelentős sikereket. Az elmúlt három évben a fejlesztéseknek köszönhetően a dolgozói létszám megduplázódott, így mára már összesen harmincan dolgoznak a vállalkozásban. Úgy tűnik, hogy a dolgozók is örömmel veszik a fejlesztéseket, mivel az évről évre mért elégedettségi felmérés adatai alapján növekedett a dolgozói elégedettség, ráadásul a cégben nem jellemző a fluktuáció. (x)

képek: Zergi Borbála

Reggeli ködök idején

• Szekér Dóra

Visszavonhatatlanul itt az őszi ködök ideje. Sár van és licspocs, sötétben araszolunk reggel és korábban húzódunk a házba a nap végén. Nincs ebben semmi meglepő se szokatlan, és talán vártuk is már kicsit. A hőségben elcsigázottan hány-szor sóhajtoztunk eső után! A hulló falevelek havában jól esik egy séta, majd szívesebben üldögélünk a konyhában, vágyjuk az otthon melegét.

Bori nagymamája sparheltben sütötte édesre a tököket, aztán kávé darált és pálinkával kínált minket. A kert meghálálja a gondoskodást, mondta. Ennek bizonyítékként csendesen lemorzsolta a fényes hagymákról a földet. A forró feketéhez jól esett aztán mézes tököket majszolni. Az ablakból a nagy gesztenyefára láttunk, szél borzolta a lombját. Egyáltalán nincs még hideg, mégis közelebb húzódtunk a tűzhöz. Nyíltan beszélünk, egymás tekintetét keresve, méltán terveket szőtünk, és búcsúzáskor megölelt. Mondatokat ízlelgetek most, ahogy nézem a képeket, dudorászok egykedvűen, az őszt meg a szemembe néz, és a fülemben morog.

MÉZES SÜTŐTÖK

• 1 közepes méretű sütőtök • néhány kanál aranyló akácméz

Elkészítés:

A tököket alaposan megmossuk, kikanalazzuk a magját és feldaraboljuk. A tepsibe alufóliát vagy sütőpapírt teszünk, hogy a tökről lecsurgó méz ne égjen a tepsibe.

Elhelyezzük a sütőlapra a tökdarabkákat, és egyesével mézet csorgatunk rájuk. 180°C-on előmelegített sütőben addig sütjük, míg mind megpuhulnak, és a méz szépen karamellizálódik.

Egyformán is különböznek

képek: Timár Gergely

Osztrosits Eszter és Osztrosits Éva keresztül-kasul a földtekén

• Nagy Sándor

A testvérek egyformák, tartja a közhely. Egyazon testből és vérből valók. Anyjuk szíve alatt nőnek, hogy aztán a világ legtermészetesebb módján különbözzenek el egymástól. Testvérek: van szőke meg barna, fűrges és lusta, hangos vagy csendes, bátor és félszeg, teljesen mindegy. A lényeg, hogy mindig ott vannak egymásnak. Bajban és örömben. Ha kell, ha nem. Genetikai azonosságuk sok mindentől függ, de minimum ötven százalék. Különös kötelék, tele titokkal, rejtélyes megérzéssel, gyötrelmes háborúskodással. Hogyan is mondja Antigóné? Gyermeked születhet még, de szülők híján testvéred nem lehet több soha.

Eszter nemrég diplomázott a Zeneakadémián. Játsszani és oktatni szeretne. Ritkán válik meg hangszerétől. Nemrég csupán három napra hagyta magára, és bizony hiányzott neki

Éva testvérével együtt kezdett hegedülni. Nyáron végezte el az alapképzést, ősszel mesterképzésben folytatja tovább. Szenvedélyesen szereti a klasszikus zenét, szinte csak ez szól a lejárójából

Édesanyjuk vibráló személyiség, gyönyörű hanggal, édesapjuk arca csupa jószág. A gyerekek majdnem mind tanultak zenét, Eszter és Éva hegedűn játszanak. Eszter nyolc-, Éva hétéves volt, amikor beiratkoztak a zeneiskolába. Húga mégis példaként követte nővérét. Végül úgy esett, hogy a Zeneakadémián tanultak tovább mindketten. Eszter a mesterdiplomáját szerezte meg a nyáron, Éva az alapképzést zárta nagyon jó eredménnyel. Azt csak a tisztánlátás miatt mondom, hogy mestereik is ugyanazok. Kokas Katalin és Kelemen Barnabás növendékei.

Évivel találkoztunk korábban, egy koncert előtt. Akkor készültek a képek is. Készséges, nyitott, energikus, az arca csupa mosoly. Annyi haja van, mondtam neki találkozásunkkor, három embernek elég volna. Egyszerű kis feketét viselt övvel a derekán, egy szó nélkül tűrte, hogy fotós kollégámmal behajtsuk a graffitis fal mellé, a térdig érő fűben. Óvatosan vihettém kicsit a hegedűjét, szigorúan a tokjában, Évi nevetett rajtam, hiszen még lépni is alig mertem, nehogy baja essék. Akkor még képtelenségnek látszott, hogy a folyton

mozgásban lévő családot egy helyen keressük fel. Hol a lányok voltak a világ két különböző pontján, máskor a testvéreik utaztak el, aztán meg e sorok írója nem volt épp közel a családi bázishoz. Kollégám azonban egy hétvégén a szülői házban végre sikeresen megfotózta az egész csalátiát. Évi tehát két hosszabb utazás között válaszolt kérdéseinkre, Esztert pedig telefonon értük el, a pályaudvaron majszolta gíroszát, és nagyon jó kedve volt, mert tudta, gyönyörű feladatok várnak rá a közeljövőben. Igyekeztem mindkettejüknek feltenni ugyanazokat a kérdéseket, elsőként a zene iránti elköteleződésükről esett szó.

• *Szülői nyomásra kezdtetek el zenét tanulni? Édesanyátok képzett énekes, művészeti iskolába járt. Bár ebben nőttek fel, gondolom értelemeszerűen Eszter vette először kezébe a hegedűt.*

Évi: Nem. Egyáltalán nem így volt. (nevet) Először Péter kezdett trombitálni, ő a bátyánk, mérnök lett végül. Négyen vagyunk testvérek, a legkisebb húgunk, Anna. Hogy Peti magától kezdte, vagy, mert anyáék akarták, erre már nem nagyon emlékszem. Esztivel kitaláltuk, hogy mi is nagyon szeretnénk zenét tanulni, de nem tudtuk először milyen hangszert válasszunk. Anya tanult hegedülni, így mi is hegedülni kezdtünk.

Eszter: Szerintem nagyon jó a kapcsolatunk, és a kezdetektől erősítettük egymást. Jó volt, hogy ott volt mindig a másik. Ha ő gyakorolt, akkor én is gyakoroltam, és ugyanez fordítva. Szerintem attól függetlenül, hogy ugyanazok voltak a tanáraink, különböző zenészekkel kamaráztunk, így aztán különféle inspirációk értek minket.

• *Nyilván a nővérére akart hasonlítani a húga, nálatok gondolom Évi követte Esztit? Akartatok egymáshoz idomulni, vagy inkább ellenkezőleg?*

Évi: Ez érdekes, mert kislányként csak azt láttam, hogy Eszti sikeres és én is az akartam lenni. Tudod, nekünk hasonló az életutunk - ugyanazokat az iskolákat jártuk ki, és még a mestereink is -, de hidd el, mégis nagyon mások vagyunk. Én például kitartóbb vagyok, és talán jobban bírom a strapát, Eszti viszont érzékenyebb. Minket ez a helyzet inspirál.

ESZTI: Magától értetődő volt az egész. Egyébként nagyon szeretünk együtt játszani, bár nem túl gyakran fordul ez elő. Van köztünk ilyenkor egyfajta jó értelemben vett rivalizálás, különösen, ha nehéz próbafolyamatról van szó. *(nevet)* Annyira ismerem már a húgomat, hogy azért csak úgy bármit nem lehet mondani, mert abból sértődések lehetnek. Nem mindig felhőtlen ám az együttműködés! *(nevet)* Nemrég egy fesztiválon játszottunk duókat, de a közös projektek mellett mindenkinek megvan a saját területe.

• *Mindketten a hegedűt választottátok, mennyire vagytok összeforrv a hangszerrel? Mikor kezdtétek érezni, hogy a zenész hivatás a ti utatok?*

ÉVI: Általános iskola hatodik vagy hetedik osztályában tudatosult bennem. Akkor voltam először Kokas Katalinnál

SZOKATLAN NÉVJEGY

Egyik lánynak sincs "hegedűs-folt" a nyakán, a „pajzsot” hiába keressük. Egyszerűen nem alakult ki náluk, ahogy ínhüvelygyulladás sem gyötri őket. Talán kis hátfájásra panaszkodnak néha, amit inkább a rossz testtartás okozhat. Családjuknak köszönettel tartoznak, szüleik nagyon büszkék rájuk. Kritikát csak jó szívvel mondanak a lányokra. Édesapjuk egyszer a szép meghajlást kérte számon Évin, ezen azóta is nevetnek. Mindketten a doktori iskolában akarnak tanulni. Később tanítani szeretnének és sokat kamarazenélni. Kedvenceik Vilde Frang, Janine Jansen, Ivry Gitlis. A lányok legutóbb Lockenhausban (Lékán) játszottak olyan világ-szerte elismert művészekkel, mint Ilya Gringolds, Latica-Honda Rosenberg vagy Nicolas Altstaedt.

egy kaposvári mesterkurzuson, nagyon inspirált szakmailag és emberileg is. Annyira erős hatással volt rám, hogy éreztem, muszáj ezt csinálnom. Egyéb-

ként a zeneiskolai tanárnőm, Szép Emőke ajánlására kerültem oda. Óriási élmény volt. Katinak a kisugárzása, hozzáállása a hegedüléshez és a tanítás-

„Eszti a klasszikus zene mellett nagyon szereti a könnyűzenét is. Őt ez maximálisan kikapcsolja, és elhivatott táncos. Egyébként én talán szenvedélyesebb vagyok, de lehet, hogy a tesóm pont ezt mondja majd magáról, ha megkérded!”

hoz nagyon megfogott. Attól kezdve éreztem, a Zeneakadémián akarok tanulni. Konzis koromban Kalló Zsolt-hoz jártam. Azt hiszem, a lehető legjobb mestereim voltak tehát az akadémia előtt is.

ESZTI: Szép fokozatosan alakult így, de konziban már biztos voltam benne, hogy muzsikus leszek. Vonzódtam a hangszerhez, a hangjához. Az én hegedűm egy nagyon régi hangszer. Nem túl jelentős szakmai értelemben. Nem egy Stradivari vagy Gagliano, de képzel, ezen játszom konzis korom óta, így teljesen a szívemhez nőtt. Ettől függetlenül folyamatos hangszerkeresésben vagyok.

• *A testvérek genetikai térképe nagyon hasonló. Nálatok még a mesterek is meg-egyeznek. A hegedűjátékokon ez érezhető, vagy inkább ízlésbéli hasonlóságok, különbségek vannak?*

ÉVI: Ezt nehéz megítélni. A hegedülésünk sok szempontból hasonlít. Ez nyilván abból adódik, hogy a tanáraink ugyanazok voltak és hasonló hatások értek bennünket. Mindketten nyitottak vagyunk az újdonságokra. Szerintem a zenei eltérések abból adódhatnak, hogy mások a barátaink, máshogy kapcsolódunk ki. Én például fanatikusan hallgatom zenét. *(nevet)* Szeretek új dolgokat felfedezni. Szinte csak klasszikus szól a lejártszómból. Esztivel egy picit különbözünk ebben. Ő a klasszikus zene mellett nagyon szereti a könnyűzenét is, őt ez maximálisan kikapcsolja és elhivatott táncos. Egyébként én talán szenvedélyesebb vagyok, de lehet, hogy a tesóm pont ezt mondja majd magáról, ha megkérded! *(nevet)*

ESZTI: Azért nehéz kérdés ez, mert én ebben nem érzek különösen nagy különbséget. Ez inkább attól függ, mit játszunk. Ha csak a diplomahangversenyre gondolok, azt mondom, hogy a Beethoven-hegedűversenynél érzékeny-nek mondanám a hegedülésemet, de a Strauss-sonáta meg inkább szenvedélyes volt. A hegedülésünket nem tudom szavakba önteni. A személyiségünk tekintetében én talán nyitottabb vagyok, hallgatok például jazzt, funkyt, swinget, szeretek táncolni. Kettőnk közül talán én vagyok a vagányabb. Ő mit mondott? *(nevet)*

• *Azt meséltétek mindketten, hogy a Kokas-Kelemen művészpár fantasztikus műhelyt épített fel a Zeneakadémi-*

„A személyiségünk tekintetében én talán nyitottabb vagyok, hallgatok például jazzt, funkyt, swinget, szeretek táncolni. Kettőnk közül talán én vagyok a vagányabb. Ő mit mondott?”

án. Összetartó csapattá nőtetek. Sokat vagytok együtt. Gondolom ez azért nem jellemző minden tanszakon.

ÉVI: A mestereink tudatosan figyelnek erre. Nekik is fontos, hogy legyen egy osztály, ahol mindig segítségre lelsz! Az akadémián el lehet veszni, ott magadra is maradhatsz, mi hatan-heten úgy élünk ott, akár egy nagy család.

ESZTI: Fontos ez nekünk nagyon, olyan az egész, mint egy család, annyira bizalmas kapcsolatban vagyunk velük, mintha a pótszüleink lennének. Felnézünk rájuk, ez természetes. A pályán nem gyakori, hogy a mesterek közösséget építenek, ezért is érzem ezt különösen nagy dolognak.

Nehézen találtunk olyan időpontot, amikor együtt volt az egész család. Egy napfényes szombat délelőtt mégis sikerült megörökíteni mindenkit. Eszti mellett édesanyja, Osztrosits Istvánné, mellette Bora Ágnes, a lányok öccsének felesége, mögöttük édeapjuk István, Évi+ mellett húga, Anna, hátul pedig Péter

• *Kettejük közül ki inspirál titeket inkább? Katalin, vagy Barnabás hatott jobban az előadói stílusotokra?*

Évi: Kati tanít minket általában. Barnabás már csak a darabok végső értelmezésénél foglalkozik velünk. Mindkettőjük tanításában mások az értékek. Kati val nagyon aprólékosan tudunk dolgozni, míg Barnabással már a nagyobb egységekre összpontosítunk. Hogy melyik a jobb? Szerintem mindkettőre ugyanúgy szükség van. Egyébként Kati személyisége közelebb áll hozzám, jobban hasonlítunk, ez sokszor meggyorsítja, megkönnyíti a munkát.

Eszri: Nagyon különböznek egymástól tanításban. A diplomámon Barnabás vezényelt. Engem nagyon inspirált. Ha műhelymunkát végzünk, akkor viszont Kati val jobban szeretek dolgozni. Ők kiegészítik egymást, ketten együtt működnek nagyon jól!

• *Mit tud nyújtani a Zeneakadémia? Azért az kétségtelen, hogy nagy presztízs, ha valaki ott végez.*

Évi: Én úgy érzem, az akadémia járni nagyon nagy dolog. Ott megpróbálják kiszabadítani az egyéniségünket, mindenféle hatás ér minket. Sok dolgunk van, rengeteg a koncert. Kisegíték a Concerto Budapest zenekarban, most például a második hegedűszólam szólamvezetője voltam néhány koncerten. De csodálatos, amikor meg Kokas Katalin mellett ülhetek egy kamarában. Az azért nagyszerű érzés! Ösztöndíjjal majd Berlinbe szeretnék menni tanulni. Sokat köszönhetek a Zeneakadémiának. Nagyon büszke vagyok rá, hogy ott tanulhatok

Eszri: Sok barátot, remek tanárokat és inspiráló közeget köszönhetek a Zeneakadémiának. Nemrégiben voltam Dél-Amerikában. Buenos Airesben és Sao Paulóban az osztrák-magyar Haydn Zenekar-

ral, ahová most rengeteget hívnak. Egy próbajáték után bekerültem az Európai Unió Ifjúsági Zenekarba. Ez nagyon nagy dolog! Velük telt a nyár, felejthetetlen volt. Fél évet töltöttem Hannoverben Erasmus-ösztöndíjjal. Mit is mondhatnék.

• *Hogy képzeljünk el egy dolgozós hétköznapot? Mennyit kell gyakorolnotok egy nap?*

Évi: Nyolckor kelek fel, fél kilenctől gyakorolok. Egyénileg négy-öt órát muszáj gyakorolni. Ez úgy része az életünknek, mint a mindennapi fogmosás. Ezen kívül kamaracsoportokkal és zenekarral is próbálunk még. Szabadidő csak nagyon kevés van, azt pedig igyekszünk aktív pihenéssel tölteni.

Eszri: Változó, az adott feladatoktól függ, van úgy, hogy egész nap, de átlagosan három-négy órát mondanék. Emellett tornászom és futok, mert az állóképességhez nagyon fontos, és mentálisan jól tesz.

Sorok között

Bokányi Péter-Németh József: Szombathely

(Szülőföld Könyvkiadó, 2015)

Nyári lapszámunkban a sorozat kőszegi kötetét ajánlottuk olvasóinknak, azóta megvan a megyeszékhelyről készült szép összeállítás is. A Nyugat Királynőjeként emlegetett város a legszebb arcát mutatja meg. A könyv érdekessége elsősorban frissességében rejlik. Benne van minden, ami az utóbbi években itt történt. Felújított közterek, megszépült parkok, új létesítmények tanúsítják, hogy dinamikusan változik a városkép. Az album három nyelven beszél, így idegen ajkúak is forgathatják.

Szvoren Edina: Az ország legjobb hóhéra

(Magvető, 2015)

Ha azt mondom, a szerző új könyve a boldogtalanság története, nem mondok igazat. Ha viszont azt ígérem, hogy nem így van, akkor sem. Szvoren Edina olyan szereplőket mutat meg, akik mellett elmegyünk a lépcsőn, velük szállunk a liftbe, együtt ülünk az asztalhoz, és az álmaink is közösek. A novellák szereplői névtelen anyák, félszeg kamaszok, meg öregek, csúnyák és meggyötörtek. Titokban kényszeresen megvágják magukat, kicsit élnek és meghalnak, félnek, nehogy mások meglássák ezt, de azt se, hogy szeretnek is néha. Az anyánk, a lányunk, a feleségünk és a szeretőnk szól hozzánk, akkor is, amikor elhallgat a szöveg.

A rovatot támogatja a belvárosi Lira Könyvtár

Molnár Rezső: Hiénák kora (Magyar Nyugat, 2015)

A könyv a legnépszerűbb kötetek listájának előkelő helyén szerepel. A történetek az alcím szerint a kommunista diktatúra és a rablóprivatizáció idejéből valók. A csörötneki születésű szerző évtizedeken át dolgozott állatorvosként, később elbeszéléseket publikált, majd nagy valóságismerettel fogott hozzá a kötet megírásához. A szövegekre jellemző a dokumentarista stílus, és az alapos kutatásról tanúskodó felkészültség. A könyv az Egy igaz ember című drámát is közreadja.

James P. Steyer: Szólj vissza a facebooknak! (Gabo, 2015)

Kis gyerek kis gond, tartja a mondás. Elcsigázott szülők panaszkodnak, milyen fárasztó, hogy le sem vehetik szemüket a kicsiről, hátha baja esik. Aztán eljön az idő, amikor már képtelenség figyelni minden mozdulatát. Mégis muszáj. Ez a könyv segít eligazodni a digitális korszak útvesztőjében. A szerző arra hívja fel a figyelmet, hogy a trendek szolgálai kövéte helyett önálló gondolkodásra neveljük a gyerekeinket. Használjuk a technika vívmányait, de közben ne hagyjuk, hogy kihasználjanak minket. Szóljuk hát vissza a facebooknak is!

Michel Houellebecq: Behódolás (Magvető, 2015)

A kritikusok szerint a könyv nem elsősorban az iszlámról szól, sokkal inkább a civilizáció kritikája. Arra a kérdésre keresi a választ, hogy vajon a demográfiailag agilisabb leigázhatja-e a dekadens, elpuhult és értékeit veszített. A jelzők természetesen a kötetből származnak. És bár az aktualizált olvasás veszélyeket is rejthet magában, be kell vallanunk, a francia szerző könyvének témája húsbavágóan érint mindnyájunkat. Sokan állítólag mégsem ezért hallgatnak el, ha az írás szóba kerül, hanem mert nem tudják kiejteni a szerző nevét. Nos, kétkedőknek és bizonytalanoknak, így kell: „mísel v(u)lbelek”.

képek: Timár Gergely

Látás Hónapja - 2015 októberében a Trend Optikákban!

A Magyar Látásérzész Szövetség és az optikai szakma közös szervezésében 2015. októberében ismét rendezésre kerül a „Látás Hónapja” elnevezésű rendezvénysorozat, melynek keretében Szombathelyen a Trend Optikákban a „Látás Hónapja” kampány kijelölt üzleteiben idén októberben is jelentkezhetnek ingyenes látásellenőrzésre és szaktanácsadásra az érdeklődők. A program 2015. október 1-től október 31-ig kerül megrendezésre.

➤ **Miért született a program?**
Nagyidainé Kiss Györgyi a Trend Optika optometrista, kontaktológusa elmondta:

2008-ban indult Európa szinten is egyedülálló „Látás Hónapja” akciós kezdeményezés célja a rendszeres látásviz-

dezhethők. A gyakori fejfájás, rossz közérzet kiváltó oka sok esetben az éleslátás és dioptriakorrekció hiánya, vagy a nem megfelelő látásjavító eszköz viselése. Szinte minden korosztály érintett, mert az élet- és munkakörülmények változásával egyre több embernek van szüksége korrekcióra.

Mindemellett az éleslátás egy olyan életminőséget befolyásoló szükséglet és egyben lehetőség is, melynek köszönhetően sikeresebbek lehetünk a munka, a sport vagy tanulmányaink során, röviden teljesebb életet élhetünk. Egy helyesen elkészített szemüveg vagy kontaktlencse nélkül elképzelhetetlen a jó közérzet, a pontos munkavégzés, vagy akár a közlekedésben való felelősségteljes részvétel, hiszen a világ nem alkalmazkodik látásunkhoz.

gálaton való részvétel fontosságára való figyelemfelhívás volt. Az országos és egységes megjelenéssel, kísért rendezvénysorozat iránti érdeklődők rendkívül magas száma igazolta, hogy az optikai piac szereplőinek egységes fellépésével és közreműködésével tehetünk a magyarországi látáskultúra fejlődéséért, és az éleslátás iránti igény kialakításáért.

➤ **A program céljai:**
Világszintű felmérések alapján az emberek több mint 50%-ának lenne szüksége valamilyen látás korrekcióra, ezzel szemben Magyarországon közel 1.5 millióan még sosem vettek részt szemvizsgálaton, pedig nem látnak jól. Szeretnénk elérni, hogy az ez évi országos kampány során ezek az emberek is felkeressék az akcióban Szombathelyen résztvevő Trend Optika üzleteinket látásuk felülvizsgálata céljából. Kevesen tudják, hogy a látásvizsgálat során nemcsak egy esetleg később súlyossá váló szembetegség, de például a cukorbetegség vagy akár a magas vérnyomásra utaló jelek is felfe-

Napjainkban a szemüveg egyszerű látásjavító eszközökből, megjelenésünk egyik legmarkánsabb kiegészítőjévé vált, hiszen az arcunkon viseljük, amit a statisztikák szerint elsőként a legtöbben néznek meg. A Trend Optika üzletek szemüvegkeret szín és formaválasztéka garantálja, hogy megtaláljuk az egyéniségünkhöz, stílusunkhoz legjobban illő és azt kiegészítő szemüveget. Szemüveget viselni divat, amit az is bizonyít, hogy ritka az a divattervező, aki ne foglalkozna szemüvegkeret tervezésével.

Amennyiben a szemüveggel szemben támasztott ellenérzéseinket nem tudjuk legyőzni, jó megoldást jelenthet a kontaktlencse viselése. A kontaktlencse ma már egy egyszerű, kényelmes hétköznapi dolog. Választhatjuk állandó viseletre szemüveg helyett, vagy csak alkalmanként sportoláshoz, vagy csak azért, mert szeretnénk időnként változ-

tatni megjelenésünkön. Üzleteinkben a nappali viseletű kontaktlencsék mellett ma már kaphatóak akár 1 hónapig is folyamatosan éjjel-nappal hordható termékek, míg igényeink szerint találunk akár egynapos viseletre való kontaktlencsét is.

Az akció további célja az előre gyártott szemüveg viselésének veszélyeivel kapcsolatos tájékoztatás.

A szemüveg egy, a saját adottságaink, fiziológias jellemzőink alapján készült eszköz, hiszen a két szem távolsága páciensenként eltérő, akárcsak a két szem dioptria igénye. Az előre gyártott egyen szemüvegek az átlagos adatokat veszik figyelembe, - olyan ez, mintha abból kiindulva, hogy a magyar férfi és női népesség együttes, átlagos cipőmérete 40-es, mindenkinek 40-es egyen cipőt ajánlanánk. Kezdeményezésünkkel szeretnénk elérni, hogy azok az emberek, akiknek dioptria korrekcióra van szükségük a helyes korrekciójú, minőségi és szakszerűen elkészített látásjavító eszközöket - szemüveget vagy kontaktlencsét viseljenek.

➤ **A program lényege:**

A „Látás Hónapja” kampány által kínált szolgáltatás ingyenes látásellenőrzésből és szaktanácsadásból áll. A kampány adta lehetőségeken túl október hónapban a teljes körű szemészeti vizsgálatot, szürkehályog- és glaucoma-szűrést is térítésmentesen végzik orvosaink. - folytatta a Trend Optika optometristája.

Amennyiben úgy érzi, hogy látása nem kielégítő, bármilyen problémája akad a látásával, vagy csak egyszerűen kíváncsi, hogy milyen a látásélessége, keresse fel a Trend Optika szaküzleteit, ahol a legkorszerűbb géppark használatával, szemész szakorvosok, dipl. optometrista kontaktológusok, látásérzész mesterek állnak az Ön rendelkezésére. (x)

JELENTKEZZEN BE MÁR MOST!

Üzletünkben rendelnek:

Dr. Csák Adrienn,
Dr. Gáti Éva,
Dr. Nagy Zoltán

szemész szakorvosok

Trend Optika szaküzletek:

Szombathely, Fő tér 16.

Tel.: 94/320-898

Szombathely, Savaria tér 1/G

Tel.: 94/312-105

Trend Optika – Mert önnek a legjobb jár

A luxus nagykövete lett a Trend Optika

A szemüvegdivat legnagyobb képviselője, a Luxottica a „Luxus nagykövete” címet adományozta a szombathelyi Trend Optika szalonnak. A világ legnevesebb olasz szemüvegkeret forgalmazója legutóbb a győri üzletet tüntette ki, most a legjobbakhoz a megyeszékhelyen működő üzlet is csatlakozott. Ezt az elismerést csak azok kaphatják meg, akik megfelelnek a magas színvonalnak. A luxustermékek értékesítéséhez szükséges feltétel a bőséges árúkészlet, a szívélyes kiszolgálás és természetesen az üzlet esztétikai külleme. A szalon minden területen maximális teljesítményt ért el, így méltán viselheti a megtisztelő címet.

A Trend Optika, amelyet Nagyidai Zoltán hívott életre, alapító tagja és tulajdonosa az első magyar Optikus Zrt-nek, amely mára több mint hetvenegy taggal, üzlettel büszkélkedhet. Az ország legdinamikusabban fejlődő hálózatának tagjai olyan magasan képzett látásérzések, akik evidenciának tartják a minőségi termékek értékesítését. Üzleti céljuk, hogy a legmagasabb színvonalú szolgáltatásokat biztosítsák ügyfeleik számára. A Trend Optika csoport Szombathely bel-

városában két helyen, Hévízen, Keszthelyen, Győrben, Miskolcon, Egerben és Tiszaújvárosban is nyitott szalont.

Sikerének egyik alapvető záloga az állandó szemész szakorvosi jelenlét, amelyet dr. Csák Adrienn, dr. Gáti Éva és dr. Nagy Zoltán biztosítanak. A régióban egyedülálló, a Semmelweis Egyetemmel közösen végzett szűrővizsgálati rendszer lényege, hogy preventív módon, a szemfenéki vizsgálatoknak köszönhetően csökkenthető a cukorbetegségek szemészeti szövődményeinek esélye.

Az idei évben rendkívüli elismerésben részesült a Trend Optika, ugyanis a világ legnagyobb szemüvegkeret forgalmazó cégétől, az olasz Luxotticától elsőként vehette át a Luxus nagykövete díjat. A cím odaítélésénél meghatározó szempont a megfelelő kiszolgálás, kínálat. Vizsgálják az eladási technikát és természetesen az üzletnek küllemében is tükröznie kell azt a nemzetközi színhez mért luxust, ami a díj alapját szolgálja.

Az ünnepélyes átadást Budapestten tartották. Számtalan világmárka található meg az üzletben, a többi között a Ray-Ban, Bulgari, MaxMara, Gucci, Hugo Boss, Dolce&Gabbana, Christian Dior, Mark Jacobs, MarcByMarc-Jacobs, Prada, Prada Sport, Oakley, Versace, Tag Heuer, Emporio Armani, Vogue, Tommy Hilfiger, Carrera, Retro, Guess, Fendi, Police, Givenchy, Flair legújabb modelljei. A legújabb, tavasszal megjelent kollekció Michael Kors nevéhez kötődik. A világszerte ismert divattervező kollekciójára jellemző a letisztult elegancia, az egyediség, a tökéletes minőség és a luxus. A Trend Optika által forgalmazott valamennyi márka kínálatában széles választékban szerepelnek a női-férfi optikai keretek és napszemüvegek.

Az a legjobb rejtőzködés, ha elmondunk mindent

Jónás Tamás költő szerint, aki teljesen meztelen, abból nem látunk semmit

• Kovács Ágnes

• *Azt mondtad a közönség előtt, hogy nem zavar a meztelenség, tehát minden szemrebbenés nélkül vállalod, hogy bizonyos szövegek a saját életed történeteit hordozzák. Ellentétben azokkal az írókkal, költőkkel – és ők vannak többségben -, akik meg szigorúan és tudatosan elválasztják saját maguktól a szövegben megszólaló ént. Mi ennek az oka? Az írás nálad egyúttal terápia, megtisztulás?*

• Elképzelhető, hogy ha valakinek nehezebb az élettörténete, az írást terápiaként is használja. Előbb-utóbb persze eljut az íróember oda, hogy mélyebben is megérti a saját történeteit, mégsem tudja egészen pontosan, mit is fog leírni, ha legközelebb nekiáll. Benne van az írásban az a teremtő gesztus, amelynek a végén az író maga is meglepődik, a tette neki is kataritikus élményt nyújt. Biztosan sokan ismerik Balzac történetét, kikészült egyik szereplőjének halálakor, pedig ő intézte így. Ő egyezett bele a halálba abban a szinkronításban, ami jellemző ilyen struktúrájú alkotások esetén. Az ember ilyenkor tényleg mélyen benne van egy olyan teremtésben, ami összehasonlítható

azzal, ahogy mások asztalokat készítenek. Úgy képzeld el, hogy valóban teremtesz valamit a semmiből. Az írás terápiás részén én már túl vagyok. Tudok olyat írni, ami még mindig kiborít, mert újra kell élni élményeket, de az ember alapvetően azért ír nehezebb sztorikat, hogy már ne a nehezebb sztorikra emlékezzen, hanem mondatokra. Az elviselhetőbb, másodlagos fájdalom már. Ha valamit sokszor megírsz, a végén eltűnik az elmédből.

• *Úgy tudom, a 2013-ban megjelent Apuapu könyved kiadása előtt elvesztetted édesapádat, miközben vágytál rá, hogy ha elkészül a szöveg, ő elolvashassa azt. Nem lehet, hogy jobb ez így?*

• Nem vagyok benne biztos, persze nem tudom én sem. Apu várta ezt a könyvet. Tudta, hogy írom. Apámat ismerve, jó lett volna neki, ha elolvassa. Az igazságból építkezni tudott.

• *Gyakran hasonlítanak József Attilához. Ennek nyilván nemcsak az az oka, hogy hasonlóan nehéz sorsot mértek rád, de az is, hogy nagyon fiatalon, nagy tehetséggel robbantál be az első kötetteddel. József Attilát Petőfihez mérték, ő maga rá is játszott a külső hasonlóságra. A verseidben*

vállaltan megidézed őt és az írásait egyaránt.

• József Attila számomra egyértelműen példakép. Hasonlítani valakire, az is felelősség. Kérdés, hogy az ember tudja, akarja-e folytatni a hagyományát, és ha igen, akkor azt miként teszi. Nem igazán értem a fiataloknál, a most induló költőknél görcsösen fellelhető eredetiségre törekvést. A hagyomány tisztelete, a választás, hogy kihez kötődsz, majd az elszakadás emberi folyamat szerintem.

• *Kutatók állítják, hogy a zsenialitás, a különleges képesség nem feltétlenül valami uralhatatlan isteni kiválasztás eredménye, sokkal inkább azért alakul ki egy embernél, mert folyamatosan olyan helyzetbe kerül az illető, hogy problémaként szemléli az élet adta helyzeteket. A nehézsorsú, küzdelmes életet élőknl ez ad inspirációt, erőt. József Attila példájával kérdezhetnénk, egy mosónő gyereke hogy képes ilyen verset írni? Szerinted nálad miért történhetett így?*

• Idegrendszeri dolognak gondolom mostanában. A nevelőszülőknél fogadalmat tettem a túlélésre, szinte teljesíthetetlenül éberen kellett figyelnem mindenre. Perforálódott bennem valami, aminek talán csak később kellett volna.

Ezt az átszakadást egyesek tudatmódosító szerek használatával érik el, nálam szükségszerű döntés volt. A bőséges figyelemből ered - nem is olyan bonyolult módon - az alkotás szándéka.

• *Különleges helyzet a tiéd. Óriási reveláció volt az első köteted, aztán megszeretett, elfogadott és tisztelt a szakma. Kaptál Soros- és Móricz-ösztöndíjat, aztán Esterházy Péter javaslatára te nyerted el a Herder-ösztöndíjat, egy évet Bécsben tölthetél. Van Artisjus- és Zoltán-díjad, de számos más elismerésben is részesültél. Hogy dolgoztad fel, hogy egy ország ismert, ha hazajöttél Szombathelyre, akkor meg még a nevedet sem tudták, édesapád után szemrebbenés nélkül „leárpíztak”?*

• Itt is vagy, ott is. Magason, mélyen, de nem tartozol igazán sehová. Tudod, nekem meg azt

nehéz megértenem, hogy más nem így van... Szerintem ez egzisztenciális kérdés, a gyerek is elszakad a szülőtől, mert a legjobb családban is magára kell, hogy maradjon. Az érettségben el kell jutnia addig, hogy egyedül kell döntenie, a sza-

badsága teljes tudatában. Ahhoz kell a bátorság, hogy a szabadságot vállalja az ember. Azt gondolom a róla, hogy pillanatnyi. El kell tudnod dönteni, hogy minek a javára mondasz le a szabadságról. Utána persze hosszabb-rövidebb

képek: Timár Gergely

NÉVJEGY

Jónás Tamás költő, író, programozó. Négyéves koráig Csernelyben élt, majd nevelőszülőkhöz került, hat évesen szüleivel együtt Szombathelyre költözött. Tizenhat éves korától jelennek meg versei. Huszonkét évesen adta ki Cigányidők című kötetét, amelyben nehéz gyermekkoráról is beszél. Járt műszaki és buddhista főiskolára, tanult az ELTÉ-n, programozott internetes közösségi játékokat. Számos díjat kapott, köztük Zelk Zoltán és Artisjus-díjat, de Móricz- és Herder-ösztöndíjat is. A dokk.hu alapító szerkesztője, dolgozott az Amaro Drom és a Rádió C munkatársaként is. Egy ideje a facebookon is publikálja verseit. Rengeteg követője van.

ideig nem vagy szabad. A szabadság meg az azzal járó felelősség, bizalom önmagadban, a problémamegoldó készséged felszínen tarthat. Azt gondolom, most kívülről látszódik úgy, hogy sehová sem tartozom, de ez mindenki mással is meg fog esni. Ha máshogyan nem, egyedül halsz meg.

- *Ha jól értem, előbb hozol egy döntést, mondjuk arról is, hogy egy kötődést megszüntetsz. Szakítasz akkor is, ha nem bírsz?*
- Van, hogy muszáj. De dolgozom azon is, hogy kapcsolódásaim legyenek.

- *Két fiad van. Azt írod egy helyen: „Én nem érzem magam azonosnak a sikereimmel. Van viszont két kudarcom, azokra büszke vagyok, mindkettő fiú.” Nem inkább rajongásig szereted őket? Erről én gondolok valamit, de szeretném, ha elmondanád a saját verziódat. Miért kudarc a két gyerek, miközben írod, hogy büszke vagy rájuk?*

- Azért kudarc, mert volt egy vállalkásom. Nem akartam továbbörökíteni azokat a lelki nyomorokat, amelyeket meg kellett, hogy éljek. Nagy levegő, lenyelem, elfojtom. A két gyerek, ilyen szempontból kudarc, bármit is csinálok, mindenképpen minta leszek, és ezt hordozzák magukban. Talán nem hetedízigen – ennyit talán ért a munkám -, de harmad-negyedízigen. Nagyon sajnálom ezt.

- *A másik, ami nagyon érdekel, ugyanebben a szövegben írod: „Úgy érzem, a világ a szeretet története. És meggyőződése, hogy az emberi szerelem az isteni szeretet előjátéka. Abban pedig halálbiztos vagyok, hogy Isten történet.” Mit értesz azon, hogy Isten történet? Azért történet, mert valójában nem tudod, hogy Isten milyen, ezért aztán megírod magadnak? Istennel mind-*

nyáján ezt tesszük, megalkotjuk magunknak?

- Az Istent a vele való viszonyunkban találjuk meg. A hiányában. De mégis-csak jelenvaló a szeretetben. Ha az Istent a szeretettel azonosítom, a történeteket is, amelyek az időben bontakoznak ki, a szeretettel kell azonosítanom. Már ennek a két gondolatiságnak a metszete is az, hogy az Isten inkább történet, és kevésbé az, hogy te vagy a sorsod. Én nem tudom magam azonosítani azzal, hogy milyen az arcom, milyen a lábam, milyen a testalkatom, mit mondok és hogyan, mert a legtöbb dolgot csak úgy kaptam. A történetemet azonban felismerhetőnek tartom.

„Én nem tudom magam azonosítani azzal, hogy milyen az arcom, milyen a lábam, milyen a testalkatom, mit mondok és hogyan, mert a legtöbb dolgot csak úgy kaptam. A történetemet azonban felismerhetőnek tartom.”

- *Ha az ember fél a kötődésektől az érthető, de az a jó hogy meg lehet szakítani ezt a sort, szerintem...*
- Meg lehet?

- *Meg. Nyilván sorra elkövethetjük ugyanazokat a hibákat, amelyeket korábban egyszer már elkövettünk. Elkövethetjük azokat is, amelyeket mások tettek ellenünk, vagy mások ellen. Persze a legjobb, ha nem követünk el hibákat.*

- Attól nem félek, hogy elkövetem ugyanazt a hibát. Apámra, ha gondolok, tudom, hogy én például soha nem fogom megverni a gyerekeimet. De mindannak, amit

én otthonról hozok, van valami mélyzsigeri rezgése. Ha akarom, ha nem, átmegy. Megérik, hogy világfájdalmam van, hajlamos vagyok a depresszióra. Akár akarom, akár nem, megérik, tapasztalom.

- *A te gyerekeidnek nyilván akkor is te vagy a legjobb! Az egyetlen és legjobb apa. Min dolgozol, jön az Anyuanyuanyu? Folytatásaként az előzőnek? Nehéz lesz a szembenézés az anyai emlékekkel?*

- Sokkal nehezebb. Anyuról már írtam, most mélyebb szintre kell menni. Apu történetei adottak voltak, de nem nagyon írtam meg azokat korábban. Anyuról már majdnem mindent megírtam, így aztán ezeket újra meg kell írni, ez sokkal nehezebb. Fel kell kaparni azokat a sebeket. Egyetlen sztorit sem lehet megírni egyébként a maga teljességében. Szaggatós, horzsolós munka.

- *Az írás ilyen élve boncolás?*
- A líra könnyebb. Mindig van benne egy kevés balzsam, érzéstelenítés. Elrejt-heted magad, de ennek a két prózának a vállalása pont a nyersességben mutatkozik meg, a tömondatokban például. Ezt így kell, másképp nem lehet.

- *Olyan lesz az Anyuanyuanyu is, mint amilyen az Apuapuapu című könyved?*
- Ami eddig megíródott már, olyan lett.

- *Azt olvastam, máshogy alakult az életed az utóbbi időben. Mintha az írás mellett nagyobb helyet kapna a programozás és egyéb más tevékenységek, amelyek az írástól veszik el az időt.*

- Teljesen mellékes lett az írás. Közel egy éve, tavaly szeptemberben el akartam menni Portugáliába.

- *Miért pont oda?*
- Hallottam, hogy ott van egy mester, akitől meg lehet tanulni olyan dolgokat, amelyeket én szeretnék. Oda bonyolult lett volna eljutni. Aztán közbejött egy szerelem. És most itt rostokolok egy szerelemben.

- *Ezt leírhatom, vagy megtartanád magadnak?*
- Le. Leírhatod.

- *Amikor szerelmes a költő, akkor írja a szerelmes verseket? Olvastam már olyan költőről is, akinek ahhoz nem kellett szerelmesnek lennie, hogy szerelmes verseket írjon.*
- Én most nem írok szerelmes verseket.

- *Mert te most szerelmes vagy.*
- Igen. És inkább mások szerelmeiről olvasgatok, ha muszáj. Elég sűrűn kapok leveleket, üzeneteket. Ez a költői működéssel jár. Kapok szerelmes üzeneteket is. Teljes vallomásokat vagy szégyenlős utalásokat, széles a skála.

- *Akkor nem is olyan rossz költőnek lenni! Előfordult, hogy odament hozzád egy olvasó azzal, hogy szerelmes beléd?*
- Volt ilyen, igen. De nem szabad elküldeni. Az a baj, hogy sokan meg vannak győződve arról, hogy ismerik a lelkemet. Már meguntam mondani, hogy dehogy, ez csak azért van, mert ismered a szöveget, hiszen nem is láttál még életedben.

- *Ismerem a rajongás természetét. Szerintem gondolhatja azt az olvasó, hogy ismeri a szerzőt, pedig nyilván csak a szövegeit ismeri. Én szoktam ilyet gondolni. De hát te állítod is, hogy a szövegek a te életedről szólnak. Az olvasó emiatt értheti ezt úgy is, hogy a szöveged meg te magad vagy.*
- A versek esetében ez nem így van.

„Az a baj, hogy sokan meg vannak győződve arról, ismerik a lelkemet. Már meguntam mondani, hogy dehogy, ez csak azért van, mert ismered a szövegeket, hiszen nem is láttál még életedben”

KÖTETEK:

... ahogy a falusi vén kutakra zöld moha települ... (1994)
Nem magunknak (Bár, 1996)
Cigányidők (Bár, 1997)
Bentlakás (Noran, 1999)
Ő (Magvető, 2002)
Kiszámítható józanság (Magvető, 2006)
Önkéntes vak (2008)
Lassuló zuhanás (Magvető, 2013)
Apuapuapu (IJK, 2013)

• *Azért az jó, hogy napjainkban egy élő költőért úgy rajonganak, mint egy rock-sztárért. Hihetetlen!*

• Egyszer próbáld ki, felelősségteljes munka! Ha rossz a kedvem, akkor sem küldhetem el az olvasót. Hiába mondom, hogy az író-olvasó viszonynak megvan a maga protokollja, sokan nem tartják ezt be. Talán elhiszed.

• *Elhiszem. Rajongó olvasó vagyok. Kötődsz például Szombathelyhez?*

• A házunk nincs már meg, de vannak helyek, amelyeket szívesen keresek fel. Ilyen a Jáki úti temető, a Gayer Park, a Fő tér, a Szent Márton úti temető. Oda jártunk randizni.

• *Hú, de romantikus! Temetőben randizni.*

• Az. Aztán a Barátság út, a lakótelep. Volt, hogy elmentem megnézni ezeket a tereket és utakat, hogy lássam, milyen lett. De nyilván az van meg ebből inkább, amit az ember ott megteremt hirtelen. És én ezt nem akartam úgy megteremteni, hogy ott van a helyszín. Sokkal jobban bízom abban a teremtésben, amit az emlékezetem őriz. Mert az bizony kihagy dolgokat. Nem jó szembe-sülni azzal, hogy nem is olyan nagy foci-pályán, hanem egy kis, salakos izén nyertük meg azt a bizonyos bajnokságot – van, hogy nincs már nincs szükség a valóságra. Jó volt itt élni, embereket ismerni, Navratil Ferenc tanár úr jut hirtelen eszembe, aki rajztanárom volt az általános iskolában, rengeteg jó dolgot kipróbáltunk. Nagyon inspirált. Fotóztunk, rajzoltunk, filmeztünk – nagyon jó tanár volt.

• *Milyennek látod magad tíz év múlva?*

• Halottnak.

CIGÁNYIDŐK

Jónás Tamást gyakran kérdezik arról, vajon mit gondol a cigány identitásról. Fontosnak tartja-e, hogy témává avassa származását verseiben. Nem véletlenül faggatják erről, hiszen a Cigányidők már címében is vállalja, hogy a cigányságról fog beszélni. A költő szerint, az ő esetében sokkal inkább egyfajta költői öntudat van, hiszen történetei a szegénységről szólnak, az hogy ő cigány, másodlagos kérdés. Számára nem volt természetes identitása, azt vallja, meg kellett tanulnia, hogy ez mit jelent. Egy időben nem is írta le, hogy cigány, tiltakozott is ellene. Nem hiszi, hogy volna cigány lélek, hiszen szerinte eszkimó lélek sincsen.

• *Az nem lehet, nem mondhatod komolyan!*

• Én nem hiszem, hogy tíz év múlva még élek.

• *Szerintem pedig igen. Örök fiatal maradsz. Öregem sem leszel öreg. Vannak ilyen emberek. Megmutathatod, milyen lett volna József Attila öregem. Akár a Parti Nagy-szövegekben, vagy a híres Már nem*

sajog antológiában. Egyébként, ha szerelmes vagy, az látszik, az a jobbik éned? Szorongásoktól mentes, szabad?

• Miért, szerinted, aki szerelmes, az jól van?

• *Búskomor fiúként emlékszem rád a könyvtárból. Meg sem mertelek szólítani. Most meg azt látom, jól vagy!*

• Kétségbe vagyok esve. Idefelé úton matematika könyveket olvastam, hogy a gondolataimat átállítsam olyan praktikus működésre, amellyel meg tudok majd oldani pszichológiai kérdéseket...

• *Minek?*

• Játékelméleti eszközökkel próbálom megoldani a lélektani helyzeteket, eltévedtem egy ideje. És mindez a szerelem miatt.

• *Nem is tesz jót egy költőnek, ha szerelmes?*

• Ha reménytelenül szerelmes, az talán jót tesz. De ha viszonyozzák, abból nem születnek versek!

Rongyai a nyárnak

• Szekér Dóra

TÚPETTYES ÁGYNEMŰ, PIROS FOCIMEZ, TRIKÓ, SORT, FODROS KIS SZOKNYA.

A házfalak közt kifeszített kötélén száradó ruhák, harsány foltok, szépek, szelídek. A holmik, akár egy kortársi családfa, megírhatnák a rovinjiak történetét.

Kislány ugrál a lépcsőn talpig rózsaszínben, copfja száll utána, bátyja gyengéden félretolja, edzésre rohan. Az ablakból szép nő figyel, paplanba csavarva integet, tenyerét az arca elé tartja, álmosan nyújtózik, visszabújik az ágyba. A legkisebb trikóján szelíd csillagok, egy mozdonyt tologat a földön, a többi a csíkos takarón hempereg. Nesztelen játszanak a déli hőségben, hogy papát ne zavarják. Alszik.

A szomszédban hangos fiatal pár veszekszik, elnyújtott furcsa szókkal. Aztán csend, nevetés. Göcögő öreg nevetés. A tévében lefűjják a meccset, kirázzák a morzsát, száll az abrosz. Az ajtó kivágódik, nyurga nő a falnak dőlve a cipőjét húzza, a férfi utoléri, feltolja vállára a ruhája pántját, vihogva a busz után szaladnak. Roviniban senki nem fizet bírságot, ha kötélre csipeszel egy melltartót. A terrakotta házfalakról virágok kúsznak alá, murvafürt, máshol halványkék hortenzia. A lepedő ráncaiban megbújik egy egész élet. Rajta a mama monogramja, pólya, gyoics, szemfedő, egy véget nem érő történet elnyúlhatetlen rongyai.

Kondor Tamás

Szeretek időt hagyni a dolgokra

Ha szereted,
amit csinálsz,
egy percig sem
kell dolgoznod

• Elekes Kornél

- Gyertek csak, bátran! Nyugi, semmi baj nem lesz, csak nem ismer még titeket – kezdi Tamás a kapunál. Halkan megjegyzi, kimenni biztos nehezebb lesz. Riadtan nézek rá, mert, hogy Sába az életben nem enged be minket, abban biztos vagyok. Aztán mégis neki lesz igaza. Mert hiába, a gazdinak mindig igaza van. A hatalmas és szép állat békésen megszaglász minket és lustán elnyúlik a lábunknál.

képek: Timár Gergely

A banda frontembere épp a gépnél dolgozott, elmesélte, a zenekar arculatát tervezik, segítsége is van, de szereti kézben tartani a dolgokat. Az előtérben mindenhol hangszerek, erősítők, zongora, a polcokon kész kábelerdő, szép vízipipa, régi bőrröndök, indulásra kész egy egész zenekar, bármelyik pillanatban kezdődhetne a koncert. A sarokban sörfőző edény, bent a szoba hűvösében édes kis papagáj rikácsol nagy hangon. Hosszan beszélgetünk a kezdetekről, Tamás szép sorban elmondja hány különböző formációban játszott. Eszünkbe jut a Sipőcz Band, a fantasztikus Cserháti-emléktorné, Keresztes Ildikóval, Auth Csillával és Majsai Gáborral lenni a színpadon nem akármilyen élmény, hangsúlyozza. Jó számokat játszottak ismert szerzőktől, a közönség kívülről fújta mindet. De az az igazi, amikor a saját érzéseit, gondolatait mondhatja el az ember. Tomi régóta ír dalokat, gitárt is azért vett, hogy ő maga játszhassa fel a szólamot, ne kelljen azt másra bízni. Mostanra meg már szinte ki sem hullik a hangszer a kezéből. Demókat készített, a dallamot is felénekelte, egyszemélyes zenekarként működött csendben, amíg a nóták el nem készültek. Az együtt zenélésből barátságok lettek, szép lassan megalakult a

banda: a Tom Kondor Band. Persze Tominak eszébe jut az első zenekara, a Nessie, ahol énekelt már egy saját dalt. Kezdetben félszegen, elbújva a zongora mögé, végül hozzászokott a szólista szerepéhez. Ahogy fogalmazott, nyelt egy nagyot és meghozta a döntést, bizony saját számokat kell írni ezután. Emlékeztetem a színházi produkciókra, a Homo Ludens-szel közös projektekre. Igen, szívesen mesél a Kisherceg előadásáról, amelynek a zenéjét ő írta, és más jó emlékéi együttműködéséről, Németh Györgyi rendezte musicalekről, a Francois-ról, ami Villonról mesélt. Nagy utazásról Menyhárt Péterrel és Balázs Gergővel, amikor meg a Kanári-szigeteken léptek fel.

Árad belőle a nyugalom, mikor ezt megjegyzem, mosolyra húzza a száját. Szeret időt szánni a dolgokra, fontos, hogy befelé figyeljen. A csendből születnek a legjobb dalok.

Zajos sikernek itt van mindjárt a Jézus Krisztus szupersztár! Nagy pillanat volt, amikor az Iseumi Játékok előadásában feltűnt a színpadon.

- Hát az a felkérés engem is meglepett! (nevet) Németh Juci (a szombathelyi Weöres Sándor Színház színésznője) felhívott, hogy be kell mennem a ház-

Tomi régóta ír dalokat, gitárt is azért vett, hogy ő maga játszhassa fel a szólamot, ne kelljen azt másra bízni. Mostanra meg már szinte ki sem hullik a hangszer a kezéből

A zenész nagy szenvedéllyel fotóz, a képeket posztolja a közösségi oldalon. Sába lelkes és inspiráló modell, de szereti megörökíteni a táj szépségét is

ba, mert Silló Sándor, a rendező beszélni akar velem. Gondoltam, persze, megyek, biztosan kísérni kell. Kiderült, hogy castingra várnak, nekem kellene játszanom Simon szerepét. Életemben nem játszottam semmiféle szerepet, de Sanyi azt mondta, ha rendesen eléneklem, az épp elég neki.

Tomi elmeséli, hogy félig-meddig ismerete a dalt, gyerekkorában sokat hallgatta a musicalt, de ez a nóta a feledés homályába veszett. Azt mondja, akkoriban kicsit félelmetesnek tűnt az egész darab, akárcsak az István, a király! Ez a lehetőség olyan volt, akár egy ajándék.

Az új dalokkal folytatjuk. Szükség van rájuk, mert egy felkérésre gyakran három, négy órányi anyaggal kell készülni és cover-dalokból (feldolgozás) muszáj egyensúlyozni, mert hát azért ennyi számuk kezdetben nem volt. Ahogy ő mondja, a balesete előtt olyan zenekarral játszott, akikkel akár tíz órán át is nyűtték a húrokat, ami nagyjából negyszáz dalt jelent. Ezeket illik fejből ismerni. Az a szörnyű baleset azonban átírta a terveit, és megváltoztatta az időszámítást. Van az az előtti és az az utáni élet.

- Sok minden megváltozott, alacsonyabb lettem, elsősorban. Meg több az időm.

A balesetem után is próbáltam hasonló életet élni, mint előtte. Ennek aztán meglett a böjtje, túlterheltem magam, nem figyeltem oda. Az embernek tudomást kell vennie bizonyos korlátokról.

- És te nem vettél.

- Nem eléggé. Mondjuk így. Az ember mindig tanul. Ha nem így alakult volna, akkor biztos más leckét kapok. Lehet, hogy ez nehezebb, vagy súlyosabbnak tűnik, de az ember vagy megtanulja, vagy nem. Mondjuk, nálam az utóbbi verzió nyilván nem jöhet számításba, mert nagyon oda kell figyelnem magamra, de ez nem is baj, mert így kicsit lassabb a tempó, szeretek időt hagyni a dolgokra.

Tamás gyakran gondolkodik el a miérteken, figyel a belső hangokra, érdekli a lélekbúvázkodás, de ez nem a baleset óta van így, azelőtt is ilyenformán látta a világot. Sok időt szán arra, hogy a zenekar útját egyengesse, koncertek, fellépések, weboldal és persze a dalírás. Lehet, hogy egyszer a sok töprengésből könyv is születik. Tomi szem előtt tartja a jól ismert Konfuciusz-szlogent, miszerint, ha szereted, amit csinálsz, soha életedben nem kell dolgoznod.

A zenész nagy szenvedéllyel fotóz, a képeket posztolja a közösségi oldalon. Sába lelkes és inspiráló modell, de szereti megörökíteni a táj szépségét is. Van, amikor persze pihentetni kell a műtéli hegeket, tehermentesíteni a testet, ilyenkor a gépen dolgozgat kicsit, vagy olvas. Fontosak a barátok is, akikkel együtt viszik ki a kutyákat, vagy beszélgetnek egy jót. Nem mindig ilyen csendes és mosolygós, azt mondja, előfordul, hogy harapós kedvében van. Hozzáfüzöm, akár Sába. De meg sem merek moccanni, mert mancsait rám dobta, és csendesen szunyókál. Persze nem ver át, látom, hogy figyel a szeme sarkából.

Fotós kollégámmal különböző objektívekről kezdenek beszélgetni, Tomi dobozokat szed elő, még az első gépét is megmutatja. Nagypapja tanította fotózni, később jött egy bridge, aztán ajándékba kapott egy könyvet a digitális fotózásról, végül megvette az új gépét. Szerinte fotózni azért is jó, mert általa máshogy kezd látni a dolgokat az ember. Muszáj rákérdezni, hogy szánta el magát a sörfőzésre. Minden egy online cikkel kezdődött, és kipróbálták a receptet a saját örömeikre.

Megtudom, könnyű sikert lehet elérni sűrítmenyből, azt még elrontani sem

lehet. Minden kétséget kizáróan jobb a boltinál. A következő szint, amikor valaki malátakivonatból főz. A sörgyár elkészíti ezt, a cukros lét besűrítik, így a házi sörfőző megúsztatja a cefrézési folyamatot. Ők azonban kihagyták ezt a színtet és azonnal malátával próbálkoztak. Amikor elképedve kérdezem, hol szerzik be az alapanyagokat, Tomi azonnal rávágja, online rendeli meg. Még az ír tengeri moszatot is meg-hozzák. Igen, ahogy azt az ember elképzei, jön a futár, csönget, meghoztam a moszatot, mondja. Egyszer még a csomagnyomozók is kijöttek a zenészhez, mert az erjesztő vödör megérkezett ugyan, de a zacskó maláta eltűnt. Nem sokkal később aztán megkerült a pakk. Sokféle ízt próbáltak már, a banda tagjai és a barátok csak ezt isszák. Tamás szerint jó lenne írni, talán a tizennégy éve történt autóbaleset történetét, meg aztán van egy verskötete, és ne felejtsük el, egy lemezt is kell még csinálni. Megbeszéltük, Kovacsics György jön dobolni a bandába, felveszik a nótákat, kijön egy maxi, én pedig az egészséget jól megírom.

Tamás szép csatos üvegből töltött nekünk kóstolót. A képen csak az látszik, hogy valami sűrű aranylő van a pohárban. Mondjuk baracklé. Ez ugyanis egy nagyon friss főzés, de muszáj volt inni belőle. Isteni volt, állíthatom. Ottlik egyik regényében úgy hívják, csörgedező apparátus. El is mesélem a történetet legközelebb Tominak

• Kis-Karsai Márta

Én erre születtem! – mondja Bukits Anna nevetve, amikor arról kérdezem, vajon miért választotta az ötvös hivatást. Igazi fiús kislány volt, nem babázott, viszont remekül barkácsolt és rendíthetetlen türelemmel rakta ki az összes puzzle-t, amit a házban talált. Vonzódott minden csendes elmélyült tevékenységhez. Bár a fém megmunkálása közben sokat meditál, attól sem riad vissza, hogy kalapáccsal idomítsa a rézlemez.

- Már a kezdetekben is nagyon szerettem kis dolgokkal foglalkozni. Nagy türelmem van mindenhez. Egészen pontosan mindenhez, ami apró, kicsi. Olyan feladatokhoz vonzódtam, amelyek koncentrációt igényeltek. Képzeld, rengeteget modelleztem, bütyköltem! Alkotás közben úgy érzem, mintha valami felsőbb erő vezetné a kezemet...

Téglából rakott boltíves kapuzsín vezet a ház hátsó bejáratához. Néhány lépcsőfok, és már bent is vagyunk a műhelyben. Minden tubus, tégely nagy rendben sorakozik a polcokon. Fiókos szekrény a sarokban, az íróasztal felett egy kampón ezüst nyakék lóg. Az asztalból félkört hasítottak ki, hogy egy bőrből készült zsák felfoghassa a lehullott fémreszeléket munka közben. Mindennek megvan a maga helye. Mázak és festékek színek szerint, satuba fogott darabka fém, néhány tűzzománc kép a falon. Ragyogó

képek: Timár Gergely

Rézszalagból a nap sugarát

nap, csodaszarvas, harsogó színek arany keretben.

- Egyébként ez elég férfias szakma, szerintem. Attól függetlenül, hogy mindig többségben voltak a tanulók között a lányok, az ékszerészek általában férfiak!

A pelikánmadaras nyakék még nem rekonstruálható

Leülünk az égető kemence és a cserép-kályha közé, Anna beszélni kezd. Élénken gesztikulál és hangosan felnevet, amikor a kezdetekről mesél. Kísérletező kedvének ugyanis semmi nem szabott határt. Bátran és merészen próbált ki új dolgokat. Valójában ezt szereti leginkább választott hivatásában. Megtudom, a Waldorf iskolából hozta vonzódását a művészetekhez, ott sokat rajzoltak, kipróbálták magukat a kézművesség több területén. Később érdekelni kezdte az agyagozás, megismerkedett a szövés, a kosárfonás és a bőrművesség technikájával, vonzódtak a szép tárgyakhoz, érdekelte a festészet és a szobrászat is. Végül

a szombathelyi Művészeti Szakközépiskolába jelentkezett, úgy gondolta textil szakos lesz, vagy megpróbálja az ötvös képzést. Mikor építész édesapja nemelni kezdett otthon, azzal is megismerkedett. Édesanyja mindig is kézimunkázott, gyönyörűen tud szőni és fonni. Az iskolában aztán végül mégis az ötvös szakirány mellett döntött. Veres Éva iránításával ismerte meg a szakma alapjait, tanára tehetsége inspirálta. Már a kezdetekkor érezte, ez lesz az ő útja. Amikor megkérdezem tőle, miért pont a fém választotta, azt feleli, ebben tud igazán önmaga lenni. Talán nagyobb kihívásnak tűnt a szilárd, kemény anyagot megmunkálni. Nem gondolkodott ezen túl sokat, zsigeri döntésnek látja ezt így utólag.

A fémmel finoman és pontosan lehet dolgozni. Anna gyönyörű ékszereket készít. Ezek általában egyedi darabok, különleges alkalmakra. Fülbevalókat nézegetünk, amelyek hóvirágot, kis csengőt, virágszirmot idéznek, Hihetetlen lágyág gyengédség van a munkáiban. Az ötvös elmeséli, járt már úgy, hogy nem bírt megválni egy ékszertől, és

volt olyan tanulódarab – egy bizonyos pelikánmadaras nyakék – amelyet megvásárolt volna, de így sem hozhatta el az oktatóműhelyből. A szíve szakad meg, ha arra gondol, hogy azt az egyszeri és megismételhetetlen munkát idővel majd beolvasztják.

A fiatal lány nem érezte otthon magát a MOME (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem) nyílt napján, mégis beadta a jelentkezési lapját az egyetemre, egyáltalán nem keseredett el, hogy nem sikerült a felvételi. Mikor rossz előérzete okáról faggatom, azt mondja, az a gyönyörű épület tele volt óriási kék parabolaantennákkal, a lépcsőkön több méternyi kábel kúszott. Borzasztónak tűnt az egész.

Útra kell kelni, akár a régi időkben

Laikusként úgy képzelem - szakítom félbe Annát -, az ötvösmesterséget egy kiváló szakember mellett lehet csak igazán elsajátítani. Elmondom neki, nemrég olvas-

Anna szép színes medálokat mutat. A szarvasos kép készítésekor a legtöbb időt a kis szalagok hajtogatásával töltötte el. A lemezt satuba folyja, kis kalapáccsal formázza meg

tam egy cikket, egy szakácsról, aki Jamie Olivérnél vágta a hagymát, „stázsolt” a nagy embernél. Pontosan erre vágyik ő is – válaszolta -, úgyhogy ha eljön az ideje, az Alföldre utazik majd, egy tanyára, ahol a tűzzománc készítéséről tanul további titkokat egy mestertől, aki a jászberényi házasságkötő teremben egy egész falfelületet vont be ezzel a technikával. Kaposváron is él egy művész – magyarázza -, akitől szívesen venne órákat. Emellett persze hangsúlyozza, hogy a saját útját akarja járni, inkább a maga kárán akarja megtanulni az anyagok működését, mert szerinte kizárólag így lehet fejlődni. Kíváncsivá tett, vajon a világban mennyire jegyzik a magyar ékszert. Anna megnyugtató, minőségi alkotások születnek nálunk, de kár, hogy a régi magyar motívumokat csak kevesen tudják igazán hasznosítani manapság. Ő maga hosszú távú célként ezt fogalmazta meg. Mint mondja: nem másolni kell a régi mintákat, hanem ezeket felhasználva újat alkotni. A lány fülében madárkát idéző ékszer lóg, azt gondolom az ő keze munkája, de bevallja ezt úgy vette, mert szinte beleszeretett. El tudta volna készíteni emlékezetből maga is, de tiszteli az alkotó autoritását, az egyedi darabokba fektetett energiát. Azért vitte magával a fülbevalót, mert abban az alkotó maga is benne van kicsit.

Előre kalapálni a lemezt

Megkérem a fiatal lányt, mutassa meg, hogy készül egy tűzzománc kép. Nem értem, hogyan lehet egész falakat fedő képeket készíteni egy egészen kicsi

kemencében. Anna nevet rajtam, és elmondja, több darabból állítja össze a nagy képeket. A rézlemezeket óriási ollóval kell feldarabolni, mutatja hogyan. Vékony karjain ilyenkor megfeszül az izom. Látom, átszellemülten dolgozik. Erős és kitartó. Egy velencei maszkról mesél később, amit megrendelésre készített ajándékba. A lemezt szó szerint előre kalapálta. Gyönyörű arcot mintázott, majd tűzzománcal díszítette azt. Ezt a különleges darabot egy szenvedélyes gyűjtő kapta, aki Amerikában él, és felesége lepte meg az ajándékkal. A kedvenc focicsapatának logója díszlett rajta.

- A satuba befogod a formavasat, ráhelyezed a fémét, majd fogsz egy kalapácsot, és addig ütöd, amíg fel nem veszi a megálmodott formát. Elmondani persze egyszerűbb, mint csinálni...

Aztán miközben dolgozik, művészetéről beszélgetünk. Anna szenvedélyes múzeumjáró. Szerinte az olyan nagy géniuszokat például, mint Michelangelo, kiválasztotta a sors. Az ő esetében nyilván teljesen mindegy, hogy egy szobrot készre faragott, vagy egy márványtömbből csupán egy megmunkált kéz lóg ki, az az egyetlen kar, kézfej megragadja az egész testet, annak lényét, a lelkét. Ez a fantasztikus benne. A sors fintora, hogy van, aki meg évtizedeken át bibelődik, sem szólal meg keze alatt a kő. Anna ezért is rajong a reneszánsz szobrász torzóiért.

Aztán elkészül a lemezdarab, és megtudom azt is, hogyan kerül rá a máz, a rézszalag és miként dől el, milyen lesz a kép maga. Az ékszerész szerint ez „csinálós műfaj”, kezdetben négy-öt képet is elkészített, mire kiderült, mi okozhatta a hibát. Például buktató lehet, ha nem csi-szolja fel rendesen a lemezt, rosszul viszi fel az alapozó réteget, esetleg nem melegíti elég forróra a kemencét. Akár a

sütésnél, fűzöm hozzá. Én is mindig valami aprósággal rontom el – szakítom félbe. Anna helyesel. Egy szarvas mintát nézünk. A mindkét oldalon megcsiszolt lemezre alapozó réteg kerül, ez egy rózsaszínes ragacsos anyag, ezt kell először beégetni, majd jön a rajzolás. Az előre megrajzolt formát egy ragasztós réteggel rögzíti, majd kicsi réz szalagcskákból hajtogatja meg a motívumot. Huzalszerű és lágy, könnyen nyomkodom az ujjaim között. Ezt az ötvös egy hengerrel lapítja szét, majd a kontúrok közé folytatott színek ezek között tudnak megülni. Kíváncsi vagyok mennyi ideig hajtogatta Anna a nap sugarait.

- Ez a legtöbb időt és türelmet igénylő része a munkának, egy-két hét is kell egy nagyobb képhez!

Hogy kik és hol vásárolják meg a kézműves egyedi alkotásokat, nagyjából tudjuk. Esetleg vásárokon, webes felületeken, bizony egy fiatal alkotónak is gondolnia kell a marketingre. Anna kihasználja a közösségi oldalak adta lehetőséget, de szereti, ha pontosan tudja, kihez kerül egy képe, vagy egy ékszer. A vásárokon nagyon drága a helypénz, kis alkotásokból, lehetetlen kitermelni azt. Neki szerencséje van, mert a szülei mindenben támogatják. Ahogy ő mondja, anyagvásárláskor hitelt kap, és később ezt visszafizeti. Előfordult, hogy egy kiállítóhelyen vagy vásáron kinézték a képét, majd egy év múlva vették csak meg. Az emberek meggondolják, mit visznek magukkal. A fiatal ötvös szereti megmutatni a munka folyamatát is. Ha a vásárló látja, hogy egy alkotásban mennyi idő és energia van, nem kérdezi meg, miért kerül egy nagy tűzzománc kép ennyibe. Értékeli, elfogadja, érzi rajta a belefektetett munkát és szeretetet, és magának akarja az egyszeri és megismételhetetlen darabot.

ZOMÁNC

A zománc valójában üveg. Színét a hozzáadott fénoxidoktól kapja. Ezt egy kemencében felolvasztják, forrón beleöntik hideg vízbe, az szétcsapja, így nem tömbként szilárdul meg, hanem darálékként. Kecskeméten gyártják, kis zacskókban is lehet venni, tíz dekás kiszérelésben. Vízbe kell tenni és mozsárban megtörni. A zonánc törésnek rémes a hangja, de az anyagnak homokszerűvé kell válnia, akkor jó. Elég lassú, és csuklót próbáló folyamat. Anna kávédarálóval is próbálkozott, de annak szétégett a motorja... Most a törés gyorsításának lehetőségeivel kísérletez. Ecsettel felvihető körömlakk szerű zománc is van, de az nem olyan jó. Ottjártunkkor hosszasan nézegettem ezt a különös anyagot, kedvencem az orgona volt és a türkiz.

A titkos alagút és egy szent ember nyomában

A körmendi Batthyány-kastély története

• Lékai Ottó

Keresve se találunk olyan körmendit, aki ne tudná, ki volt Batthyány-Strattmann László. A szegények orvosát övező kultusz 2003-ban, a boldoggá avatási ceremónia után új lendületet kapott. A főnemesi család történetét Güssing és a Rába-parti város közötti tengely mentén fedezik fel a környékre látogatók. Előbbi a família kriptája, utóbbi a lenyűgöző kastély miatt vált közkedvelt turistacélponttá.

Szerencsés ember, aki egy kastélyban töltheti ideje nagy részét, mondom a történész-muzeológus Móricz Péternek, a Batthyány-kastélyban működő múzeum fiatal vezetőjének, aki a főbejárat előtt várt ránk. A gyönyörű gondozott kertből felsétálunk a kiállítóterbe. A lépcsőfordulóban ámuldozunk kicsit, szó szerint belebotlunk egy óriási velocipédbe, emlékezetből tudom, hogy ha jobbra fordulnék, újra megnézhetném a cipőtörténeti kiállítást.

képek: Timár Gergely

Különös és minden mással összetéveszthetetlen hangulata van ennek a kastélynak. Középen napsárga, két oldalról barnás, csikos, lepusztult és felújított részek váltják egymást. Tegyük azért hozzá, hogy itt a málló vakolatnak is van romantikája. Kiszögellésekben áttűnik, hogy rakták a téglát az elődök. Van ebben valami mélyről fakadó intimitás. Kukucsálunk kicsit, izgalmas látni a felsejlő rétegeket. Ezek a falak látták a törököt, a vadászból megtérőket. És én is látom. Ahogy csaholó kutyák mögött belovagol a herceg, felmutatja a kilőtt fácánt, amint a cselédlány hajnalban hátrasímítja a kontyát, mielőtt megköti a kendőt, és dámákat, kipirultan forogni a táncban. Az élet érdek, titkok és ritkaságok után kutakodom. Látnom kell a dísztermet, tudnom kell, hogy telt itt valamikor az idő, pirkadattól napnyugtáig.

Kétszázhat folyóméter az hány évszázad?

- Nehéz megmondani, milyen volt itt az élet mondjuk a 17. században - kezdi a kastély bemutatását Móricz Péter. Akkoriban végvárként működött a vár, a barokk időszakban, a 18. században kastélynak alakították át, aztán később, a 19. század végétől lakott itt Batthyány herceg. A 20-as 30-as években is más volt, amikor dr. Batthyány-Strattmann László költözött e falak közé. A boldoggá avatott puritán volt, a betegeivel foglalkozott és nem a vadászattal, mint az ősei.

Megtudom, a Batthyányaké a második legnagyobb családi levéltár Magyarországon, kétszázhat folyóméternyi anyagot tartalmaz, ami azt jelenti, kétszázhat méter magas oszlopot kapunk, ha egymásra rakjuk a dokumentumokat. A

hagyaték nagy része megkutatatlan, nem tudnak sokat az itt élőkről. A kastély építtetőjéről, Batthyány Lajosról ősszel konferenciát rendeznek. Gróf Batthyány I. Ádám élettörténete ismert, ő feljegyeztette életének minden momentumát. A gróf, a 17. század egyik legjelentősebb törökellenes felszabadítója. Ezen a helyen tényleg minden nap megszólal a történelem. A múzeum vezetője - körmendi lévén -, nagyon jól ismerte a kastélyt, történészként mindig is érdekelte a család sorsa. Az idők során rengeteget változott a múzeumok felé támasztott elvárás. A látogatók ma már nem akarnak elfogódottan álldogálni az üvegvitrinek előtt. Interaktivitásra vágnak. Igenis részei akarnak lenni egy életre szóló élménynek.

A kastélyban rendeztek már tapintható kiállítást, amely eredetileg látássérülteknek készült, de a látók is rajongtak érte. Korabeli ruhákat ölthet magára a látogató, régi könyveket foghat kézbe, megnézheti egyes műkincsek másolatát. Kiállítottak ágyúgolyókat, ritka dokumentumokat, a kíváncsibbak felpróbálhatták Batthyány nádor parókáját és az aranygyapjas rendi láncot. Olyan titkokról érdeklődöm, amelyekről nem tudhat mindenki. Az intézmény vezetője meglepetéssel szolgál. Egy izgalmas alagútszerről mesél, amelynek létezésében hittek a körmendiek.

- Van egy legenda, amely szerint innen a várból alagút vezetett az obeliszkhez. Állítólag amikor a várat ostromolták, ezen keresztül nyertek a menekülők egérutat. Sőt, van egy erősebb verzió is, miszerint az alagút egészen a németújvári várig ért. Ez azt jelentené, hogy húsz-huszonöt kilométernyi alagutat voltak képesek ásni az őseink. Ezt szimbolikusan értelmezném inkább. Az összeköttetés jelképes csupán. Mindkét vár uradalmi központ volt ugyanis. Innen, a Rábából vitték a halakat a németújvári

Van egy legenda, amely szerint a várból alagút vezetett az obeliszkhez. Állítólag amikor a várat ostromolták, ezen keresztül nyertek a menekülők egérutat. Sőt, van egy erősebb verzió is, miszerint az alagút egészen Németújvárig ért

várba. Valóságalapja tehát nem sok van ennek, de tényleg találtak járatokat, ezek inkább barokk boltozatos csatornák, mintsem alagutak. Egyébként sem volt meg akkoriban a technikai feltétele az ilyesféle munkálatoknak. A körmendiek büszkéek a kastélyra, kultikus helynek számít valóban. Az épület-együttes tavalyelőttig a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. tulajdonában volt, tudni kell azt is, hogy ez az ország öt legjelentősebb kastélyának egyike. El nem adható, hiszen állami tulajdon, fenntartását a város vette át. Mondhatjuk, hogy jobb helyzetbe került a létesítmény, hiszen könnyebben pályáznak felújításra, állagmegóvásra is. A melléképületek épp most szépültek meg, a város vezetése és Körmend lakossága is tevékenyen vesz részt a kastély felvirágoztatásában,

Móricz Péter mögött a falon Mária Terézia képe látható. A festmény csak azért menekült meg a pusztítástól, mert az itt állomásozó katonák azt gondolták, Katalin cárnő ül a lován

Batthyány-Strattmann László herceget pedig tényleg mindenki ismeri, kultuszát tiszteli. Fantasztikus személyisége évszázadokra mutat példát. Egyértelműen állítható, hogy ő a leghíresebb Batthyány. A leszármazottak számára nagy törést jelentett a negyvenötös kitelepítés. El kellett hagyniuk a kastélyt, szó szerint menekültek az országból. Ausztriában leltek új otthonra, de van a családnak olyan tagja is, aki Uruguayban telepedett le. A boldoggá avatott unokája, Batthyány-Strattmann László Pascal herceg idén tavasszal hunyt el, fia Bécsben él. A németújvári kriptát és várat egy alapítvány és Burgenland tartomány vezetése gondjaira bízta. Móricz Pétertől megtudtuk, június végén minden évben összejön a család Németújváron, olyankor közösen kere-

sik fel a ferences templom alatti sírboltot. Legutóbb a Batthyányak látogatást is tettek Körmenden. Kevés hír jelenik meg a családról, nem keresik a sajtónyilvánosságot.

A pusztítás nyomai örökre megmaradnak

A negyvenötös hatalomátvétel után lakatya lett a kastélyból, ez az időszak az épület-együttes pusztulástörténete. Mindezt tönkretettek az oroszok. Meggyújtották a könyveket, megrongálták és lelakták a katonák az épületet. Legnagyobb kárt a gyűjteményekben tettek. Különös, hogy egyetlen festményt kíméltek meg, amely most is ott lóg a kastély falán, Mária Terézia 1740-es

koronázásáról készült nagyméretű olajképnek megkegyelmezték. A rossz nyelvek szerint, csak azért maradt épen, mert Katalin cárnő vonásait vélték felfedezni a császárnőben. Ennél is nagyobb pusztulást hozott a kollégiumi átalakítás a hatvanas évektől. Leverték a stukkókat, rengeteg betont hordtak a padozatokba, később cipőgyár is működött a melléképületekben. A komplexum felújítására és hasznosítására hét évre szóló komplett tervet dolgoztak ki. Az uniós pályázat szerint a múzeumi szolgáltatások mellett meg kell találni az épület-együttes egyéb funkcióit. A kastély melléképületei a 18. században épültek, közülük kettő tiszti lak volt eredetileg, a nyugati szárnyban – ezt már korábban rendbe hozták - működik a gyerekkönyvtár, a két épület

egymással szemben a szimmetrikus építkezés mintáját mutatja. A korábbi lovarda még rekonstruálásra vár, itt alakítják ki később a látogatóközpontot, amelyben egy négyszáz fős színházterem is helyet kap. A színezésről megtudom, hogy míg a hatvanas években a barokk stílusjegyeket akarták visszaállítani, a mostani felújítás során az ezernyolcszázad elején virágzó klasszicista irány lesz a mérvadó, így fehér színt kap az épület.

Jó volna visszakapni az országban szerkesztést őrzött gyűjteményeket. A levéltár az Országos Levéltárba került, a fegyverek a Nemzeti Múzeumba, tudni kell, hogy a Batthyányak fegyvertáránál csak az Esterházyaké volt nagyobb. A könyvek egy része az Iparművészeti Múzeumban van, a festmények pedig szintén a Nemzeti Múzeumban. Ezek közül sokat megmutattak a Batthyányak évszázadai című tárlaton. A Szent Márton Zarándokútvonal érinti Körmendet,

a boldoggá avatott kultusza a vallási turizmus szempontjából is jelentős. Móricz Péter gyakran felkeres egy helyet a házban, ahol szívesen elidőz. Szerinte a legszebb az egykori könyvtár-

szoba. Abban a teremben nem lehet leülni, még nincsen felújítva, de amikor egy kis időt eltölt a helyiségben nem azt látja, milyen valójában, hanem azt, hogy milyen is lehetne.

A KASTÉLY

A kastély eredete a 15. század közepére vezethető vissza. A Batthyány család tulajdonába került épületet 1610-ben és az 1650-es években is újjáépítették. Az épület barokk kastéllá alakítása Batthyány Lajos, a későbbi országnádor nevéhez fűződik. A 18. századi nagyszabású munka során a főépülethez hosszú fasorokat építettek, és ezek két oldalára kerültek a melléképületek. A 19. században Hefele Menyhért tervei szerint átépítették a kastélyt. A gyönyörűen berendezett Batthyány-várkastélyban 1944-ig laktak, termeiben felbecsülhetetlen értékű régiségeket őriztek, melyeknek nagyobb része a tulajdonosok elmenekülését követő időszakban elkallódott. Ma a főépületben a dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum kiállításait tekinthetik meg, az emeleten hét teremben látható állandó kiállítás, amely Körmend és vidéke természetrajzát, régészeti leleteit, céh-történeti értékeit, és a 19-20. század fordulójának polgári kulturális emlékeit mutatja be az érdeklődőknek, de itt nézhető meg hazánk egyetlen cipőtörténeti gyűjteménye is.

vendegvaro.utazom.com és kormend.hu

EZT JÓL KISÜTÖTTÜK! Kelt tészták könyve

Már kapható legújabb
szakácskönyvünk!

Ára 2190 Ft
Megyekártyával 1590 Ft

MINDEN SZELET KENYÉRBEN, AZ ÜNNEPEKKOR
ASZTALRA KERÜLŐ KALÁCSBAN, A VENDÉGLÁTÁSOK
ALKALMÁVAL ELMARADHATATLAN POGÁCSÁBAN OTT
VAN SZÜLEINK, NAGYSZÜLEINK TUDÁSA.

Legújabb szakácskönyvünkben – a Kelt tészták könyvében –,
olvasóink legjobb kelt tésztáinak receptjeit sorakoztattuk fel.

FEDEZZÉK FEL ÚJRA ÉS ÚJRA A SÜTÉS ÖRÖMÉT!

Keresse szakácskönyvsorozatunk legújabb kötetét
kézbesítőinknél, ügyfélszolgálati irodáinkban
Szombathely, Széchenyi út 1., tel.: 94/528-288
Celldömölk, Kossuth u. 15., tel./fax: 95/422-817
Körmend, Szabadság tér 5., tel./fax: 94/410-630
Szentgotthárd, Hunyadi u. 3., tel./fax: 94/380-849
Sárvár, Árpád u. 7-9., tel./fax: 95/324-77

BMWEFFICIENTDYNAMICS.
ALACSONYABB FOGYASZTÁS. FOKOZOTT VEZETÉSI ÉLMÉNY.

Az új 3-as BMW

www.bmw-autofokusz.hu

A vezetés élménye.

AZ ÚJ 3-as BMW.

VERHETETLEN VEZETÉSI ÉLMÉNY.

Új 3-as BMW finanszírozási ajánlat

3% THM^{*}-mel.*

Autófokusz Kft.

Szombathely, Kőszegi út

Tel.: (94) 514-885

www.bmw-autofokusz.hu

* A tájékoztatás nem teljes körű, az ajánlat részleteiről, kérjük, érdeklődjön munkatársainknál. A finanszírozás minimum 20% önerő mellett, maximum 60 hónapos futamidejű, forint alapú, változó kamatozású, zártvégű pénzügyi lízingkonstrukcióban történik, a Merkantil Bank Zrt. Finanszírozó által, mely pénzügyi lízingszerződés szerint a Lizingbevevőnek kötelező teljes körű casco biztosítást kötni, ahol a biztosítás társbiztosítottja a Merkantil Bank Zrt. A Lizingbevevőt a futamidő alatt a Referenciakamat (3 hónapos BUBOR) változásától függően kamatkülönbözet fizetési kötelezettség terhelheti. A Referenciakamat mértékéről a Merkantil Bank honlapján, a kamatlábváltozás és a finanszírozás további feltételeiről a Merkantil Bank Zrt. Általános Lizingfeltételeiből és Hirdetményeiből tájékozódhat, a Merkantil Bank Zrt. Honlapján vagy székhelyén. A meghirdetett ajánlat a 2015. július 20. és 2015. december 31. között megrendelt új BMW 3-as modellekre érvényes. További részletekről kérjük, érdeklődjön munkatársainknál. A fotó illusztráció, új BMW 3-as Limousine modell illusztrál, opcionális extrákkal is felszerelten. Az új BMW 3-as Limousine és Touring modellek típus-, motor- és modellváltozattól függő kombinált átlagfogyasztása, illetve kombinált CO₂ kibocsátása: 3,7–8,8 l/100 km, illetve 97–204 g/km.